

অধ্যায় ১: অসমৰ প্ৰাচীন ইতিহাস ANCIENT HISTORY OF ASSAM

পৌৰাণিক যুগৰ পৰা খ্ৰীষ্টীয় দ্বাদশ শতিকালৈকে MYTHOLOGICAL PERIOD TO 12TH CENTURY

- ১/ প্ৰাক-ঐতিহাসিক আৰু পৌৰাণিক কাহিনী (পুৰাণ, মহাভাৰত, ৰামায়ণ ইত্যাদি)
- ২) বৰ্মন বংশ (ৰাজনৈতিক ইতিহাসৰ প্ৰকৃত আৰম্ভণি)
- ৩) শালস্থিত বংশ বা অসুৰ বংশ
- ৪/ পাল বংশ আৰু অন্যান্য

অসম নামটোৰ উৎস বা উৎপত্তি SOURCES OR ORIGIN OF THE NAME ASSAM

- প্ৰাচীন অসমৰ ২টা নাম আছিল: প্ৰাগজ্যোতিষ আৰু পিছলৈ কামৰূপ
- বুৰঞ্জীবিদ এডৱাৰ্ড গেইটৰ মতে: "প্ৰাগ" মানে "পূৰ্ব" বা 'পূব' আৰু জ্যোতিষ 'এটা তৰা'।
- প্ৰাগজ্যোতিষপুৰক সেয়েহে পূব জ্যোতিষৰ নগৰ বুলি ধৰিব পাৰি।
- প্ৰাচীন অসমক মহাভাৰতত 'প্ৰাগজ্যোতিষ' আৰু পুৰাণ আৰু তন্ত্ৰত 'কামৰূপ' বুলি উল্লেখ কৰা হৈছে।
- মহাভাৰত, বিষ্ণু পুৰাণ আৰু কালিকা পুৰাণৰ বাহিৰেও, যোগিনী তন্ত্ৰ, এক গুৰুত্বপূৰ্ণ উৎস।
- সমুদ্ৰগুপ্তৰ বিখ্যাত এলাহাবাদ স্তম্ভ শিলালিপিত প্ৰথমবাৰৰ বাবে আৰু লগতে কালিদাসৰ ৰঘুবংশমৰ বিখ্যাত ৰচনাতো কামৰূপ শব্দটো উল্লেখ কৰা হৈছিল।
- ড° বাণীকান্তকাকতিদেৱৰ মতে কামৰূপ শব্দটোৰ উৎপত্তি 'কামৰূ' বা 'কামৰূত' শব্দৰ পৰাই হৈছে যাৰ অৰ্থ যাদু বা দুষ্ট আত্মাক আমন্ত্ৰণ জনোৱাৰ কলা।
- কামৰূপ: কামদেৱ(প্ৰেমৰ দেৱতাই) নিজৰ ৰূপ(আদি স্বৰূপ/ৰূপ) পুনৰ লাভ কৰা ঠাই।
- সতীৰ প্ৰজন্মৰ অংগসমূহ কামগিৰিলৈ, গুৱাহাটীৰ ওচৰৰ নীলাচল পাহাৰ আৰু তেতিয়াৰ পৰা কামাখ্যা, কামনাৰ দেৱীৰ বাবে পবিত্ৰ স্থানত পৰিণত হয়।

কামৰূপৰ স্থানীয় শাসকসকল **TRADITIONAL RULERS OF KAMRUP**

- মহিৰংগ দানৱে প্ৰতিষ্ঠা কৰা প্ৰাগজ্যোতিষৰ প্ৰথম কিংবদন্তি শাসক বংশ আছিল দনাৱ বংশ, যাৰ পিছত হাটকাসুৰ, সম্বাসুৰ, বত্ৰাসুৰ আৰু ঘটক ৰাজপাটত বহে।
- মহিৰং দানৱৰ নামেৰে নামাকৰণ কৰা মৈৰাং পাহাৰ বৰ্তমানৰ গুৱাহাটী(দক্ষিণ)ত অৱস্থিত।
- শেষৰ শাসক ঘটকাসুৰক বধ কৰি তাৰ ঠাইত নৰকাসুৰ ৰাজপাটত বহে।

ভৌম বা বৰাহ বংশ **BHAUMA OR VARAHA DYNASTY**- প্ৰতিষ্ঠাপক নৰকাসুৰ

- তেওঁৰ লগত 'শক্তি দেৱী'ৰ হিন্দু বিশ্বাসৰ সম্পৰ্ক আছে।
- নৰকাসুৰ প্ৰথম অৱস্থাত কামাখ্যা দেৱীৰ উপাসক আছিল যদিও পিছলৈ তেওঁ কামাখ্যা দেৱীক বিয়া কৰাবলৈ চেষ্টা কৰিছিল আৰু সেই প্ৰক্ৰিয়াৰ ফলস্বৰূপে তেওঁ নিলাচল পাহাৰত কামাখ্যা মন্দিৰ নিৰ্মাণ কৰে।
- নৰকাসুৰেও প্ৰাগজ্যোতিষপুৰ আৰু তেওঁৰ ৰাজধানী কৰি ব্ৰাহ্মণসকলক কামাখ্যাত বসতি স্থাপন কৰাত সহায় কৰিছিল।
- তেওঁৰ পিছত ভগদত্ত-বজ্ৰদত্ত-বজ্ৰপানী ৰাজপাটত বহে।

শোণিতপুৰ (অসুৰ ৰাজ্য)ৰ স্থানীয় শাসকসকল **TRADITIONAL RULERS OF SONITPUR (ASURA KINGDOM)**

- প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল - মাৰিচি (বৈদিক যুগৰ শাসক বংশৰ প্ৰথম ৰজা)
- শোণিতপুৰত (বৰ্তমান তেজপুৰ) বান ৰজা বা বানাসুৰে বিখ্যাত হৰি- হৰ যুদ্ধ (বানৰ কন্যা উষাৰ সৈতে অনিৰুদ্ধৰ গোপন বিবাহৰ পিছত) (গ্ৰন্থ- অসমীয়াত লিখা কুমাৰ হৰণত অনুসৰি) শ্ৰীকৃষ্ণৰ দ্বাৰা পৰাজিত হোৱালৈকে ৰাজত্ব কৰিছিল।
- কুণ্ডিলা নগৰত (বৰ্তমান সদীয়া) কিংবদন্তি ৰজা ভীষ্মকে শাসন কৰিছিল আৰু তেওঁৰ কন্যা ৰুক্মিণী শ্ৰীকৃষ্ণৰ পত্নী/ পত্নী আছিল।
- মহাপুৰুষ শ্ৰী শ্ৰীশংকৰদেৱ, দুখন বিশিষ্ট গ্ৰন্থ ৰচনা কৰিছিল যেনে- মধ্যযুগীয় যুগৰ মূল ৰুক্মিণী-হৰণ কিংবদন্তিৰ ভিত্তিত ৰুক্মিণী-হৰণ- কাব্য (এক কাব্যিক ৰচনা) আৰু ৰুক্মিণী-হৰণ-নাট (এক নাটকীয় ৰচনা)।

অন্যান্য উল্লেখযোগ্য ৰজা OTHER REMARKABLE KINGS

- ধৰ্মপাল নামৰ এজন ক্ষত্ৰীয় লোকে পশ্চিমৰ পৰা আহি এনে এখন ৰাজ্য প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল বুলি বিশ্বাস কৰা হয়, যাৰ ৰাজধানী গুৱাহাটীৰ পশ্চিমত অৱস্থিত আছিল।
- তেওঁৰ শাসনকাল উল্লেখযোগ্য আছিল কাৰণ তেওঁ কেইবাজনো ব্ৰাহ্মণ আৰু অন্যান্য উচ্চবৰ্ণৰ হিন্দুক উচ্চ ভাৰতৰ পৰা বসতি স্থাপন কৰিবলৈ আকৰ্ষণ কৰিছিল। কেন্দুকুলাই ঋষি তেওঁৰ ৰাজত্বকালত বাস কৰিছিল বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।
- ধৰ্মপালৰ পিছত পদ্মনাৰায়ণ, চন্দ্ৰ নাৰায়ণ আৰু ৰামচন্দ্ৰ(শেষ) যাৰ ৰাজধানী আছিল মাজুলীৰ ৰত্নপুৰ।
- অৰিমত্ত, ৰামচন্দ্ৰৰ পুত্ৰই নিজৰ পিতৃ ৰামচন্দ্ৰক হত্যা কৰাৰ বাবে প্ৰায়ে বিভিন্ন কাহিনীত পিতৃহত্যাৰ পাপৰ আৰোপ কৰা হয়।

অধ্যায় ২ খ্রীষ্টাব্দৰ চতুৰ্থ-দ্বাদশ শতিকাৰ পৰা সময় PERIOD FROM 4TH- 12TH CENTURIES AD

বৰ্মন/ ভৌম বংশ VARMAN OR BHAUMA DYNASTY

- প্ৰাচীন অসমৰ প্ৰথম বাস্তৱ ৰাজনৈতিক ইতিহাস বৰ্মনসকলৰ পৰা আৰম্ভ হয় আৰু কামৰূপৰ প্ৰথম শাসক হৈছে পৃষ্য বৰ্মন (৩৫৫-৩৮০ খ্রীষ্টাব্দ)।

প্ৰমাণ EVIDENCES-

- উমাচল শিলালিপি UMACHAL ROCK INCRIPITION
- নিধানপুৰ তাম্বলিপি NIDHANPUR COPPER PLATES GRANTS
- ডুবি লিপি THE DOOBI INSCRIPTIONS
- বানৰ হৰ্ষচৰিত BANA'S HARSHACHARITA
- হিউৱেন ছাঙৰ ছি-যু-কি SI-YU-KI OF HIEUN TSANG
- নালন্দা ছীল NALANDA SEALS

গুৰুত্বপূৰ্ণ শাসকসকল IMPORTANT RULERS

- ১/ পৃষ্যবৰ্মণ
- ২/ সমুদ্ৰবৰ্মণ
- ৩/ বালাবৰ্মন
- ৪/ কল্যাণবৰ্মন
- ৫) গণপতিবৰ্মন
- ৬) মহেন্দ্ৰবৰ্মন
- ৭) নাৰায়ণবৰ্মন
- ৮) মহাভূতিবৰ্মন
- ৯) চন্দ্ৰমুখবৰ্মন
- ১০) স্থিতাবৰ্মন
- ১১) সুস্থিতাবৰ্মন
- ১২ সুপ্ৰতিষ্ঠিতাবৰ্মন

১৩) ভাস্কৰবৰ্মন

- পৃষ্য বৰ্মনে মহাৰাজাধিৰাজ উপাধি গ্ৰহণ কৰে যিয়ে তেওঁৰ স্বাধীন মৰ্যাদা সূচায় আৰু সমুদ্রগুপ্তৰ সমসাময়িক বুলি কোৱা হয়।
- মহেন্দ্ৰবৰ্মনে প্ৰথমে গুপ্ত সেনাৰ বিৰুদ্ধে সফলতাৰে যুদ্ধ চলাইছিল আৰু লগতে অশ্বমেধ যজ্ঞ কৰা প্ৰথম বৰ্মন শাসক।
- অশ্বযজ্ঞ (অশ্বমেধ যজ্ঞ) সম্পাদন কৰিছিল মহেন্দ্ৰবৰ্মন, মহাভূতিবৰ্মন আৰু স্থিতবৰ্মনে
- মহাভূতিবৰ্মনে ব্ৰাহ্মণক ভূমি দান কৰে (ভাস্কৰবৰ্মনৰ ডুবি আৰু নিধানপুৰ দুয়োটা লিপি অনুসৰি)
- সুপ্ৰতিষ্ঠিতবৰ্মন আৰু ভাস্কৰবৰ্মন দুয়োজনেই সুস্থিতবৰ্মনৰ পুত্ৰ। সুপ্ৰতিষ্ঠিতবৰ্মনে তেওঁৰ শাসনকালত বহু সংস্কাৰৰ সূচনা কৰিছিল। কিন্তু তেওঁ বেছি দিন ৰাজত্ব কৰিব নোৱাৰি পিতৃৰ জীৱনকালতে মৃত্যুবৰণ কৰে। তেওঁৰ পিছত তেওঁৰ কনিষ্ঠ ভাতৃ ভাস্কৰবৰ্মন (শক্তিশালী আৰু অতি সফল ৰজা) ৰাজপাটত বহে।
- ভাস্কৰবৰ্মনে বিখ্যাত ৰজা হৰ্ষবৰ্ধনৰ সৈতে মিত্ৰতা কৰে। তেওঁ পুন্ড্ৰবৰ্ধন উদ্ধাৰ কৰি গৌড়ৰ ৰাজধানী কৰ্ণসুবৰ্ণকো নিজৰ নিয়ন্ত্ৰণলৈ আনিছিল। লগতে দক্ষিণ-পূব বংগকে ধৰি চিলেট আৰু ত্ৰিপুরাকো নিজৰ নিয়ন্ত্ৰণলৈ আনিছিল। (তেওঁ বৰ্মন বংশৰ বহু পৰিমাণে সম্প্ৰসাৰণ কৰিছিল)

ভাস্কৰবৰ্মন-হৰ্ষবৰ্ধন-শশংক

- সিংহাসনত আৰোহণ কৰাৰ লগে লগে ভাস্কৰবৰ্মনে উত্তৰ ভাৰতত বৃদ্ধি পোৱা দুখন শক্তিশালী ৰাজ্য গঢ় লৈ উঠিছিল, এক শশংকৰ অধীনত মধ্য আৰু উত্তৰ বংগত আৰু আনখন মধ্য ভাৰতত হৰ্ষবৰ্ধনৰ পিতৃ প্ৰভাকৰবৰ্ধনৰ অধীনত।
- মগধৰ পিছৰ গুপ্ত শাসকসকলৰ অন্যতম মহাসেনা গুপ্তাই কামৰূপ ৰজাসকলৰ ক্ৰমবৰ্ধমান আগ্ৰাসন নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। শশংকাই মহাসেনা গুপ্তক শক্তিশালী সাহায্য দিছিল যিয়ে কামৰূপৰ ৰজা সুস্থিতবৰ্মনৰ ওপৰত পৰাজিত কৰিছিল। এইদৰে মগধৰ ৰজাই উত্তৰ আৰু মধ্য বংগ উদ্ধাৰ কৰে যাৰ ওপৰত শশংকক মহাসমন্ত(ৰাজ্যপাল) হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হয়। পৰৱৰ্তী সময়ত মহাসেনা গুপ্তৰ মৃত্যু আৰু তেওঁৰ নাৱালক পুত্ৰ মাধৱ গুপ্তৰ দুৰ্বলতাৰ সুযোগ লৈ শশংকাই নিজকে মধ্য আৰু উত্তৰ বংগৰ স্বাধীন ৰজা বুলি ঘোষণা কৰাৰ লগতে মুদ্ৰাও প্ৰচলন কৰে। অতি সোনকালেই তেওঁ ক্ষমতা লাভ কৰে লগতে তেওঁ পশ্চিমে দুৰ্বল মগধ শাসক মাধৱ গুপ্ত আৰু পূবে কামৰূপ শক্তিক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱাই নহয়, দক্ষিণে সমগ্ৰ নিম্ন বংগ, ছোটা নাগপুৰ আৰু উৰিষ্যাক বশ কৰি পেলায়।
- কামৰূপৰ পশ্চিম দিশত শশংকাই সেই ভূখণ্ডৰ সেই অংশৰ দখল কৰা যেন লাগে, য'ত মহাভূতিবৰ্মানে বৃহৎ সংখ্যক ব্ৰাহ্মণক প্ৰদান কৰা মাটিবোৰো অন্তৰ্ভুক্ত আছিল। সেয়েহে তেওঁ আছিল ভাস্কৰবৰ্মনৰ স্বাভাৱিক শত্ৰু যিয়ে নিশ্চয় হেৰুৱা আধিপত্যবোৰ পুনৰ লাভ কৰাৰ বাবে আৰু পিতৃৰ ওপৰত কৰা পৰাজয়ৰ প্ৰতিশোধ ল'বলৈ অনুকূল সুযোগৰ বাবে অপেক্ষা কৰি আছিল। শশংক অৱশ্যে অতি শক্তিশালী শাসক আছিল আৰু সেয়েহে ভাস্কৰবৰ্মনে বুদ্ধিমানৰূপে শশংকাই প্ৰতিষ্ঠা কৰা গৌড়ৰ ৰাজধানী কৰ্ণসুবৰ্ণত আক্ৰমণ চলোৱাৰ পৰা বিৰত আছিল।

- দীৰ্ঘদিন ধৰি অপেক্ষাত থকা সুযোগ লাভ কৰিছিল যেতিয়া শশংকাই প্ৰভাকৰবৰ্ধনৰ পিছত থানেশ্বৰত ৰজা হিচাপে ৰাজ্যবৰ্ধনক বিশ্বাসঘাতকতাৰে হত্যা কৰিছিল। এই ঘটনাৰ কথা কেৱল বানেই নহয় হিউৱেন ছাঙেও উল্লেখ কৰিছে। এই তথ্য পাই ৰাজ্যবৰ্ধনৰ ভাতৃ তথা উত্তৰাধিকাৰী হৰ্ষই হত্যাকাৰীৰ প্ৰতিশোধ লোৱাৰ সংকল্প লয়। তেওঁ মাত্ৰ শশংকাক চুবহি কৰিবলৈ যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিছিল যেতিয়া তেওঁক লগ পাইছিল হাংছাভেগা নামৰ ভাস্কৰবৰ্মনৰ মূল্যৱান উপহাৰৰ সৈতে এজন দূত।
- হিৱেউন ছাঙে ভাস্কৰৰ উদাৰ গুণৰ বিষয়ে উচ্চ কথা কৈছে। তেওঁ ভাস্কৰক "পূৰ ভাৰতৰ ৰজা" হিচাপে সন্মান জনাইছিল।
- তেওঁ এজন কোঁৱৰ (অবিবাহিত) হৈয়ে থাকে আৰু ৬৫০ খ্ৰীষ্টাব্দত তেওঁৰ মৃত্যুৰ লগে লগে বৰ্মন বংশৰ অন্ত পৰে।

শালস্তম্ভ বংশ (৬৫৫ ৬৭৫ খ্ৰীষ্টাব্দ)

- শালস্তম্ভ বংশ, আৰম্ভ হৈছিল শালস্তম্ভ নামৰ এজন মুখীয়ালৰ ৰাজত্বকালৰ পৰা, যিজন Mlechchhas j (পৰম্পৰাগত ব্ৰাহ্মণিক গ্ৰন্থত সকলো অনাৰ্যক বুজাবলৈ ব্যৱহৃত এটা বহল শব্দ)ৰ, এজন মহান মুখীয়াল আছিল।
- এই বংশৰ ৰাজত্বৰ সময়ত ৰাজধানী চহৰখন হাৰপেশ্বৰ (তেজপুৰ)ত অৱস্থিত আছিল।
- বংশৰ ষষ্ঠ ৰজা শ্ৰী হৰ্ষ/হৰ্ষদেৱ আটাইতকৈ বিখ্যাত আছিল।
- হৰ্ষদেৱৰ নাতি প্ৰলম্ব আৰু প্ৰলম্বৰ পুত্ৰ হৰ্জৰবৰ্মনো অন্য এজন বিখ্যাত ৰজা।
- হাজৰাপুখুৰী নামৰ এটা ডাঙৰ পুখুৰী অস্তিত্বৰ সমান্তৰালকৈ হৰ্জৰাবৰ্মনে ৰাজধানী চহৰত হাৰপেশ্বৰত এটা উচ্চ শিৱ মন্দিৰ আৰু শাৰী শাৰীকৈ আড়ম্বৰপূৰ্ণ অট্টালিকাও নিৰ্মাণ কৰিছিল।

ইয়াৰ উৎপত্তিৰ বিষয়ক উৎসসমূহ SOURCES HIGHLIGHTING ITS ORIGIN

- হৰজাৰবৰ্মনৰ হায়ুনথাল লিপি
- হৰ্জাবৰ্মনৰ তেজপুৰ শিলালিপি
- ৰত্নপালৰ বৰগাঁও লিপি
- ত্যাগসিংহ আছিল শেষ শাসক

পাল বংশ আৰু পৰৱৰ্তী কামৰূপৰ ৰজাসকল PALA DYNASTY AND LATER KINGS OF KAMRUPA

- ত্যাগসিংহৰ পিছত বিষয়াসকলে ব্ৰহ্মপালক সিংহাসনত বহোৱায়, যাৰ ফলত পাল বংশ প্ৰতিষ্ঠা হয়।
- 'পাল' উপাধিটো সংস্কৃত ভাষাৰ পালক শব্দৰ সংক্ষিপ্ত ৰূপ, যাৰ অৰ্থ ৰক্ষক, অৰ্থাৎ এজন শাসক বা প্ৰশাসক।
- তাৰ পিছত তেওঁৰ পুত্ৰ আৰু এজন শক্তিশালী ৰজা - ৰত্নপাল। তেওঁ নিজৰ ৰাজ্য প্ৰাগজ্যোতিষপুৰৰ ৰাজধানী চহৰখন স্থানান্তৰিত কৰি শক্তিশালীভাৱে দুৰ্গ কৰি দুৰ্জয় বা শ্ৰী দুৰ্জয় নামেৰে নামাকৰণ কৰে।

- কম বয়সতে ৰত্নপালৰ পুত্ৰৰ মৃত্যু হয় আৰু তাৰ পিছত তেওঁৰ নাতি ইন্দ্ৰপালে ৰাজপাটত বহে। ইন্দ্ৰপালে(১০৪০-১০৬৫) কল্যাণচন্দ্ৰক পৰাস্ত কৰে(উত্তৰ বংগত)
- বৰগাঁও আৰু সুরালকুছিৰ তামৰ ফলিয়ে ৰত্নপালৰ ৰাজত্ব নিশ্চিত কৰে। নাতি ইন্দ্ৰপালৰ ভূমি অনুদানত তেওঁক শত্ৰুক শক্তিশালীভাৱে ওফৰাই পেলোৱা বুলি বৰ্ণনা কৰা হৈছে। তেওঁ পৰমেশ্বৰ পৰমভট্টৰক মহাৰাজাধিৰাজ সাম্ৰাজ্যবাদী উপাধি গ্ৰহণ কৰে।
- এই বংশৰ শেষ শাসক আছিল জয়পাল।
- ধৰ্মপালৰ তিনিখন তামৰ ফলিৰ অনুদান (খোণামুখী, সুভঙ্কৰপটক আৰু পুষ্পধৰা)ই নিশ্চিত কৰে যে তেওঁৰ ৰাজ্যৰ সীমা কৰতোৱাৰ পশ্চিম দিশলৈ সম্প্ৰসাৰিত হৈছিল। জয়পালৰ ৰাজত্বকালত কামৰূপক বংগৰ পালসকলে আক্ৰমণ কৰে।
- বংগৰ ৰজাই বিজয়ী হৈ তীৰ্থদেৱক নিজৰ সামন্তীয় ৰজা হিচাপে অংশত স্থাপন কৰিলে আৰু পাল বংশৰ অন্ত পৰিল। সামন্ত ৰজা টিংগাদেৱে বিদ্ৰোহ কৰিলে, পাল ৰজা কুমাৰ পালে বৈদ্যদেৱ পঠিয়াই। বৈদ্যদেৱে কামৰূপ জয় কৰি ১১৩৮ খ্ৰীষ্টাব্দত স্বাধীনতা ঘোষণা কৰে। তেওঁ মহাৰাহাধিৰাজ পৰমেশ্বৰ পৰমভট্টৰক উপাধি গ্ৰহণ কৰে।
- পিছত বৈদ্যদেৱক ৰায়ৰীদেৱে বধ কৰি কামৰূপৰ স্বাধীন ৰজা হিচাপে নিজকে প্ৰতিষ্ঠা কৰে। তেওঁৰ পিছত উদয়কৰ্ণ আৰু বল্লভদেৱ ৰাজপাটত বহে। বল্লভদেৱক বংগৰ পৰা অহা লক্ষ্মণসেনে পৰাস্ত কৰে।
- বল্লভদেৱৰ পিছত তেওঁৰ পুত্ৰ বিশ্বসুন্দৰদেৱে ৰাজত্ব কৰে। তেওঁ নিজৰ ৰাজ্য পুনৰ উদ্ধাৰ কৰি নিজৰ স্বাধীন মৰ্যাদা প্ৰতিষ্ঠা কৰে। বিশ্বসুন্দৰদেৱক পৃথু বা বৰথু বুলিও জনপ্ৰিয়ভাৱে জনা গৈছিল।
- তেওঁৰ ৰাজত্বকালত মহম্মদ-বিন- বখতিয়াৰে কামৰূপক আক্ৰমণ কৰে যদিও পৰাজিত হয়।
- পৃথুৱেও চুলতান ঘিয়াছুদ্দিন- ইৰাছ খিলজীৰ আক্ৰমণক প্ৰতিহত কৰিছিল।
- অৱশেষত পৃথু নাছিৰুদ্দিনৰ হাতত পৰাজিত হয়।

অধ্যায় ৩: অসমৰ মধ্যযুগীয় ইতিহাস MEDIVAL HISTORY OF ASSAM (১৩- ১৫ শতিকা) MEDIEVAL HISTORY OF ASSAM (13TH-15TH CENTURY)

- মহম্মদ বকথিয়াৰ খিলজী আছিল দিল্লী চুলতান ৰাজ্যৰ প্ৰতিষ্ঠাপক কুতুবুদ্দিন আইবাকৰ সামৰিক সেনাপতি।
- ১২০৫ খ্ৰীষ্টাব্দত পৃথুৰ দিনত কামৰূপক আক্ৰমণ কৰে। পৃথুৰে সমগ্ৰ সৈন্যবাহিনীক পৰাস্ত কৰিলে।
- এই কথা কানাইৰ বৰশী বোৱা শিলালিপিত লিপিবদ্ধ কৰা হৈছে। (১ম আক্ৰমণ)।
- মিনহাজুদ্দিনে তেওঁৰ তবাকাত-ই- নাচিৰি গ্ৰন্থতো এই আগ্ৰাসনৰ চমু বিৱৰণ আগবঢ়াইছে।
- ১২২৭ খ্ৰীষ্টাব্দত চুলতান গিয়াছুদ্দিন- ইৰাছ খিলজীয়ে কামৰূপ আক্ৰমণ কৰে। পৃথুৰ হাতত পৰাজিত। (২য় আক্ৰমণ)
- পৃথু ১২২৮ খ্ৰীষ্টাব্দত ইলতুতমিছৰ পুত্ৰ নাছিৰুদ্দিনৰ হাতত পৰাস্ত হয়।
- তৃতীয় আগ্ৰাসনৰ নেতৃত্বত ১২৫৬-৫৭ খ্ৰীষ্টাব্দত ইখতিয়াৰুদ্দিন যুজবেগ তুঘৰিল খান। সফল হৈ তেওঁ এটা মছজিদ স্থাপন কৰে।
- পিছত সন্ধ্যাই অসমৰ বাৰিষা কালৰ সুযোগ লৈ তুঘৰিল খানক পৰাস্ত কৰে।
- ইয়াৰ পিছত সন্ধ্যাই ৰাজধানী কোচবিহাৰৰ কমলপুৰলৈ স্থানান্তৰিত কৰি কামেশ্বৰ উপাধি গ্ৰহণ কৰে। ইয়াৰ পিছত অসম কমতা বা কামৰূপ- কামতা নামেৰে পৰিচিত হ'ল।
- সিংঘধ্বজ আছিল শেষ ৰজা আৰু তেওঁৰ পিছত তেওঁৰ মন্ত্ৰী প্ৰতাপধ্বজ বা মাণিক চন্দ্ৰই সিংহাসন দখল কৰিছিল।
- প্ৰতাপধ্বজৰ পিছত ধৰ্মনাৰায়ণে সিংহাসন দখল কৰি ৰাজধানী ৰংপুৰৰ ডিমলালৈ স্থানান্তৰিত কৰি গৌড়েশ্বৰ উপাধি গ্ৰহণ কৰে।
- পিছলৈ তেওঁক দুৰ্লভনাৰায়ণে প্ৰত্যাহ্বান জনাইছিল আৰু কমতা ৰাজ্য বিভাজন হৈছিল।

- দুৰ্লভনাৰায়ণে কমতাপুৰকে ধৰি উত্তৰ আৰু পূব অংশ লৈছিল।
- দুৰ্লভনাৰায়ণ আছিল শিক্ষাৰ এক মহান পৃষ্ঠপোষক। তেওঁৰ দৰবাৰত হৰিহৰ বিপ্ৰা, কবিত্ব সৰস্বতী আৰু হেম সৰস্বতীয়ে শোভা বঢ়াইছিল।
- তাৰ পিছত তেওঁৰ পুত্ৰ ইন্দ্ৰনাৰায়ণে (১৩৫০-১৩৬৫ খ্ৰীষ্টাব্দ) 'পঞ্চম গৌড়েশ্বৰ' উপাধি গ্ৰহণ কৰে।
- আহোম ৰজা চুদাংফাই কমতা ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰিছিল, মৃগংকা আছিল কামৰূপ কমতা ৰাজ্যৰ শেষ ৰজা।

খেন বংশ KHEN DYNASTY

- মৃগংকৰ পিছত এই সিংহাসন নীলাধ্বজ খানে (১৪৪০-১৪৬০ খ্ৰীষ্টাব্দ) দখল কৰিছিল। তেওঁ কামেশ্বৰ উপাধি গ্ৰহণ কৰি কামতাপুৰ চহৰ পুনৰ নিৰ্মাণ কৰে। ইয়াক খান বা খেন বংশ নামেৰে জনাজাত হ'ল।
- ইয়াৰ ৩ জন ৰজা আছিল যথা, নীলাধ্বজ, চক্ৰধ্বজ আৰু নীলাম্বৰ।
- নীলাম্বৰ আটাইতকৈ শক্তিশালীক ১৪৯৮ খ্ৰীষ্টাব্দত হুছেইন শ্বাহে উফৰাই পেলায় আৰু তেওঁৰ পৰা ৰাজধানী কমতাপুৰ কাঢ়ি লৈ যায়।

অধ্যায় ৪: মুখ্য বংশসমূহ [আহোমসকলক বাদ দি] MAJOR DYNASTIES [EXCLUDING THE AHOMS]

মধ্যযুগীয় অসমৰ ভূঞাসকল BHUYANS OF MEDIEVAL ASSAM

- ভূঞাসকল মুখীয়াল আছিল যিয়ে ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দক্ষিণ পাৰে পশ্চিম দিশত কছাৰীসকলৰ আৰু ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ উত্তৰ পাৰৰ চুতীয়াসকলৰ পশ্চিম দিশত বিশাল ভূখণ্ডৰ অধিকাৰী আছিল।
- "ভূঞা" শব্দটোৰ জাতিৰ লগত কোনো সম্পৰ্ক নাই। ইয়াৰ অৰ্থ আছিল ভূমিৰ প্ৰভু/জমিদাৰ। এইদৰে ভূঞা শব্দৰ উৎপত্তি "ভৌমা" (ভূমি) শব্দৰ পৰাই হোৱা বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।
- কমতেশ্বৰৰ যুদ্ধৰ পিছত গুৰু চৰিত আৰু শংকৰ চৰিতৰ মতে দুৰ্লভনাৰায়ণ আৰু গৌড়েশ্বৰ ধৰ্মনাৰায়ণে এখন সন্ধি কাৰ্য্যকৰী কৰিছিল।
- সন্ধি অনুসৰি ধৰ্মনাৰায়ণে ৭টা পৰিয়াল ব্ৰাহ্মণ আৰু ৭টা কায়স্থ পৰিয়ালক দুৰ্লভনাৰায়ণলৈ পঠিয়াইছিল আৰু দুৰ্লভনাৰায়ণে তেওঁলোকক সীমান্তত বসতি দিছিল। শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ পূৰ্বপুৰুষ চণ্ডীবৰ তেওঁলোকৰ নেতা(শিৰোমণি) আছিল।
- অৱশেষত চণ্ডীবৰে নগোৱাৰ বৰদোৱাত বসতি স্থাপন কৰে য'ত তেওঁৰ প্ৰপৌত্ৰ শংকৰদেৱৰ জন্ম হয়।
- এই ভূঞাসকলক কিংবদন্তিত বাৰ- ভূঞা(১২) বুলি স্মৰণ কৰা হয় কাৰণ তেওঁলোকে যিকোনো উমৈহতীয়া শত্ৰুৰ বিৰুদ্ধে একত্ৰিত হৈ একেলগে থিয় দিছিল।

চুতীয়া ৰাজ্য CHUTIYA KINGDOM

- কামৰূপৰ পতনৰ পিছত আৰু আহোম ৰাজ্যৰ উত্থানৰ পূৰ্বে চুতীয়া ৰাজ্য আছিল অসমৰ সৰ্ববৃহৎ ৰাজ্য।
- প্ৰতিষ্ঠাপক- বীৰপাল (১১৮৭ খ্ৰীষ্টাব্দ)। তেওঁ নিজকে কিংবদন্তি ভীষ্মকৰ বংশধৰ বুলি দাবী কৰিছিল।
- বীৰপালৰ পুত্ৰ গৌৰীনাৰায়ণ (ৰত্নধ্বজপাল) আছিল আটাইতকৈ শক্তিশালী ৰজা। তেওঁ আন বহুতো চুতীয়া গোটক পৰাস্ত কৰি ৰাজ্যৰ লগত ভূখণ্ড সংযুক্ত কৰে।
- তেওঁ নিজৰ ৰাজধানী ৰত্নপুৰ (মাজুলী)ত নিৰ্মাণ কৰিছিল।

- বত্ৰধ্বজপালে গৌড়ৰাজ বিশ্বৰূপ সেনৰ লগত মিত্ৰতা কৰি পুত্ৰক শিক্ষাৰ বাবে গৌড়ালৈ পঠিয়াই, যাৰ অকালতে মৃত্যু হয় কৰে।
- পুত্ৰৰ মৃতদেহ (শহ) গ্ৰহণ কৰি দাহ কৰা ঠাইখন পিছলৈ "শ দিয়া" নামেৰে জনাজাত হয়।
- পৌৰাণিক কাহিনী অনুসৰি এই ঠাইখন বিদাৰভা নামেৰে জনাজাত আছিল আৰু ৰাজধানী আছিল কুণ্ডিল নগৰ।
- বত্ৰধ্বজপালৰ পিছত দেওধাই অসম বুৰঞ্জী মতে ৯জন চুতীয়া ৰজাই ৰাজত্ব কৰিছিল।

আহোম-চুতীয়া সংঘাত AHOM CHUTIYA CONFLICT

- আহোম ৰজা চুতুফাৰ দিনত চুতীয়া আৰু আহোমৰ মাজত সংঘাত আৰম্ভ হয়।
- ১৩৭৬ চনত চুতীয়া ৰজাই বন্ধুত্বপূৰ্ণ সংঘৰ্ষৰ সময়ত চুতুফাক হত্যা কৰে।
- পিছত প্ৰতিশোধ ল'বলৈ আহোম ৰজা তাও-খামতিয়ে আক্ৰমণ কৰি চুতীয়া ৰাজ্য দখল কৰে।
- কিন্তু তাৰ মাজতে তাও- খামতিয়ে মিছন পৰিত্যাগ কৰি চুতীয়াসকলে পুনৰ সেই ভূখণ্ড দখল কৰে।
- ১৫১৩ চনত চুহুংমুঙৰ দিনত ধীৰনাৰায়ণ বা ধৰ্মধ্বজপালে আহোম ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰে যদিও পৰাজিত হয়।
- ১৫২০ চনত চুতীয়াসকলে দুবাৰকৈ আহোম ভূখণ্ড আক্ৰমণ কৰে। দিহিঙৰ যুদ্ধত আহোমসকলক পৰাস্ত কৰি সফল হৈছিল।
- ধীৰনাৰায়ণৰ কন্যা সাধনীক ৰাজপৰিয়ালৰ নথকা নিতাইয়ে বিয়া কৰাইছে।
- ধীৰনাৰায়ণৰ পিছত নিতাই সিংহাসন দখল কৰি নীতিপাল নাম লয়।
- নীতিপালৰ অক্ষম শাসনৰ বাবে কেইবাটাও আভ্যন্তৰীণ অশান্তিয়ে ক্ৰমান্বয়ে ৰাজ্যখন দুৰ্বল কৰি তুলিছিল।
- দুৰ্বল হৈ অহা চুতীয়া ৰাজ্যৰ সুযোগ লৈ চুহুংমুঙে ১৫২৪ চনত শদিয়া জয় কৰে আৰু নীতিপালক হত্যা কৰে। তেওঁৰ পত্নী সতী সাধনীয়ে অপমানতকৈ মৃত্যুক বেছি পছন্দ কৰিছিল আৰু শদিয়াৰ ওচৰৰ চন্দ্ৰগিৰি পাহাৰৰ ওপৰৰ পৰা আত্মহত্যা কৰে। তেখেতৰ ত্যাগৰ প্ৰতি সন্মান জনাই প্ৰতি বছৰে ২১ এপ্ৰিল তাৰিখে সতী সাধনী দিৱস হিচাপে স্মৰণ কৰা হয়।

- চুহুংমুঙে সংলগ্ন ভূখণ্ড চোৱাচিতা কৰিবলৈ শদিয়াখোৱা গোহাঁই নামৰ এক সীমান্ত নিযুক্ত কৰিছিল।
- ১৬৭৩ চনলৈকে আহোম চুতীয়া সংঘাত চলি থাকিল আৰু অৱশেষত চুতীয়াসকল আহোম ৰাজ্যত মিলিত হয়।

কছাৰী ৰাজ্য KACHARI KINGDOM

- কছাৰীসকল অসমৰ প্ৰাচীন বাসিন্দা আছিল।
- কছাৰীসকল তিব্বত-বৰ্মা জাতিৰ বহলভাৱে গঠিত বড়ো গোটৰ অন্তৰ্গত। ৰামায়ণ, মহাভাৰত আদি প্ৰাচীন গ্ৰন্থতো তেওঁলোকক কিৰাট বুলি কোৱা হৈছিল।
- পৌৰাণিক উৎসঃ কছাৰীসকল ডিমাছা বড়ো গোটৰ অন্তৰ্গত আছিল আৰু নিজকে পাণ্ডৱ ৰাজকুমাৰ ভীমৰ পুত্ৰ ঘটোটকচৰ বংশধৰ বুলি অভিহিত কৰিছিল।
- ৰাজধানী হিদিম্বাপুৰ(ডিমাপুৰ)ৰ পৰা শাসন কৰিছিল।
- মহা মাণিক্য বৰাহী কছাৰীসকলৰ এজন বিখ্যাত ৰজা আছিল আৰু তেওঁলোকে প্ৰায় চতুৰ্দশ শতিকাৰ মাজভাগত ডিমাপুৰত শাসন কৰিছিল।
- মহা- মাণিক্য- এজন বৰাহী ৰজাৰ দিনত শ্ৰী মাধব কন্দলিয়ে ৰামায়ণৰ অসমীয়া সংস্কৰণ ৰচনা কৰিছিল।

কছাৰী-আহোম সংঘাত KACHARI-AHOM CONFLICT

- ত্ৰয়োদশ শতিকাত আহোম ৰাজ্যৰ উত্থানৰ পূৰ্বে কছাৰী ৰাজ্য পূবে দিখৌ নদীৰ পৰা পশ্চিমে কলং নদীলৈকে সম্প্ৰসাৰিত হৈছিল।
- চুকাফাৰ পুত্ৰ চুতেউফাই দিখৌ নদীৰ পূব দিশত কছাৰী ৰাজ্যৰ এক ভূখণ্ড দখল কৰিছিল।
- ১৪৯০ খ্ৰীষ্টাব্দত আহোম ৰজা চুহানফাই কছাৰী ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰে যদিও পৰাজিত হয় আৰু কছাৰীসকলে নিজৰ হেৰুৱা ভূখণ্ড পুনৰ দখল কৰে।
- ইয়াৰ পিছতে আহোম ৰজা চুহুংমুঙে প্ৰতিশোধ ল'বলৈ কছাৰী ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰে।
- আহোম সেনাৰ নেতৃত্বত আছিল কনচেং বৰপাত্ৰ গোহাঁই যিয়ে কছাৰী অধীনৰ বৃহৎ ভূখণ্ড দখল কৰিছিল
- আৰু ধনশিৰি নদীলৈকে সীমা ঠেলি দিয়ে।
- দিহিং (শিৱসাগৰত) - ধনশিৰি নদী(গোলাঘাট)
- ১৫২৬ চনত কছাৰীসকলে আহোম ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰে যদিও সেই প্ৰচেষ্টা বিফল হয়।

- আহোমসকলে কছাৰী ৰাজধানী ডিমাপুৰ দখল কৰি এজন 'ডেটছুঙ'ক সামন্তীয় ৰজা হিচাপে স্থান দিছিল।
- পাছলৈ ডেটছুঙে বিদ্রোহ কৰে আৰু ১৫৩৬ খ্রীষ্টাব্দত আহোমসকলে পুনৰ কছাৰী ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰে আৰু ডেটছুঙক হত্যা বা হত্যা কৰে।
- আহোম ৰজা চুহুংমুঙে ডেটছুঙৰ পুত্ৰ মদন কোঁৱৰক সিংহাসনত বাছি লয়।i তেওঁ লৈছিল
• নাম নিৰ্ভয়ানাৰায়ণ।
- চুহুংমুঙে সমগ্ৰ ভূখণ্ড আহোম ৰাজ্যৰ লগত সংযুক্ত কৰি এজন প্ৰশাসক "মৰঙীখোৱা গোহাঁই" নিযুক্তি দিয়ে।
- কছাৰীসকলক খেদি পঠিওৱা হৈছিল আৰু তেওঁলোকে মাইবঙত নতুন ৰাজধানী স্থাপন কৰিছিল(বৰ্তমানৰ ডিমহাছাও)।
- নিৰ্ভয়ানাৰায়ণৰ পিছত দুৰ্লভনাৰায়ণ আৰু মেঘনাৰায়ণ বহে।
- ১৫৬২ খ্রীষ্টাব্দত কোচ সেনাৰ সেনাপতি চিলাৰায় আহোম ৰাজ্য আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত কছাৰী ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰে।
- দুৰ্লভনাৰায়ণ পৰাজিত হৈ কোচ ৰাজ্যৰ সামন্তীয় ৰজা হৈ পৰে।
- ১৫৬৮ খ্রীষ্টাব্দত চুলতান চুলাইমানৰ হাতত চিলাৰায় পৰাজয়ৰ পিছত দুৰ্লভনাৰায়ণে স্বাধীনতা ঘোষণা কৰে।
- দুৰ্লভনাৰায়ণৰ ৰাজত্বকালৰ পিছত ১৭ শতিকাৰ আৰম্ভণিলৈকে কছাৰীসকলৰ বিষয়ে কোনো নিৰ্ভৰযোগ্য তথ্য পোৱা হোৱা নাই।

১৭ শতিকাৰ পিছৰ কছাৰীসকল KACHARIS AFTER 17TH CENTURY

- সপ্তদশ শতিকাৰ আৰম্ভণিতে কছাৰী ৰজা যসনাৰায়ণ শক্তিশালী হৈ উঠিছিল।
- তেওঁ জয়ন্তীয়া ৰজা ধনমণিকক পৰাস্ত কৰি নিজৰ ভূখণ্ড নিজৰ অধীনলৈ আনে আৰু লগতে ২ গৰাকী জয়ন্তীয়া ৰাজকুমাৰীকো বিয়া কৰায়।
- ১৬০৬ খ্রীষ্টাব্দত আহোম ৰজা প্ৰতাপ সিংহৰ ৰাজত্বকালত পুনৰ আহোম আৰু কছাৰীসকলৰ মাজত যুদ্ধ হয়। যদিও প্ৰাৰম্ভিক পৰ্যায়ত কছাৰী পৰাজিত হৈছিল পিছত তেওঁলোকে জয়ী হৈছিল।

- যুদ্ধৰ সময়ত আহোম ৰজাই (প্ৰতাপ সিংহ) আহোম-কছাৰী সীমান্তত কেইবাখনো নতুন গাঁও প্ৰতিষ্ঠা কৰে, যি পিছলৈ "ন-গাওঁ" নামেৰে পৰিচিত হ'ল।
- বিজয়ৰ পিছত যসনাৰায়ণে প্ৰতাপনাৰায়ণ নাম ল'লে।
- তেওঁৰ পিছত তেওঁৰ পুত্ৰ নৰনাৰায়ণ আৰু ভাতৃ ভীমবলনাৰায়ণ।
- ভীমবলনাৰায়ণ এজন শক্তিশালী ৰজা আছিল আৰু পাছলৈ তেওঁ প্ৰতাপ সিংহৰ লগত মিত্ৰতা কৰিছিল।
- ১৬৩৭ খ্ৰীষ্টাব্দত তেওঁৰ মৃত্যুৰ আগলৈকে কছাৰী আৰু আহোমৰ মাজত কোনো ডাঙৰ সংঘাত হোৱা নাছিল।
- ১৮ শতিকাৰ মাজভাগত শেষৰজন ৰজা গোবিন্দ চন্দ্ৰৰ কোনো উত্তৰাধিকাৰী নোহোৱাকৈ মৃত্যু হয় আৰু সেয়েহে ইংৰাজে কছাৰী ৰাজ্যক ডক্টিন অৱ লেপছৰ অধীনত নিজৰ অধীনলৈ আনে। ব্ৰিটিছ অধিগ্ৰহণৰ সময়ত এই ৰাজ্য নগাওঁ আৰু কাৰ্বি আংলঙ, উত্তৰ কাছাৰ, কাছাৰ আৰু মণিপুৰৰ কিছু সীমান্তৰ কিছু অংশৰে গঠিত আছিল।

কোচ ৰাজ্য KOCH KINGDOM

- ১৪৯৮ খ্ৰীষ্টাব্দত আল্লাউদ্দিন হুছেইন শ্বাহে কামৰূপ- কামৰূপ ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰে। এই সময়ত নীলাম্বৰ যোৱা খেন শাসক আছিল। আক্ৰমণৰ পিছত তেওঁ পলাই নিজৰ ভূখণ্ডৰ পৰা পলায়ন কৰে আৰু... তাৰ পিছত আল্লাউদ্দিন হুছেইন শ্বাহে তেওঁৰ পুত্ৰ ডেনিয়েলক কামৰূপ কমতাৰ শাসক হিচাপে নিযুক্তি দিয়ে।
- ভূঞা মুখীয়ালসকলে সাধাৰণ শত্ৰুৰ বিৰুদ্ধে মিলি হাজোত ডেনিয়েলৰ গেৰিছন আক্ৰমণ কৰি ধ্বংস কৰি পেলালে। ইয়াৰ পিছত প্ৰায় এটা দশক বা তাতোকৈ অধিক সময় কমতাপুৰৰ বাবে সাধাৰণ ৰজা নাছিল।
- ১৫১৫ খ্ৰীষ্টাব্দত হৰিয়া মণ্ডলৰ পুত্ৰ বিসুৱে নিজৰ সাহসেৰে সৰু সৰু ভূঞা ৰাজ্যসমূহৰ মাজত হোৱা কাজিয়াৰ সুবিধা লৈ বিশ্ব সিংহ নামেৰে ৰজা হয়।
- বিশ্ব সিংহই ভূঞাসকলক পৰাস্ত কৰি পশ্চিমৰ কৰোতায়াৰ পৰা পূবৰ বৰনদীলৈকে সমগ্ৰ ৰাজ্যখন কোচ ৰাজ্যৰ সীমা হৈ পৰিছিল।
- এইদৰেই বিশ্ব সিংহই কোচ- বিহাৰত (বৰ্তমানৰ পশ্চিম বংগ) ৰাজধানী প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল।
- তেওঁ হিন্দু ধৰ্মক আকোৱালি লৈ পৃষ্ঠপোষকতা কৰিছিল। তেওঁ কনৌজ, বেনাৰস আদি ঠাইৰ পৰা অসংখ্য ব্ৰাহ্মণক কোচ ৰাজ্যলৈ আনিছিল।

- তেওঁ নিজৰ প্ৰজাৰ লোকপিয়ল কৰিছিল।
- তেওঁৰ পুত্ৰসকলৰ ভিতৰত মল্ল দেৱ, শুক্লাধজ, নৰ সিংহ আৰু গোহাঁই কমল।
- ২৫ বছৰৰ ৰাজত্বৰ অন্তত ১৫৪০ চনত বিশ্ব সিংহৰ মৃত্যু হয়। সেই সময়ত মল্ল দেৱ আৰু শুক্লাধজ শিক্ষাৰ বাবে বানাসত আছিল আৰু সিংহাসন নৰসিংহৰ দখল কৰিছিল। কিন্তু তেওঁ অতি সোনকালে মল্ল দেৱে তেওঁক পৰাস্ত কৰিলে, মল্ল দেৱে সিংহাসনত আৰোহণ কৰি নৰনাৰায়ণৰ নাম ধাৰণ কৰিলে।
- তেওঁৰ ভাতৃ শুক্লাধজ কোচ সেনাৰ মুখ্য সেনাপতি হৈ প্ৰায় অবিচল সফলতা লাভ কৰে। তেওঁ ইমানেই তৎপৰতা প্ৰদৰ্শন কৰিছিল যে তেওঁৰ ডাক নাম " চিলাৰায়" আছিল।
- চিলাৰায় আৰু নৰনাৰায়ণে চুৰ্কেং মুণ্ডৰ দিনত আহোমৰ লগত যুদ্ধত লিপ্ত হয় য'ত আহোমসকল পৰাজিত হয়।
- এই আক্ৰমণৰ লগে লগে কোচ ৰজাই কোচ বিহাৰৰ কোচ ৰাজধানীৰ পৰা নাৰায়ণপুৰলৈ ৰজাৰ ভাতৃ গোহাঁই কমলৰ তত্বাৱধানত এটা মথাউৰি পথ নিৰ্মাণ কৰে আৰু "গোহাঁই কমল আলী" নামেৰে জনাজাত। (৩৫০ মাইল)
- নৰনাৰায়ণৰ দিনত কোচ ৰাজ্যৰ শিখৰত উপনীত হৈছিল।

গৌড়ৰ আক্ৰমণ GUADA ATTACK

- ১৫৬৫ খ্ৰীষ্টাব্দত চিলাৰাই গৌড়ত আক্ৰমণ চলায়। কিন্তু গৌড়া সেনাধ্যক্ষ কলা পাহাৰে তেওঁক পৰাস্ত কৰি তেজপুৰলৈকে উঠি কেইবাটাও হিন্দু মন্দিৰ ভাঙি পেলায়। চিলাৰায়ক বন্দী কৰি ৰখা হৈছিল।
- নৰনাৰায়ণে অৱশ্যে এই পৰাজয়ক চূড়ান্ত বুলি মানি লোৱা নাছিল।
- কিছু বছৰৰ পাছত ১৫৮৩ খ্ৰীষ্টাব্দত তেওঁ সম্ৰাট আকবৰৰ সৈতে গৌড়ৰ বাদশ্বাহত দ্বিতীয়বাৰৰ বাবে আক্ৰমণত যোগদান কৰে আৰু গৌড়া দিল্লীৰ সম্ৰাট আৰু কোচ ৰজাৰ মাজত বিভক্ত হয়। এই আক্ৰমণৰ সময়ত চিলাৰায়ৰ আই ৰোগত মৃত্যু হয়।
- অসংখ্য পাণ্ডুলিপিত কোচ ৰাজ্যৰ বিৱৰণ আছে। অধিকাংশ বিশদ বিৱৰণ দৰং ৰাজ বনসাবালিত পোৱা গৈছিল।
- নৰনাৰায়ণৰ দিনত ব্ৰিটিছ ভ্ৰমণকাৰী ৰালফ ফিচ ১৫৩৬ খ্ৰীষ্টাব্দত কোচবিহাৰ ভ্ৰমণ কৰিছিল। তেওঁ কোচবিহাৰৰ চমু বিৱৰণ লিখিছে।

- নৰনাৰায়ণে শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ একশৰণ ধৰ্মক পৃষ্ঠপোষকতা কৰিছিল আৰু লগতে শিষ্য হ'ব বিচাৰিছিল যদিও পিছৰজনে অস্বীকাৰ কৰিছিল।
- নৰনাৰায়ণ আছিল শিক্ষাৰ মহান পৃষ্ঠপোষক আৰু কেইবাজনো পণ্ডিত আৰু লেখকক পৃষ্ঠপোষকতা কৰিছিল। শাসন কালত ৰাম সৰস্বতীয়ে মহাভাৰতক অসমীয়ালৈ অনুবাদ কৰিছিল।
- পুৰুষোত্তম বিদ্যাবাগিছে সংস্কৃত ভাষাত ব্যাকৰণ ৰত্নমালা ৰচনা কৰিছিল, অনন্ত কন্দলিয়ে ভাগৱত(পুৰাণ) অনুবাদ কৰিছিল।
- ১৫৬৫ খ্ৰীষ্টাব্দত মহম্মদী আক্ৰমণকাৰী কলাপাহাৰে ক্ষতিগ্ৰস্ত কৰা কামাখ্যাৰ বিখ্যাত মন্দিৰটো নৰনাৰায়ণে পুনৰ নিৰ্মাণ কৰিছিল।
- তেওঁ নাৰায়ণী মুদ্ৰা নামৰ সোণ-ৰূপৰ মুদ্ৰাৰ প্ৰচলন কৰিছিল।
- নৰনাৰায়ণে কোচবিহাৰক কলা আৰু সংস্কৃতিৰ উৎকৃষ্টতাৰ কেন্দ্ৰ কৰি তুলিছিল।

কোচ ৰাজ্যৰ অৱনতি **DECLINE OF KOCH KINGDOM**

- বহুদিনলৈ নৰনাৰায়ণৰ কোনো পুৰুষ সন্তান নাছিল আৰু সেয়েহে চিলাৰায়ৰ পুত্ৰ ৰঘুদেৱক তেওঁৰ উত্তৰাধিকাৰী হিচাপে গণ্য কৰা হৈছিল।
- কিন্তু বৃদ্ধ বয়সত লক্ষ্মী নাৰায়ণ নামেৰে এটি পুত্ৰৰ জন্ম হয়।
- সিংহাসনত সফল হোৱাৰ আশা হেৰুৱাই ৰাজধানীৰ পৰা বৰনগৰলৈ আঁতৰি আহি ৰঘুদেৱে বিদ্ৰোহ কৰে।
- নৰনাৰায়ণে ৰঘুদেৱক শাস্ত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল যদিও ব্যৰ্থ হয়।
- তেওঁ ৰাজ্য বিভাজন কৰাৰ সংকল্প ল'লে। সংকোষ নদীৰ পৰা বৰনদীলৈকে কোচ ভূখণ্ডৰ দখল ৰঘুদেৱক তলতীয়া ৰজা হিচাপে নিযুক্তি দিছিল যিটো অঞ্চল কোচ হাজো নামেৰে পৰিচিত হৈছিল।
- নৰনাৰায়ণে কোচ ৰাজ্যৰ পশ্চিম অংশ নিজৰ বাবে ৰাখিছিল। (পিছলৈ তেওঁৰ পুত্ৰই আৰোহণ কৰিছিল)

জয়ন্তিয়া ৰাজ্য **JAYANTIA KINGDOM**

- জয়ন্তীয়া আছিল উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ প্ৰাচীন আৰু আদিম বাসিন্দা।
- জয়ন্তীয়া পাহাৰ আৰু ইয়াৰ আশে-পাশে নিজৰ ৰাজ্য প্ৰতিষ্ঠা কৰা বৈবাহিক জাতি।
- মতবাদৰ মতে পৰ্বত ৰায় জয়ন্তীয়াৰ প্ৰথম ৰজা বুলি কোৱা হৈছিল।
- কোচ সেনাপতি চিলাৰায় ১৬৫৩ চনত জয়ন্তীয়া ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰে।
- ৰাজেন্দ্ৰ সিংহ আছিল শেষ জয়ন্তীয়া ৰজা আৰু ১৮৩৫ খ্ৰীষ্টাব্দত ব্ৰিটিছে জয়ন্তীয়াৰ ভূখণ্ড নিজৰ অধীনলৈ আনে।

আহোমসকল THE AHOMS

- আহোমসকল দক্ষিণ-পূব এছিয়াৰ থলুৱা টাই-জাতিৰ টাই মাও অংশৰ অন্তৰ্গত।
- আহোম বুৰঞ্জী অনুসৰি আহোমসকলৰ নেতৃত্বত আছিল ৰাজকুমাৰ (চাও- লুং) চুকাফা। তেওঁ ১২১৫ খ্রীষ্টাব্দত কেইবাজনো সম্ভ্ৰান্ত লোক, বিভিন্ন পদবীৰ বিষয়া, হাজাৰ হাজাৰ পুৰুষ, মহিলা আৰু শিশুকে ধৰি অনুগামীৰ সৈতে মাও-লুং (চুকাফাৰ জন্মস্থান) এৰে।
- চুকাফাৰ নেতৃত্বত আহোমসকলে ১২২৮ খ্রীষ্টাব্দত পাটকাই পাৰ হৈ খামজাং উপত্যকা (নাগালেণ্ড)ত প্ৰথম ভূখণ্ডৰ ইউনিট স্থাপন কৰে। কিছুমান নগাই চুকাফাক প্ৰতিহত কৰাৰ চেষ্টা কৰিছিল। কিন্তু তেওঁলোকক পৰাস্ত কৰি নগাসকলৰ ওপৰত অত্যাচাৰ অব্যাহত ৰাখিলে।
- ইয়াৰ পিছত চুবুৰীৰ আন সকলো নগাই চুকাফাৰ ওচৰত বশ হ'ল।
- ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকা পোৱাৰ পিছত চুকাফা আৰু তেওঁৰ অনুগামীসকলে ধান খেতিৰ বাবে বিশেষভাৱে উপযোগী উন্নত ঠাইৰ সন্ধানত এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ গুচি গ'ল। নামৰূপ, দিহিং, টিপাম, হাবুং আৰু লিগিৰিগোৱান আৰু শিমলুগুৰি আদি কেইবাখনো ঠাইত থাকিল।
- বাটত চুকাফাই দিহিং আৰু দিখৌ নদীৰ পাৰত আন কেইবাটাও স্থানীয় গোট সংগঠিত কৰিছিল।
- অৱশেষত ১২৫৩ খ্রীষ্টাব্দত চৰাইদেউত ৰাজধানী প্ৰতিষ্ঠা কৰে চুকাফাই।
- এইদৰেই চুকাফাই ১২২৮ খ্রীষ্টাব্দত তলৰ সীমাৰেখাৰে আধাৰিত এখন সৰু আহোম ৰাজ্য প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল:

পাটকাই পাহাৰ আৰু নগা পাহাৰ(দক্ষিণ),

বুঢ়ী- দিহিং (পূব),

ব্ৰহ্মপুত্ৰ (উত্তৰ) আৰু

দিখৌ(পশ্চিম)।

- চুকাফা আছিল এজন উদ্যমী আৰু সাহসী ৰাজকুমাৰ। বিবেচনাপূৰ্ণ ব্যৱহাৰেৰে তেওঁ মৰাণ আৰু বৰাহৰ মুখীয়ালসকলক জয় কৰি তেওঁলোকৰ সৈতে আন্তঃবিবাহক উৎসাহিত কৰি কিছুমানক বিভিন্ন পদত নিযুক্তি দিয়ে।
- অৱশ্যে নগাসকলৰ ওপৰত কৰা অত্যাচাৰৰ বাবে চুকাফাক সমালোচনা কৰা হৈছিল।
- চুকাফাই ৰাজ্যৰ ২ জন মহান বিষয়া নিযুক্তি দিলে- বৰ গোহাঁই আৰু বুঢ়া গোহাঁই।
- তেওঁলোকে ৰজাৰ তলত থাকি নিজৰ ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰিছিল।
- ৪০ বছৰ শাসনৰ অন্তত ১২৬৮ খ্ৰীষ্টাব্দ, ১৯৬৪ চনত চুকাফাৰ মৃত্যু হয়।

আৰম্ভণিৰ আহোম ৰাজ্য EARLY AHOM KINGDOM

- চুকাফাৰ পিছত তেওঁৰ পুত্ৰ চুতেউফা-চুবিনফা-চুখংফায়ে ৰাজত্ব কৰে।
- চতুৰ্থ ৰজা চুখংফাৰ ৰাজত্বকালত আহোমসকলে কমতা ৰাজ্যৰ শাসকৰ সৈতে যুদ্ধত লিপ্ত হয়। অৱশেষত কমতা শাসকে ৰাজনী নামৰ এগৰাকী ৰাজকুমীৰক আগবঢ়াই শান্তি চুক্তি কৰে।
- ১৩৬৪ খ্ৰীষ্টাব্দত চুখংফাৰ মৃত্যু হয়। যিহেতু তেওঁৰ সিংহাসনৰ সন্তান বা উত্তৰাধিকাৰী নাছিল, সেয়েহে তেওঁৰ মৃত্যুৰ পিছত সম্ভ্ৰান্ত লোকসকলে ১৩৬৯ খ্ৰীষ্টাব্দলৈকে কেইবছৰমান শাসন কৰিছিল।
- ১৩৬৯ খ্ৰীষ্টাব্দত সম্ভ্ৰান্ত লোকসকলে চুতুফা(ৰজাৰ ভাতৃ)ক সিংহাসনত বাছি লৈছিল। চুতীয়া ৰজাৰ সৈতে হোৱা বন্ধুত্বপূৰ্ণ মুখামুখিত সুতুফা নিহত হয়।
- তাৰ পিছত তাও- খামতি। ভাতৃ সুতুফাৰ হত্যাৰ প্ৰতিশোধ ল'বলৈ তেওঁ চুতীয়া ৰজাৰ বিৰুদ্ধে সফল অভিযানৰ নেতৃত্ব দিয়ে।
- তেওঁৰ পিছত চুদাংফা ৰাজপাটত বহে। হাবুঙত ব্ৰাহ্মণৰ ঘৰত জন্মগ্ৰহণ কৰি তেওঁ বামুনি কোঁৱৰ নামেৰে পৰিচিত আছিল।

- চুদাংফাৰ ৰাজত্বকাল কেইবাটাও দিশত গুৰুত্বপূৰ্ণ। আহোমৰ ৰাজধানী চৰাণ্ডালৈ স্থানান্তৰ কৰা হয়। তেওঁৰ ৰাজত্বকালত আহোম ৰাজপ্ৰসাদত ব্ৰাহ্মণ্যৰ প্ৰভাৱৰ প্ৰৱেশ ঘটিছিল। কিছুমান সম্ভ্ৰান্ত লোকে তেওঁৰ হিন্দু প্ৰভাৱৰ অধীন হোৱাত অসন্তুষ্ট হৈছিল আৰু তেওঁলোকে মং কোৱাওৰ টাই শাসকক খবৰ দিছিল।
- ইয়াৰ পিছতে টাই শাসকে আহোম ৰাজ্যক নিজৰ লগত সংলগ্ন কৰিবলৈ এক অভিযান পঠিয়াই দিয়ে।
- কিন্তু চুদাংফাই এই আক্ৰমণক সফলতাৰে প্ৰতিহত কৰি সন্ধি কৰিলে। এই সন্ধিৰ দ্বাৰা পাটকাই আছিল অসম আৰু মঙৰ মাজৰ সীমা হিচাপে নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছিল।
- একেৰাহে ৰজা চুজিনফা (১৪০৭-২২) চুফাকফা(১৪৩৯-১৪৮৮) আৰু চুচেনফাৰ ৰাজত্বকাল
- (১৪৯৩-১৪৯৭) ৯০ বছৰৰ সময়ছোৱা সামৰি লোৱা তুলনামূলকভাৱে শান্তিপূৰ্ণ আছিল।
- কিন্তু ১৪৯০ খৃষ্টাব্দত ডিমাছা কছাৰীসকলৰ সৈতে চমু যুদ্ধ হয়। কিছু অভিযান চলোৱা সীমান্তৱৰ্তী নগাসকলকো নিয়ন্ত্ৰণত ৰখা হৈছিল।
- গতিকে ত্ৰয়োদশ-পঞ্চদশ শতিকাৰ পৰা আহোমসকলে নতুনকৈ অধিগ্ৰহণ কৰা ভূখণ্ডক একত্ৰিত কৰি চুবুৰীয়া শক্তিৰ পৰা ৰক্ষা কৰাত ব্যস্ত আছিল।

আহোম ৰাজ্যৰ সম্প্ৰসাৰণ EXPANSION OF AHOM KINGDOM

- আহোম ৰাজ্যৰ প্ৰকৃত সম্প্ৰসাৰণৰ আৰম্ভণি হৈছিল চুহুংমুঙৰ ৰাজত্বকালৰ পৰা, ১৯৮৫ চনত।
- ১৪৯৭ খৃষ্টাব্দত তেওঁ সিংহাসনত আৰোহণ কৰে। তেওঁৰ দিহিংগীয়া ফৈদ(গোত্ৰ) হোৱা বাবে, দিহিংগীয়া ৰাজা নামেৰে বেছি পৰিচিত আছিল।
- তেওঁৰ ৰাজত্বকালত আহোম দৰবাৰত ব্ৰাহ্মণ্যৰ প্ৰভাৱ যথেষ্ট বৃদ্ধি পায়। তেওঁ স্বৰ্গনাৰায়ণ উপাধি গ্ৰহণ কৰিছিল।
- তেওঁ নিজৰ ৰাজধানী দিহিং নদীৰ পাৰৰ চৰাণ্ডালৈ স্থানান্তৰিত কৰে।
- তেওঁৰ ৰাজত্বকালত জনসংখ্যাৰ লোকপিয়ল কৰা হৈছিল।

- ১৫২৪ খ্রীষ্টাব্দত চুতীয়া ৰাজ্য দুৰ্বল হোৱাৰ সুবিধা লৈ চুহুংমুঙে শদিয়া জয় কৰে। চুতীয়া ৰজা নীতিপালক হত্যা কৰা হৈছিল। চুহুংমুঙে চুতীয়া ভূখণ্ড আহোম ৰাজ্যৰ লগত সংলগ্ন কৰি প্ৰশাসনৰ বাবে শদিয়া খোৱা গোহাঁই উপাধিৰ সীমান্ত বিষয়াক নিযুক্তি দিয়ে।
- ১৫২৭ খ্রীষ্টাব্দত বৰ উজিৰ আৰু বিত মানিকৰ নেতৃত্বত মুছলমান সেনাই আহোম ৰাজ্যত আক্ৰমণ কৰে। কিন্তু তেওঁলোক পৰাজিত হৈ বিত মাণিকক হত্যা কৰা হ'ল। ই আছিল আহোম ৰাজ্যত মুছলমানৰ প্ৰথম আগ্ৰাসন।
- পিছলৈ আন এজন সেনাপতি তুৰুক বিশাল বাহিনী লৈ চিংগ্ৰীলৈকে উঠিল। সেই যুদ্ধত আহোম পক্ষই পৰাজিত হৈ ফ্ৰাচেংমুং বুঢ়াগোহাঁই আৰু বিপুল সংখ্যক সৈনিককে ধৰি তেওঁলোকৰ কেইবাজনো সেনাপতি হেৰুৱাই, ৰাজকুমাৰ চুৰ্কেংমুংও গুৰুতৰভাৱে আহত হয়।
- কিন্তু ১৫৩৩ খ্রীষ্টাব্দত নৱীকৃত যুদ্ধত আহোমসকলে দুইমুনিচিলাত তেওঁলোকক পৰাস্ত কৰে, তুৰুক নিহত হয়।
- ফ্ৰাচেংমুঙৰ মৃত্যুৰ প্ৰতিশোধ ল'বলৈ তেওঁৰ পত্নী মুলাগাভ'ৰে দৃষ্টান্তমূলক সাহস আৰু অধ্যৱসায়েৰে তুৰুকৰ বিৰুদ্ধে সাহসেৰে যুঁজি শত্ৰুৰ পক্ষৰ বৃহৎ ক্ষতিসাধন কৰে আৰু অৱশেষত নিজৰ প্ৰাণ আহুতি দিয়ে। তাইৰ মৃত্যুৱে আহোম সৈন্যক অনুপ্ৰাণিত কৰিছিল।
- বৃহৎ সংখ্যক অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ, কামান, ঘোঁৰা আৰু সৈনিক আহোমসকলে বন্দী কৰে। বন্দী সৈনিকসকল পাছলৈ আহোম ৰাজ্যত বসতি স্থাপন কৰি মৰিয়া নামেৰে পৰিচিত হয়। পিতলৰ ধাতুৰ কামত নিয়োজিত আছিল।
- চুহুংমুঙে দৈয়াং- ধনশিৰি উপত্যকাৰ কছাৰীসকলকো পৰাস্ত কৰে, কছাৰী ৰাজপৰিয়াল ডিমাপুৰ এৰি মাইবঙলৈ গুচি যায়। তেওঁ কছাৰী ভূখণ্ডক মৰণ্ডী নামৰ প্ৰদেশত আহোমৰ অধীনলৈ আনি মৰণ্ডী খোৱা গোহাঁই নামৰ এজন বিষয়াক প্ৰশাসনৰ বাবে ৰাখিছিল।
- উত্তৰ পাৰৰ ভূঞাসকলকো তেওঁ নিয়ন্ত্ৰণলৈ আনিছিল।
- আহোম সৈন্যই পশ্চিম দিশলৈ কৰতোয়ালৈকে যাত্ৰা কৰিছিল আৰু এইদৰে ১৫৩৪ খ্রীষ্টাব্দলৈকে আহোম সৈন্যই কামৰূপ আৰু কমতা ৰজাক মুক্ত কৰিছিল।
- এইদৰে চুহুংমুঙে পূবে শদিয়াৰ পৰা পশ্চিমে কাৰাতোয়া নদীলৈকে আহোম আধিপত্য বিস্তাৰ কৰিলে।

- চুহুংমুঙে গৌড়ৰ লগত সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিলে আৰু গৌড় ৰজাই নিজৰ ২ গৰাকী কন্যাক আহোম ৰজাৰ ওচৰত অৰ্পণ কৰিলে। কোচ ৰজা বিশ্ব সিংহইও চুহুংমুঙক উপহাৰ আগবঢ়াইছে।
- ৪২ বছৰীয়া পৰিঘটনাপূৰ্ণ ৰাজত্বৰ অন্তত ১৫৩৯ খ্রীষ্টাব্দত চুহুংমুঙৰ মৃত্যু হয়।
- তেওঁৰ পিছত তেওঁৰ পুত্ৰ চুক্লেংমুং ৰাজপাটত বহে। ৰাজধানী গড়গাওঁলৈ স্থানান্তৰিত কৰাৰ বাবে তেওঁক সাধাৰণতে গড়গঞা ৰজা বুলি জনা গৈছিল।
- তেওঁৰ ৰাজত্বকালত আহোম আৰু কোচৰ মাজত ধাৰাবাহিক সংঘাতৰ সৃষ্টি হৈছিল। প্ৰথম অৱস্থাত চিলাৰায় নেতৃত্বাধীন কোচ সৈন্যই আহোমসকলক পৰাস্ত কৰে।
- কিন্তু পিছলৈ চুক্লেংমুঙে কোচ সৈন্যক পৰাস্ত কৰে।
- তেখেতৰ ৰাজত্বকালত গড়গাওঁৰ পুখুৰী খনন কৰি নগা আলী নিৰ্মাণ কৰা হয়। তেওঁ আছিল প্ৰথম আহোম ৰজা যিয়ে মুদ্ৰা প্ৰচলন কৰিছিল।
- ১৫৫২ খ্রীষ্টাব্দত তেওঁৰ মৃত্যু হয়।
- চুক্লেংমুঙৰ পিছত চুখামফা ৰাজপাটত বহে। তেওঁক খোৰা ৰজা নামেৰে জনা গৈছিল। চিকাৰৰ বাবে যাওঁতে তেওঁৰ ভৰিখন আঘাতপ্ৰাপ্ত হয়।
- সিংহাসনত বহাৰ কিছু সময়ৰ পিছতে তেওঁৰ বিৰুদ্ধে চক্ৰান্ত ৰচনা কৰা হয়। ধৰা পৰিছিল যদিও ক্ষমা কৰা হৈছিল। কিন্তু তেওঁলোকে পুনৰ বিদ্ৰোহ কৰিলে আৰু এইবাৰ তেওঁলোকক হত্যা কৰা হ'ল।
- ১৬৬২ খ্রীষ্টাব্দত চিলাৰায়ে আহোম ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰি গড়গাওঁ (ৰাজধানী) দখল কৰে আৰু ৰজা পলায়ন কৰে। সেইবাবেই চুখামফাক ভগনিয়া ৰজা বুলিও জনা গৈছিল। অৱশ্যে শান্তি সন্ধিৰ অন্তত কোচ সেনা অতি সোনকালে ঘূৰি আহিল।
- তেওঁৰ ৰাজত্বকালত কেইবাটাও ভূমিকম্প আৰু মহামাৰী সংঘটিত হৈছিল।

আহোম-মোগল সংঘাতৰ সময় THE PERIOD OF AHOM-MUGHAL CONFLICT

- সপ্তদশ শতিকাৰ আহোমৰ ইতিহাস মূলতঃ আহোম-মোগল সংঘাতৰ বিষয়ে আছিল। মোগল সাম্ৰাজ্যৰ অধীনত বংগৰ ৰাজ্যপাল আৰু আহোম ৰজাৰ মাজত সংঘাতৰ সৃষ্টি হৈছিল।
- সেই সময়ৰ মোগল সম্ৰাট আছিল জাহাংগীৰ(১৬০৫-১৬২৭), শ্বাহজাহান(১৬২৭-১৬৫৮) আৰু ঔৰংজেব (১৬৫৮-১৭০৭) [বিঃদ্রঃ ঔৰংজেবৰ সময়ত বিখ্যাত শৰাইঘাটৰ যুদ্ধ]।
- মোগল সম্ৰাটসকলৰ সাম্ৰাজ্যবাদী উচ্চাকাংক্ষাই বংগৰ সিপাৰে আৰু পূব দিশলৈ নিজৰ আধিপত্য বিস্তাৰ কৰি চীন আৰু তিব্বতলৈ যোৱাৰ পথ বিচাৰি উলিওৱাই আহোম ৰাজ্যলৈ মোগলৰ আক্ৰমণৰ ধাৰাবাহিকতাক উদ্দীপিত কৰিছিল।
- পিতৃ চুখাম্ফাৰ উত্তৰাধিকাৰী চুচেংফা। তেওঁক বিভিন্ন নামেৰে জনা গৈছিল: বুঢ়া ৰাজা (বয়সীয়া), বুদ্ধি স্বৰ্গ নাৰায়ণ (জ্ঞানী), প্ৰতাপ সিংহ (তেওঁৰ ৰাজত্বকালত তেওঁৰ মহান কৰ্মৰ বাবে)।
- ১৬০৮ খ্ৰীষ্টাব্দত প্ৰতাপ সিংহই মগলাদহী- কোচ শাসক পৰীক্ষিত(ৰঘু দেৱৰ পুত্ৰ) কন্যাক বিয়া কৰায়।
- ১৬১৫ খ্ৰীষ্টাব্দত মোগলৰ হাতত বলিনাৰায়ণ পৰাজিত হৈ আহোম ৰাজ্যলৈ পলায়ন কৰে আৰু প্ৰতাপ সিংহই তেওঁক আন্তৰিকতাৰে গ্ৰহণ কৰে।
- বৰনদীৰ পূব দিশৰ কোচ ভূখণ্ডৰ ওপৰত মোগলৰ দাবী আৰু মোগল বণিকৰ ব্যৱসায়িক দুঃসাহসিক অভিযানে আহোম-মোগল সংঘাতৰ সূচনা কৰিছিল।
- ১৬১৬ খ্ৰীষ্টাব্দত প্ৰতাপ সিংহৰ দিনত কলিয়াবৰত এজন মুছলমান ব্যৱসায়িক চোৰাংচোৱা বুলি সন্দেহ কৰি হত্যা কৰা হৈছিল।
- ইয়াৰ পিছত প্ৰতিশোধ ল'বলৈ শ্বেখ কাছিম-বংগৰ গৱৰ্ণৰে ছায়েদ হাকিম আৰু চৈয়দ আবু বক্কৰ আৰু চন্দ্ৰজিতৰ নেতৃত্বত আহোম ৰাজ্যলৈ অভিযান পঠিয়াইছিল।
- আহোম সেনাই ভৰালীত মোগল সৈন্যক প্ৰতিহত কৰিছিল যদিও পৰাজিত হৈছিল।
- পিছত আহোম সেনাই স্থল আৰু পানী উভয়তে মোগল সৈন্যৰ ওপৰত আকস্মিকভাৱে নিশা আক্ৰমণ কৰি তেওঁলোকক পৰাস্ত কৰি বহু সেনাপতি আৰু সৈনিকক বন্দী কৰি হত্যা কৰা হয়।

- মোগল সৈন্যৰ দুৰ্দশাৰ এক প্ৰাঞ্জল বৰ্ণনা বাহাৰিষ্টন-ই-ঘাইলত মিৰ্জা নাথান- এজন মোগল সেনাপতিৰ দ্বাৰা দিয়া হৈছে।
- এই বিজয়ত প্ৰতাপ সিংহই বিখৰন অনুষ্ঠান পৰিবেশন কৰে।
- ইয়াৰ পিছতে মোগলৰ বিৰুদ্ধে ধাৰাবাহিক অভিযান আৰম্ভ হয়। ১৬১৮ খ্ৰীষ্টাব্দত হাজোত আন এক গুৰুতৰ যুদ্ধত আহোমসকলে প্ৰায় ৪০০০ নাও হেৰুৱাই সমান সংখ্যক লোক নিহত হয়। আহোম সৈন্য পিছুৱাই গ'ল।
- তেওঁৰ ৰাজত্বকালত আহোম আৰু মোগলৰ মাজত যুদ্ধই তুংগত উপনীত হৈছিল। সপ্তদশ শতিকাত কোচ ৰাজ্যৰ অৱনতি আৰু বিভাজনৰ ফলস্বৰূপে আহোম ৰাজ্যক মোগলৰ সৈতে প্ৰত্যক্ষ সংঘৰ্ষৰ ৰেখাত অনা হ'ল।
- তেওঁৰ ৰাজত্বকালত তিনি দশকৰো অধিক সময় ধৰি কোনো নুখামুকী সংঘাত নোহোৱাকৈ আহোম-মোগল সংঘাত চলি থাকিল।
- সেই সময়ত লাংগী পানীছিয়া, পলাতক আহোম জোৱানৰ মাজত শৃংখলা ঘূৰাই আনিবলৈ সক্ষম হৈছিল আৰু প্ৰতাপ সিংহই তেওঁক পুৰস্কৃত কৰি নতুনকৈ সৃষ্টি হোৱা বৰফুকনৰ পদটো আগবঢ়াইছিল।
- বৰফুকনক কলিয়াবৰৰ পশ্চিমে নিম্ন অসমৰ দায়িত্ব আৰু পশ্চিমৰ সৈতে কূটনৈতিক সম্পৰ্ক বিভাগৰ মুৰব্বীও নিযুক্তি দিয়া হয়।
- প্ৰতাপ সিংহই আন এক গুৰুত্বপূৰ্ণ পদ বৰবৰুৱাও সৃষ্টি কৰে। তেওঁক সচিবালয় আৰু ন্যায়পালিকাৰ মুৰব্বী হিচাপে ৰজাৰ অধীনত ৰখা হয়। মোমাই তামুলী আছিল প্ৰথম আহোম ৰাজ্যৰ বৰবৰুৱা। তেখেত লাচিত বৰফুকনৰ পিতৃ।
- সঘনাই যুদ্ধ চলি আছিল- শেষত ১৬৩৯ খ্ৰীষ্টাব্দত মোমাই তামুলী বৰবৰুৱা আৰু আল্লাহ ইয়াৰ খানে কৰা সন্ধিৰ দ্বাৰা শান্তি পুনৰুদ্ধাৰ কৰা হয়। সেই সন্ধিৰ দ্বাৰা উত্তৰ দিশৰ বৰনদী আৰু দক্ষিণৰ অসুৰৰ আলি আহোম আৰু মোগল ভূখণ্ডৰ সীমা হিচাপে নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছিল।
- প্ৰতাপ সিংহই আহোম ৰাজ্যত পাইক ব্যৱস্থা প্ৰৱৰ্তন কৰিছিল।

মোমাই তামুলী বৰবৰুৱা MOMAI TAMULI BARBARUA

- প্রতাপ সিংহৰ ৰাজত্বকালত তেওঁ প্ৰথম বৰবৰুৱা আছিল। তেওঁৰ পুত্ৰ- লাচিত বৰফুকন, লালুকসোলা বৰফুকন, বাদুলি ফুকন আৰু কন্যা পাখৰী গাভৰু।
- মোমাই তামুলী চুচেংফাৰ ককাক আছিল আৰু সেয়েহে তেওঁৰ কন্যা পাখৰী গাভৰু ৰজা জয়ধ্বজ সিংহৰ লগত বিবাহপাশত আবদ্ধ হৈছিল।
- জয়ধ্বজ সিংহ আৰু পাখৰী গাভৰুৰ কন্যা ৰমণি গাভৰুৰ বিবাহ হৈছিল মহম্মদ আজম শ্বাহ (মোগল সম্ৰাট গুৰংজেবৰ পুত্ৰ)ৰ সৈতে।
- পাইক ব্যৱস্থাৰ ডিজাইনৰ দায়িত্ব মোমাই তামুলী বৰবৰুৱাৰ আছিল।

প্ৰতাপ সিংহৰ পিছৰ শাসক RULERS AFTER PRATAP SINGHA

- প্ৰতাপ সিংহৰ পিছৰ শাসকসকলৰ বছৰ বছৰ ধৰি শাসনৰ লগত জড়িত কোনো উল্লেখযোগ্য পৰিঘটনা নাছিল। উত্তৰাধিকাৰী আছিল চুৰমফা-চুতিংফা- চুতমলা আদি।
- জন্মৰ অতি প্ৰাৰম্ভিক বছৰে পৰাই চুতিংফা ৰ স্বাস্থ্যৰ অৱস্থা বেয়া আছিল আৰু সেয়েহে তেওঁক নৰিয়া ৰজা(অসমীয়াত নাৰিয়া মানে অসুস্থ) বুলি ডাকনাম দিয়া হৈছিল। তেওঁৰো মেৰুদণ্ড বন্ধ আছিল আৰু "কেকোৰা" বা কেঁকোৰা নামটো পাইছিল।
- অসুস্থতাৰ বাবে তেওঁৰ উত্তৰাধিকাৰী হয় চুতমলা।

চুতমলা SUTAMALA

- পূৰ্বপুৰুষৰ দৰে তেওঁ হিন্দু (ব্ৰাহ্মণ্যবাদী) নাম জয়ধ্বজ সিংহ ধাৰণ কৰে।
- ৰাজপাটত বহাৰ কিছু সময়ৰ পাছতেই জয়ধ্বজ সিংহৰ বিৰুদ্ধে কেইবাটাও ষড়যন্ত্ৰ ৰচনা কৰা হয়। কিন্তু সকলোকে দমন কৰি ষড়যন্ত্ৰকাৰীক হত্যা কৰা হ'ল।
- ১৬৫০ খ্ৰীষ্টাব্দত তেওঁ নগাসকলক নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ এক অভিযান পঠিয়াইছিল। ইয়াৰ পিছত ধাৰাবাহিক সংঘাতৰ সৃষ্টি হয় আৰু অৱশেষত কিছু বছৰৰ পাছত নগা প্ৰধানজনে জয়ধ্বজ সিংহৰ ওচৰত বশৱৰ্তী হয়।

- ১৬৫৫ খ্রীষ্টাব্দত মিৰিয়ে ২ জন আহোম প্রজাক হত্যা কৰিছিল। ইয়াৰ পিছত মিৰিসকলৰ বিৰুদ্ধে অভিযান পঠোৱা হয় আৰু তেওঁলোক পৰাজিত হয়। মিৰিসকলে জয়ধ্বজ সিংহক শ্ৰদ্ধা জনাবলৈ সন্মত হয়।
- এই সময়ছোৱাত মোগল সম্ৰাট শ্বাহজাহান অসুস্থ হৈ পৰে আৰু ইয়াৰ পিছত কোচ শাসক প্ৰাণ নাৰায়ণে মোগলৰ আনুগত্য পেলাই দিয়ে।
- প্ৰতিশোধমূলক কাৰ্য হিচাপে কেইবছৰমানৰ পাছত মীৰ বুমলা- বংগৰ নৱনিযুক্ত নবাবৰ নেতৃত্বত ১৬৬২ খ্রীষ্টাব্দত বিপুল শক্তিৰ নেতৃত্বত আহোম ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰে।
- মিৰ বুমলাৰ লগত আছিল ৰছিদ খান।
- বিপুল শক্তিতে মিৰ বুমলা আৰু তেওঁৰ সৈন্যই হাতীচালা- বৰিতলা আৰু যোগীঘোপাত প্ৰতিৰক্ষা বাহিনীক আগুৰি ধৰি গুৱাহাটী দখল কৰে।
- শিমলুগড় আৰু চামধৰাৰ গড় দখল কৰাৰ পাছত ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীৰ কলিয়াবৰৰ সমীপত মোগল সৈন্যই নৌসেনাৰ বিজয় লাভ কৰে।
- মোগল সৈন্যই আহোমৰ ৰাজধানী গড়গাওঁ অভিযুখে আগবাঢ়ি যায় আৰু জয়ধ্বজ সিংহই পৰিয়াল আৰু ঘনিষ্ঠ সহযোগীসকলে ৰাজধানী খালী কৰি নামৰূপলৈ পলায়ন কৰে। সেয়েহে জয়ধ্বজ সিংহক "ভগনিয়া ৰজা" বুলি ডাকনাম দিয়া হৈছিল।
- তাৰ পিছত ১৬৬২ চনৰ ১৭ মাৰ্চত গড়গুন দখল কৰি মীৰ বুমলাই উচ্চ অসমৰ কেইবাটাও স্থানত শিবিৰ স্থাপন কৰে।(শিবসাগৰ)
- কিন্তু বাৰিষা আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে এই শিবিৰবোৰ বানে কাটি পেলাইছিল আৰু বিচ্ছিন্ন হৈ পৰিছিল। আহোম সেনাইও গেৰিলা পদ্ধতিৰে হাৰাশাস্তি কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। জয়ধ্বজ সিংহও নামৰূপৰ পৰা উভতি আহিল।
- মোগল সেনাবাহিনীক অতি কষ্টৰ সন্মুখীন কৰি অৱশেষত আহোম পক্ষই প্ৰস্তাৱ কৰা শান্তি সন্ধিত সন্মতি দিলে।
- এইদৰে ১৬৬৩ খ্রীষ্টাব্দৰ ৯ জানুৱাৰীত মিৰ বুমলা আৰু জয়ধ্বজ সিংহৰ মাজত ঘিলাধাৰীঘাটৰ সন্ধি ৰচনা কৰা হয়।
- প্ৰতাপ সিংহৰ সময়ত দখল কৰা বৃহৎ ভূখণ্ড মোগল সাম্ৰাজ্যৰ হাতত হেৰাই গৈছিল।

সন্ধিৰ চৰ্ত আৰু নিয়ম **TERMS AND CONDITIONS OF THE TREATY**

- জয়ধ্বজ মোগল সম্ৰাটৰ তলতীয়া হৈ পৰিল আৰু তেওঁ বিপুল ক্ষতিপূৰণ দিবলৈ সন্মত হ'ল- কেইবা হাজাৰ তোলা সোণ আৰু ৰূপ আৰু বৃহৎ সংখ্যক হাতী।
- ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীৰ উত্তৰ পাৰৰ ভৰালী নদী আৰু ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দক্ষিণ পাৰৰ কলংৰ মাজত মোগল আৰু আহোমৰ মাজৰ সীমা নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছিল।
- জয়ধ্বজ সিংহৰ কন্যা ৰমণি গাভৰুক দিল্লীলৈ প্ৰেৰণ কৰা হয়।
- সম্পূৰ্ণ ধন পৰিশোধ নোহোৱালৈকে মন্ত্ৰীৰ পুত্ৰসকলক মোগলৰ সৈতে পণবন্দী হিচাপে পঠিওৱা হৈছিল। শেষত সকলো কয়দীক মুকলি কৰি দিব লাগিব।
- সন্ধিৰ কিছু সময়ৰ পিছতে মিৰ ঝুমলা আৰু তেওঁৰ সৈন্যই উভতনি যাত্ৰা আৰম্ভ কৰে আৰু উভতি অহাৰ সময়ত ১৬৬৩ খ্ৰীষ্টাব্দৰ ৩০ মাৰ্চত তেওঁৰ মৃত্যু হয়।
- আহোমৰ ৰাজধানী দখল কৰা প্ৰথমজন মোগল সেনাপতি আছিল মিৰ ঝুমলা।
- মিৰ ঝুমলাৰ লগত ছিয়াবুদ্দিন তালিশ নামৰ এজন সাংবাদিকে ফাতিয়াহ-ই-ইব্ৰিয়াহ লিখিছিল য'ত অসমৰ জলবায়ু, জনসংখ্যা, উৎপাদিত সামগ্ৰী আদিৰ এক মূল্যায়ন বিৱৰণী উল্লেখ কৰা হৈছিল।

জয়ধ্বজ সিংহৰ ৰাজত্বকাল **REIGN OF JAYADHWAJ SINGHA**

- মিৰ ঝুমলা ঘূৰি অহাৰ পিছত জয়ধ্বজ সিংহা বকোটালৈ উভতি আহে কাৰণ গড়গাওঁ মোগলে লুটপাত কৰি ধ্বংস কৰিছিল।
- বৈষ্ণৱ পুৰোহিতৰ পৰা দীক্ষা গ্ৰহণ কৰি হিন্দু ধৰ্ম গ্ৰহণ কৰা প্ৰথম আহোম ৰজা। তেওঁ কেইবাখনো সত্ৰক পাইকেৰে বৃহৎ ৰাজহ মুক্ত ভূমি অনুদান দিছিল।
- জয়ধ্বজ সিংহৰ ৰাজত্বকালৰ অন্যতম উল্লেখযোগ্য সাফল্য আছিল দেশৰ কিছুমান অঞ্চলত পৰিকল্পিতভাৱে গাঁও বসতি স্থাপন কৰা।
- ১৬৬৩ খ্ৰীষ্টাব্দত জয়ধ্বজ সিংহৰ দেহাৱসান ঘটে।

চক্ৰধ্বজ সিংহৰ ৰাজত্বকাল REIGN OF CHAKRADHWAJ SINGHA

- জয়ধ্বজ সিংহৰ পিছত চক্ৰধ্বজ সিংহৰ ৰাজপাটত বহে। তেওঁৰ আহোম নাম আছিল চুপাংমুং।
- তেওঁ সিংহাসনত আৰোহণ কৰাৰ কিছু সময়ৰ পিছতে ২ জন মোগল বিষয়াই যুদ্ধৰ বাকী থকা ক্ষতিপূৰণৰ (ঘিলাধাৰীঘাটৰ সন্ধি) সময়সীমা সোঁৱৰাই দি ভ্ৰমণ কৰি তেওঁক উপৰজা হিচাপে মোগল দৰবাৰে পঠোৱা এটা গাউন(চিৰোপা) উপহাৰ দিয়ে।
- চক্ৰধ্বজ সিংহ আছিল অদম্য সাহসী ব্যক্তি আৰু তেওঁ গাউন পিন্ধিবলৈ অস্বীকাৰ কৰিছিল। তেওঁ কয় যে "বংগৰ অধীনস্থ অৱস্থাতকৈ মৃত্যু বেছি ভাল।
- ১৬৬৭ খ্ৰীষ্টাব্দত গুৱাহাটীৰ মোগল প্ৰশাসক ছাইদ ফিৰোছ খানে চক্ৰধ্বজ সিংঘালৈ এখন শক্তিশালী শব্দৰে লিখা চিঠি প্ৰেৰণ কৰি বাকী থকা ক্ষতিপূৰণৰ দাবী জনায়।
- কিন্তু চক্ৰধ্বজে মোগলৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ কৰাৰ সিদ্ধান্ত লয় আৰু মহাযোদ্ধা লাচিত বৰফুকনক সেনাৰ দায়িত্ব অৰ্পণ কৰে।
- লাচিত বৰফুকনৰ লগতে আহোম সেনাই ৰাজমন্ত্ৰী অতন বুঢ়াগোহাঁই ডাঙৰীয়াকে ধৰি অন্যান্য সেনাপতিৰ আদেশ লয়।
- তেওঁলোকে প্ৰথমে কাজালী আৰু বনছাৰীত থকা মোগলৰ শিবিৰ দখল কৰি বন্দী, ঘোঁৰা, কামান পুনৰ গড়গাওঁলৈ পঠিওৱা হয়।
- অলপ পিছতে গুৱাহাটী আৰু পাণ্ডুক আহোম সেনাই দখল কৰে, গুৱাহাটীক বৰফুকনৰ মুখ্য কাৰ্যালয় কৰি দুয়োখন স্থানক সুদৃঢ়ভাৱে সজ্জিত কৰা হয়।
- এই বিজয়ৰ সন্দৰ্ভত কানাই বৰশী বোৱাত অসমীয়া ভাষাত এটা শিলালিপি লিপিবদ্ধ কৰা হৈছিল।
- মোগল সম্ৰাট ঔৰংজেবে ৰাম সিংহ নামৰ ৰাজপুত সেনাপতি এজনক বিশাল বাহিনী লৈ আহোম ৰাজ্য আক্ৰমণ কৰিবলৈ পঠিয়াইছিল।

- ইয়াৰ পিছতে আহোমে আৰু কিছু গড় নিৰ্মাণ কৰে। ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ পাৰত গড় নিৰ্মাণৰ ক্ষেত্ৰত হোৱা অৱহেলাৰ বাবে লাচিত বৰফুকনে মোমায়েকৰ মূৰ কাটি পেলায়। ["দেশতকৈ মোমাই ডাঙৰ নহয়"]
- এই দুৰ্গৰ অৱশিষ্টক "মোমাই-কোটা গড়" বুলি কোৱা হয়।
- তেজপুৰত হোৱা মুখামুখীত আহোমসকল পৰাজিত হ'ল।
- কিন্তু পিছলৈ নৌযুদ্ধত আহোমসকলে মোগলক পৰাস্ত কৰে আৰু মোগল সৈন্য হাজোলৈ পিছুৱাই যায়।
- এই সন্ধিক্ষণত ৰামসিংহই চক্ৰধ্বজ সিংহক একক যুদ্ধৰ বাবে নিমন্ত্ৰণ কৰিছিল যদিও তেওঁ অস্বীকাৰ কৰি লাচিত বৰফুকনক পুনৰ আক্ৰমণৰ নিৰ্দেশ দিছিল।
- দুয়োপক্ষৰ লোকচানৰ সৈতে যুদ্ধখন বছৰ বছৰ ধৰি টানি চলি থাকিল, সেয়েহে ৰামসিংহই শান্তি চুক্তিৰ প্ৰস্তাৱ দিলে।
- ১৬৭০ খ্ৰীষ্টাব্দত চক্ৰধ্বজ সিংহৰ দেহাৱসান ঘটে আৰু তেওঁৰ পিছত তেওঁৰ ভাতৃ (মাজু গোহাঁই)- উদয়দিত্য সিংহ ৰাজপাটত বহে। [আহোমৰ নাম- চুন্যতফা]
- অৱশ্যে শৰাইঘাটৰ বিখ্যাত যুদ্ধত [১৬৭১ চনৰ এপ্ৰিল] আহোমসকলে মোগলক পৰাস্ত কৰে।
- এই পৰাজয়েই আহোম আৰু মোগলৰ মাজৰ সীমাৰেখা আৰম্ভ কৰে যি ১৮২৬ চনত ইংৰাজে অসমত দখল নকৰালৈকে থাকে।

উজনিৰ গোৱালপাৰা

উত্তৰ দিশত মানস

- শৰাইঘাটৰ যুদ্ধত বিজয়ৰ পাছতেই মৃত্যু হয় লাচিত বৰফুকনৰ।
- যোৰহাটৰ হলংগপাৰত উদয়দিত্য সিংহই ১৬৭২ খ্ৰীষ্টাব্দত নিৰ্মাণ কৰা লাচিত মৈদামত তেওঁৰ অৱশেষ জিৰণি লৈ আছে।

- প্রতি বছৰে ২৪ নৱেম্বৰত লাচিত বৰফুকনৰ বীৰত্বৰ স্মৃতিত অসমত ৰাজ্যিক বন্ধ হিচাপে লাচিত দিৱস পালন কৰা হয়।

অস্থিৰ আহোম ৰাজ্যৰ সময় PERIOD OF UNSTABLE AHOM KINGDOM

- ১৬৭৩ খ্ৰীষ্টাব্দৰ আগষ্ট মাহত বিহ খোৱাই উদয়দিত্য সিংহৰ হত্যা কৰা হয়, তেওঁৰ পিছত সম্ভ্ৰান্ত লোকসকলে ৰামধ্বজ সিংহ(চুকলম্ফা)ক সিংহাসনৰ বাবে বাছি লয়। তেওঁ আছিল উদয়াদিত্যৰ ভায়েক।
- তেওঁৰ ৰাজত্বকালত তেওঁৰ ৰাজ্যৰ উচ্চপদস্থ বিষয়াসকলৰ মাজত ক্ষমতাৰ সংঘৰ্ষৰ সৃষ্টি হৈছিল। উদাহৰণস্বৰূপে, তেওঁৰ ৰাজত্বকালত বৰবৰুৱা আছিল দেবেৰা যিয়ে ১৬৭৫ চনৰ মাৰ্চ মাহত ৰজাক বিহ দি হত্যা কৰিছিল।
- নিঃসন্দেহে ৰামধ্বজ সিংহৰ পিছত চুহুং, গোবৰ ৰোজা, চুজিনফা আৰু চুদৈফা আহিছিল যদিও সেয়া আছিল দুৰ্বল আৰু অস্থিৰ আহোম ৰাজ্যৰ সময়। এইদৰে কেইবাজনো দুৰ্বল আৰু ডেকা ৰজাক সিংহাসনত বহুৱাইছিল আৰু তাৰ পিছত মন্ত্ৰী আৰু উচ্চপদস্থ বিষয়াই নিজৰ স্বার্থপৰ লাভৰ বাবে ক্ষীপ্ৰতাৰে অপসাৰণ কৰিছিল।
- অৱশেষত দেবেৰাক হত্যা কৰে অতন বুঢ়াগোহাঁইয়ে। তেওঁৰ নেতৃত্বতেই বহু বিদ্ৰোহ দমন হৈছিল। অতন বুঢ়াগোহাঁইয়ে সিংহাসনত ৰজা মনোনীত কৰাৰ সুযোগ পাইছিল।
- উদাহৰণস্বৰূপে, তেওঁ চৰাইদেউ পাহাৰত বাস কৰা বাবে "পাৰ্বতীয়া ৰাজা" উপাধি লোৱা চুদৈফাক মনোনীত কৰিছিল।
- এই অনুষ্ঠানসমূহে অতন বুঢ়াগোহাঁইক অপৰিসীম শক্তি প্ৰদান কৰিছিল। তেওঁ প্ৰায় কাৰ্যতঃ ৰাষ্ট্ৰখন নিয়ন্ত্ৰণ কৰি আছিল আৰু এই দিশটো তেওঁৰ বিষয়াসকলে ভাল নাপালে।
- চুদৈফাৰ ৰাজত্বত সুখী নোহোৱা বিষয়াসকলক একত্ৰিত কৰি লালুকসোলা বৰফুকনে ৰজাক হত্যা কৰিলে।
- পৰিস্থিতিৰ সুযোগ লৈ লালুকসোলা বৰফুকনে গুৱাহাটী মোগলৰ হাতত তুলি দিলে। বহু আহোমৰ উচ্চপদস্থ বিষয়াই চুদৈফাক লৈ অসন্তুষ্ট হোৱাৰ বাবে লালুকসোলা বৰফুকনৰ লগত মিত্ৰতা কৰিছিল। ১৬৭৯ খ্ৰীষ্টাব্দত চুদৈফাক হত্যা কৰা হয় আৰু চুলিকফাক সিংহাসনত নিৰ্বাচিত কৰা হয়।

চুলিকফা/ লৰা ৰজা / ৰত্নধ্বজ সিংহ SULIKOPHA/ LORA RAJA/ RATNADHVAJ SINGHA

- ১৬৭৯ খ্রীষ্টাব্দত চুলিকফাক অতি কম বয়সতে সিংহাসনৰ বাবে নিৰ্বাচিত কৰা হয়।
- অলপ পিছতে লালুকসোলা বৰফুকনে লোভী আৰু অভিলাষী হৈ ৰাজ্যৰ প্ৰতিটো কামত নিজৰ ক্ষমতাৰ অপব্যৱহাৰ কৰিবলৈ ধৰিলে। তেওঁ চুলিকফাক কেইবাজনো আহোম কোঁৱৰ(ৰাজকুমাৰ)ক মৃত্যুদণ্ডৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ উচটনি দিছিল।
- তেওঁ সিংহাসনৰ যিকোনো সম্ভাৱ্য প্ৰতিদ্বন্দ্বীক অক্ষম বা হত্যা কৰিছিল। অৱশ্যে তেওঁ গদাপানিক হত্যা কৰিব নোৱাৰিলে।

গোদাপানি গদাধৰ স্তুঘৰ ৰাজত্বকাল (চুপাতফা) GADAPANI/ GADADHAR SINGHA'S REIGN (SUPATPHA)

- গদাপানি টুংখুংগীয়া ফৈদ(গোত্ৰ)ৰ আছিল যি ৰজাৰ দায়িত্ব লোৱা আটাইতকৈ সক্ষম ৰাজকুমাৰ আছিল।
- চুলিকফাৰ অত্যাচাৰৰ বাবে তেওঁ আহোম ৰাজ্যৰ পৰা পলায়ন কৰি সত্ৰ (বৈষ্ণৱ মঠ) আৰু আহোম ৰাজ্যৰ বাহিৰৰ কাষৰীয়া পাহাৰবোৰত আশ্ৰয় বিচাৰিছিল।
- ৰাজকুমাৰ গোদাপানিৰ সন্ধান উলিয়াব নোৱাৰি চুলিকফাৰ সৈন্যই তেওঁৰ পত্নী জয়মতীক জেৰেংগা পথাৰলৈ লৈ আহে। ভয়ংকৰ নিৰ্যাতনৰ পিছতো তেওঁৰ অৱস্থান দিবলৈ অস্বীকাৰ কৰিলে। ১৪ দিন ধৰি অবিৰত নিৰ্যাতনৰ পিছত ১৬৮০ খ্রীষ্টাব্দৰ ২৭ মাৰ্চত তেওঁৰ মৃত্যু হয়।
- স্বামী আৰু আহোম ৰাজ্যৰ নিৰাপত্তাৰ বাবে কৰা পৰম ত্যাগৰ বাবে তেওঁক মহীয়সী (সতী) সন্মান প্ৰদান কৰা হয়।
- জয়মতীৰ মৃত্যুৰ কিছু সময়ৰ পিছতে লালুকসোলা বৰফুকনক তেওঁৰ দেহৰক্ষী ভূটাই ডেকা, মাধৱ তামুলী আৰু আঘুনা কছাৰী আৰু চুলিকফাকো হত্যা কৰে।
- সম্ভ্ৰান্তসকলে গদাধৰ সিংহক সিংহাসনত বাছি লৈছিল আৰু তেওঁ ৰজাৰ কৰ্তৃত্ব পুনৰ ঘূৰাই আনিছিল আৰু ৰাজ্যক স্থিতিশীল কৰিছিল।

- তেওঁ গুৱাহাটী পুনৰ দখল কৰিবলৈ বিশাল আহোম বাহিনী পঠিয়াই গুৱাহাটীৰ সমীপৰ ইটাখুলিত মোগলৰ সৈতে যুদ্ধত লিপ্ত হয়।
- মোগলৰ ফৌজদাৰ মনচুৰ খান পৰাজিত হৈ পলায়ন কৰে আৰু আহোমসকলে গুৱাহাটী দখল কৰে।
- ১৬৮২ খ্ৰীষ্টাব্দত ইটাখুলিৰ এই যুদ্ধখন আহোম আৰু মোগলৰ অন্তিম যুদ্ধ আছিল।
- গদাধৰ সিংহই তেওঁৰ বিৰুদ্ধে কেইবাটাও ষড়যন্ত্ৰ দমন কৰিছিল। মিৰি আৰু নগাৰ বিৰুদ্ধেও তেওঁ অভিযান পঠিয়াইছিল।
- সেই সময়লৈকে একশৰণ নাম ধৰ্ম(নৱ বৈষ্ণৱী) আৰু বৈষ্ণৱ সত্ৰই আহোম ৰাজ্যত উল্লেখযোগ্য প্ৰভাৱ অৰ্জন কৰি দেশখন বৈষ্ণৱ অনুগামীৰে ভৰপূৰ হৈ পৰিছিল। পাইক ব্যৱস্থাৰ পৰা ৰেহাই পাবলৈ বহু লোক নৱ- বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ অনুগামী হৈ পৰিল।
- তদুপৰি গদাধৰ সিংহৰ নিৰ্বাসনৰ সময়ত তেওঁক আশ্ৰয় দিবলৈ অস্বীকাৰ কৰাৰ বাবে কিছুমান গোসাঁই বা সত্ৰাধিকাৰৰ বিৰুদ্ধে ব্যক্তিগত ক্ষোভ গঢ় লৈ উঠিছিল।
- গতিকে, গদাধৰ সিংহই সত্ৰ আৰু গোসাঁইৰ ক্ষমতা ভংগ কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'লে। এই আদেশত বহু গোসাঁইক বন্দী কৰি হত্যা কৰা হয়। তেওঁলোকৰ সম্পত্তিও জব্দ কৰা হয়।
- সত্ৰৰ শিষ্য বা অনুগামীসকলক বন্দী কৰি তেওঁলোকৰ সম্পত্তি লুটি লৈ বলপূৰ্বকভাৱে বিভিন্ন কামত নিয়োজিত কৰা হৈছিল।
- অচল (ধুদ) অনুগামীসকলক ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দক্ষিণ পাৰৰ এটা দীঘলীয়া পথত নিয়োজিত কৰি আৰু সেয়েহে ইয়াক ধুদৰ আলী নামেৰে জনাজাত হ'ল।
- ধুদৰ আলি- গোলাঘাটৰ কমাৰগোৱাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ডিব্ৰুগড়ৰ জয়পুৰলৈ ২১২ কিলোমিটাৰ দৈৰ্ঘ্যৰ পথ যোৰহাটৰ মৰিয়নী স্পৰ্শ কৰি এতিয়া ৰাজ্যিক ঘাইপথ।
- প্ৰথমবাৰৰ বাবে আহোম ৰাজ্যৰ বিশদ ভূমি জৰীপৰ কামো আৰম্ভ কৰে। গদাধৰ সিংহই উস্মানন্দ দ্বীপত শিৱ মন্দিৰ নিৰ্মাণ কৰিছিল।
- তেওঁ আছিল শাক্ত অনুগামী। ১৬৯৬ খ্ৰীষ্টাব্দত মৃত্যু হয় আৰু তেওঁৰ পিছত তেওঁৰ পুত্ৰ লাই।

ৰুদ্ৰ সিংহৰ ৰাজত্বকাল REIGN OF RUDRA SINGHA

- গদাধৰ সিংহৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁৰ ডাঙৰ পুত্ৰ লাই (চুখ্ৰাংফা) আৰু হিন্দু নাম ৰুদ্ৰ সিংহ ধাৰণ কৰে।
- তেওঁ পিতৃৰ পৰা শক্তিশালী ৰাজতন্ত্ৰ আৰু শান্তিপূৰ্ণ ৰাজ্য উত্তৰাধিকাৰী সূত্ৰে লাভ কৰিছিল।
- বৈষ্ণৱ সত্ৰৰ প্ৰতি গদাধৰ সিংহৰ নীতি ওলোটাকৰি গোসাঁইসকলক পুৰণি স্থিতি পুনৰ আৰম্ভ কৰিবলৈ দিয়া হ'ল। অৱশ্যে তেওঁলোকক মাজুলীক নিজৰ মুখ্য কেন্দ্ৰ কৰিবলৈ কৈছিল। তেতিয়াৰ পৰাই মাজুলী বৈষ্ণৱ সত্ৰৰ প্ৰধান আসন হৈ পৰে।
- এই সিদ্ধান্তৰ পৰা ৰুদ্ৰ সিংহক এজন কূটনৈতিক ৰজা হিচাপে চাব পাৰি যিয়ে নিজৰ ৰাজ্যক শান্তিত ৰাখিবলৈ পিতৃৰ নীতি ওলোটাকৰিছিল। অৱশ্যে এই পদক্ষেপক পুনৰ তেওঁলোকক হঠাতে এক বৃহৎ শক্তিৰে আহোম ৰাজ্যত প্ৰতিশোধ ল'বলৈ মুক্ত হ'বলৈ দিয়াতকৈ (তেওঁৰ চকুৰ আগত) নিয়ন্ত্ৰণত ৰখাৰ নীতি হিচাপেও বুজিব পাৰি।
- নিৰক্ষৰ হ'লেও ৰুদ্ৰ সিংহৰ গতিশীল ব্যক্তিত্ব আছিল। সাম্ৰাজ্যত ভাৰসাম্য বজাই ৰখাৰ উপৰিও তেওঁ বাণিজ্যিক সম্প্ৰসাৰণৰ বাবে অভিযান পঠিয়াবলৈ পদক্ষেপ লৈছিল। বিচ্ছিন্নতাবাদী নীতিৰ পৰিৱৰ্তে তেওঁৰ আছিল আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় দৃষ্টিভঙ্গী। তেওঁ তিব্বতৰ সৈতে বিস্তৃত বাণিজ্য প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ লগতে ভাৰতৰ বিভিন্ন প্ৰান্তলৈও তেওঁৰ ৰাষ্ট্ৰদূতসকলক পঠিয়াইছিল।
- ৰুদ্ৰ সিংহই বংগৰ পৰা ঘনশ্যাম নামৰ এজন শিপিনী মাতি তেওঁৰ তত্ত্বাৱধানত ৰংপুৰত এখন ৰাজধানী চহৰ নিৰ্মাণ কৰি কেইবাটাও ইটাৰ ৰাজপ্ৰসাদ নিৰ্মাণ কৰা হয়।
- মাতৃ জয়মতিৰ স্মৃতিত তেওঁ নিৰ্মাণ কৰিছিল জয় দৌল আৰু জয়সাগৰ পুখুৰী।
- তেওঁ নিৰ্মাণ কৰিছিল ৰঙানাথ দৌল, ফকুৰা দৌল। তেওঁৰ ৰাজত্বকালত বাঁহ আৰু বেত ব্যৱহাৰ কৰি এটা ৰংঘৰ নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল। পাছলৈ প্ৰমত্ত সিংহই পকী ৰংঘৰ স্থাপন কৰিছিল।
- তেওঁৰ ৰাজত্বকালত নামডাং আৰু ডেমৌ নদীৰ ওপৰত শিলৰ দলং নিৰ্মাণ কৰিছিল। মেটাকা আলী, খাৰিকতিয়া আলি তেওঁৰ ৰাজত্বকালত নিৰ্মিত কিছুমান পথ।

- গদাধৰ সিংহৰ দিনত আৰম্ভ কৰা বিশদ ভূমি জৰীপ সম্পূৰ্ণ কৰিছিল ৰুদ্ৰ সিংহই
- তেওঁ পৰম্পৰাগত চিকিৎসা চৰ্চাৰ বাবে বেজবৰুৱা পদটো সৃষ্টি কৰিছিল।
- পূৰ্বে মৃত ৰজাৰ লগতে দাসীসকলকো সমাধিস্থ কৰা হৈছিল যদিও এই অমানৱীয় প্ৰথাৰ অন্ত পেলাইছিল। ৰুদ্ৰ সিংহই খেল আৰু ক্ৰীড়া, সংস্কৃতি আৰু সাহিত্যকো পৃষ্ঠপোষকতা কৰিছিল।
- তেওঁ ক্ৰমে সংগীত, নৃত্য আৰু ক্ৰীড়া চোৱাচিতা কৰিবলৈ জ্ঞান বৰুৱা আৰু কুকুৰা চোৱা বৰুৱাৰ পদটো সৃষ্টি কৰিছিল।
- ৰুদ্ৰ সিংহই নিজৰ ৰাজপ্ৰসাদত বিহু উৎসৱ উদযাপন কৰে। তেওঁ জীৱ-জন্তুৰ যুঁজ চোৱাৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত আছিল আৰু সেয়েহে বাঁহেৰে ৰংঘৰ নিৰ্মাণ কৰিছিল।
- ৰুদ্ৰ সিংহই কেইবাজনো পণ্ডিত আৰু লেখকক পৃষ্ঠপোষকতা কৰিছিল। কবিৰাজ চক্ৰৱৰ্তী তেওঁৰ দৰবাৰৰ ৰাজকবি আছিল।
- ৰুদ্ৰ সিংহই আনুষ্ঠানিকভাৱে হিন্দু ধৰ্ম গ্ৰহণ কৰাৰ সিদ্ধান্ত লয় আৰু কৃষ্ণৰাম ভট্টাচাৰ্যক নিমন্ত্ৰণ কৰে যদিও পিছলৈ তেওঁ পুত্ৰসকলক সেই ধৰ্ম অনুসৰণ কৰিবলৈ কয়।
- তেওঁৰ ৫ জন পুত্ৰ- শিৱ সিংহ, প্ৰমত্ত সিংহ, ৰাজেশ্বৰ সিংহ, লক্ষ্মী সিংহ আৰু বৰ্জনা গোহাঁই।

চুতনফাৰ ৰাজত্বকাল SUTANPHA'S REIGN

- সিংহাসনত আৰোহণ কৰাৰ পিছত তেওঁ হিন্দু নাম শিৱসিংহ ধাৰণ কৰে আৰু পিতৃৰ ইচ্ছামতে তেওঁ কৃষ্ণৰাম ভট্টাচাৰ্যৰ শিষ্য হয়।
- তেওঁ নীলাচল পাহাৰত অৱস্থিত কামাখ্যা মন্দিৰৰ পৰিচালনা কৃষ্ণৰাম ভট্টাচাৰ্যক দিছিল। আৰু তেওঁৰ উত্তৰাধিকাৰীসকল পাৰ্বতীয়া গোসাঁই নামেৰে পৰিচিত হ'বলৈ ধৰিলে।
- শিৱসিংহৰ দিনত হিন্দু ধৰ্মীয় প্ৰৱণতাৰ অভূতপূৰ্ব বৃদ্ধি হৈছিল। ৰজা সম্পূৰ্ণৰূপে ব্ৰাহ্মণ্য পুৰোহিত আৰু জ্যোতিষীৰ প্ৰভাৱত আছিল।
- ১৭২২ খ্ৰীষ্টাব্দত শিৱসিংহই তেওঁলোকৰ জ্যোতিষীসকলৰ দ্বাৰা আতংকিত হৈ পৰে যে তেওঁৰ শাসন অতি সোনকালে শেষ হ'ব(মৰি যাব) আৰু সেইটো ৰোধ কৰিবলৈ তেওঁ প্ৰধান ৰাণী ফুলেশ্বৰীক বৰ ৰজা বুলি ঘোষণা কৰি ৰাজকীয় ক্ষমতা তেওঁৰ হাতত অৰ্পণ কৰে।
- তাইও ব্ৰাহ্মণৰ প্ৰভাৱত আছিল আৰু সেয়েহে শক্তিবাদক ৰাষ্ট্ৰ ধৰ্ম হিচাপে গঢ়ি তুলিব বিচাৰিছিল। তাই বৈষ্ণৱ মহন্ত আৰু তেওঁলোকৰ অনুগামীসকলক দুৰ্গা দেৱীক পূজা কৰিবলৈ আদেশ দিলে।

- নাকচ কৰাৰ সময়ত তাই কিছুমান গোসাঁইক শাক্ত মন্দিৰলৈ আনিবলৈ বাধ্য কৰাইছিল য'ত বলি দিয়া হৈছিল আৰু তেওঁলোকৰ কপালত বলি দিয়া পশুৰ তেজ লেপি দিয়া হৈছিল।
- মোৰামোৰিয়াই এই অপমান কেতিয়াও ক্ষমা কৰা নাছিল আৰু এই কাণ্ডবোৰে লাহে লাহে মোৰামৰীয়া বিদ্রোহক গড় দিছিল।
- ১৭৩১ খ্রীষ্টাব্দত ৰাণী ফুলেশ্বৰীৰ মৃত্যু হয় আৰু শিৱসিংহই ভগ্নী দ্রৌপদীক বিয়া কৰাই ৰাণী অম্বিকা নামেৰে তেওঁক বৰ ৰজা কৰি দিয়ে।
- তেওঁৰ ৰাজত্বকালতেই শিৱসাগৰত আটাইতকৈ ওখ দৌল শিৱ দৌল নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল। ১৭৪১ খ্রীষ্টাব্দত ৰাণী অম্বিকাৰ মৃত্যু হয় আৰু তেওঁৰ পিছত এনাদাৰীয়ে সৰ্বেশ্বৰী নাম লয়।
- শিৱসিংহৰ দিনত ধাই আলি নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল। বৰ ৰাজা ফুলেশ্বৰীয়ে গৌৰীসাগৰ পুখুৰী নিৰ্মাণ কৰি কামৰূপ আৰু বকতাত জৰীপ আৰম্ভ কৰি পেৰা কাগোজ (REGISTER) ত লিপিবদ্ধ কৰা হয়।
- বৰ ৰজা ফুলেশ্বৰীয়ে শিক্ষা আৰু শিক্ষণক বহু পৰিমাণে পৃষ্ঠপোষকতা কৰিছিল। শিক্ষণৰ বাবে তেওঁ কেইবাটাও "টোল" স্থাপন কৰিছিল।
- শিৱসিংহৰ দিনত কবিৰাজ চক্ৰৱৰ্তীয়ে সকুন্তলা কাব্যৰ ৰচনা কৰিছিল। অনন্ত আচাৰ্যই অনন্ত লাহৰী আৰু কবিচন্দ্ৰ দ্বিজেন্দ্ৰ বাম কুমাৰ হৰণ আৰু ধৰ্ম পুৰাণৰ ৰচনা কৰিছে।
- ১৭৩৪ খ্রীষ্টাব্দত ফুলেশ্বৰীৰ আদেশত সুকুমাৰ বৰকাইথে হাতীৰ চিকিৎসা আৰু প্ৰশিক্ষণ সম্পৰ্কীয় বিখ্যাত গ্ৰন্থ-"হস্তি বিদ্যাৰ্ণৱ" ৰচনা কৰে।
- ১৭৩৯ খ্রীষ্টাব্দত চাৰিজন ইউৰোপীয়ই শিৱ সিংহ ওচৰলৈ ভ্ৰমণ কৰে যথা- বিল, গডউইন, লিষ্টাৰ আৰু মিল।

প্ৰমত্ত সিংহৰ ৰাজত্বকাল REIGN OF PRAMATTA SINGHA

- শিৱসিংহৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁৰ ভাতৃ প্ৰমত্ত সিংহই ১৭৪৪ খ্রীষ্টাব্দত সিংহাসনত আৰোহণ কৰে। তেওঁ আহৰ্ণ নাম চুনেৰফা ধৰিলে। তেওঁ পকী ৰং ঘৰ নিৰ্মাণ কৰিছিল- জীৱ-জন্তুৰ যুঁজ আৰু অন্যান্য খেল চাবলৈ ক্ৰীড়া মণ্ডপ।
- গড়গাওঁত নতুনকৈ ৰাজমিন্ট্ৰীৰ অট্টালিকা আৰু গেটৰে নিৰ্মাণ কৰা হ'ল। গুৱাহাটীত নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল ৰুদ্ৰেশ্বৰ আৰু সুক্ৰেশ্বৰ মন্দিৰ।
- তেওঁৰ ৰাজত্বকাল কোনো ডাঙৰ সংঘাত আৰু অভিযান নোহোৱাকৈ প্ৰায় শান্তিপূৰ্ণ আছিল আৰু ৭ বছৰৰ অঘটনহীন ৰাজত্বৰ অন্তত ১৭৫১ খ্রীষ্টাব্দত তেওঁৰ মৃত্যু হয়।
- তেওঁৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁৰ ভাতৃ ৰাজেশ্বৰ সিংহই ১৭৫১ খ্রীষ্টাব্দত সিংহাসনত আৰোহণ কৰে।

ৰাজেশ্বৰ সিংহৰ ৰাজত্বকাল (চুৰম্ফা) REIGN OF RAJESWAR SINGHA

- ১৭৫৮ খ্রীষ্টাব্দত ঘিলাধাৰীঘাটত ডফলাসকলে কেইবাবাৰো অভিযান চলাইছিল।
- শান্তি স্বৰূপে ৰাজেশ্বৰ সিংহই দুৰ্গ নিৰ্মাণ কৰি ডফলাসকলক ভৈয়ামৰ প্ৰৱেশ নিষিদ্ধ কৰে।
- অৱশেষত তেওঁলোকে আহোম ৰজাৰ ওচৰত হেও হয় আৰু সীমান্তৱৰ্তী অঞ্চলৰ পৰা ডফলাসকলে কৰ আৰোপ কৰিবলৈ অনুমতি দিয়াৰ চুক্তি কৰা হ'ল।
- ১৭৬৫ খ্রীষ্টাব্দত মিকিৰসকলৰ বিৰুদ্ধে দুটা বিশাল অভিযান পঠিওৱা হয় কাৰণ তেওঁলোকে আহোম ৰজালৈ ধন দিয়া বন্ধ কৰি দিছিল।
- তাৰ পিছত মিকিৰসকলে কৰ লৈ আহি ক্ষমা বিচাৰিলে।

- ১৭৬৫ খ্রীষ্টাব্দৰ নৱেম্বৰ মাহত কছাৰী ৰজা সন্ধিকাৰীক মাতি অনা হৈছিল যদিও তেওঁ নাকচ কৰিছিল আৰু তাৰ পিছত ৰাজেশ্বৰ সিংহই কীৰ্তিচন্দ্ৰ বৰবৰুৱাৰ অধীনত এটা বাহিনী পঠিয়াইছিল। ইয়াৰ পিছত কছাৰী ৰজাই আহি ৰাজেশ্বৰ সিংহক শ্ৰদ্ধা জনায়। তেওঁৰ লগত মণিপুৰৰ ৰাজা জয় সিংও উপস্থিত থাকে।
- জয় সিঙে কছাৰী ৰাজ্যত আশ্ৰয় লৈছিল কাৰণ তেওঁৰ দেশত বাৰ্মিজ আক্ৰমণ কৰিছিল।
- মণিপুৰী ৰজা জয়সিংয়ে বৰ্মীৰ বিৰুদ্ধে যুঁজিবলৈ আহোম ৰজাৰ পৰা সহায় বিচাৰিছিল।
- ৰাজেশ্বৰ সিংহই তেওঁক সহায় কৰিবলৈ সন্মতি দি হৰনাথ ফুকনক প্ৰকাণ্ড আহোম বাহিনীৰে মণিপুৰলৈ প্ৰেৰণ কৰে,
- অতি সোনকালে মণিপুৰ পোৱাৰ বাবে বাহিনীটোৱে পাহাৰৰ মাজেৰে চৰাইদেউৰ দক্ষিণ দিশলৈ যাত্ৰা কৰে। কিন্তু গভীৰ আৰু ঘন জংঘলৰ মাজেৰে আহোম সৈন্যই বাট হেৰুৱাই পেলাইছিল আৰু তেওঁলোকে লতা পৰিষ্কাৰ কৰি বাট বিচাৰিবলগীয়া হৈছিল। সেয়েহে ইয়াৰ নাম লতা কটা ৰণ ৰখা হৈছিল। সৈন্যসকলে বহুত কষ্টৰ সন্মুখীন হৈছিল বহুতে হত্যা কৰিছিল, কিছুমানক নগাই হত্যা কৰিছিল আৰু শেষত তেওঁলোকে ঘূৰি আহিবলগীয়া হ'ল।
- ইয়াৰ পিছত ১৭৬৮ খ্রীষ্টাব্দত কীৰ্তিচন্দ্ৰ বৰবৰুৱাৰ অধীনত দহ হাজাৰ সৈন্যসহ আন এটা বাহিনী মণিপুৰলৈ প্ৰেৰণ কৰা হয়।
- এই শক্তিৰ সহায়ত জয় সিঙে বাৰ্মিজক খেদি পঠিয়াই মণিপুৰৰ সিংহাসন পুনৰ দখল কৰিছে।
- জয় সিঙে বহুমূলীয়া সামগ্ৰী পঠিয়াইছিল আৰু লগতে কন্যা কুৰংগনয়নীক ৰাজেশ্বৰ সিংহৰ লগত বিয়া দি দিছিল।
- কুৰংগনয়নীৰ লগত কেইবাজনো মণিপুৰী লোকে দেশোই নদীত বসতি স্থাপন কৰে। আহোমসকলে মণিপুৰীসকলক মংগলু বুলি কোৱাৰ দৰে ইয়াক মনাগলা হাট নামেৰে জনাজাত হ'ল।
- ইয়াৰ পিছত অলপ পিছতে ৰাজেশ্বৰ সিংহ অসুস্থ হৈ ১৭৬৯ খ্রীষ্টাব্দত দেৰগাওঁত মৃত্যুবৰণ কৰে।
- ৰাজেশ্বৰ সিংহ এজন সক্ষম ৰজা আছিল যদিও তেওঁ ৰাজ্যিক কামতকৈ আনন্দক বেছি পছন্দ কৰিছিল আৰু সেয়েহে তেওঁ চৰকাৰখন কীৰ্তিচন্দ্ৰ বৰবৰুৱাৰ হাতত এৰি দিছিল।
- বৰবৰুৱা কিন্তু লোভী আৰু অভিলাষী হৈ পৰিছিল আৰু সেয়েহে সম্ভ্ৰান্ত লোকসকলৰ মাজত ক্ষোভৰ সৃষ্টি কৰিছিল।
- নুমলী বৰ গোহাঁয়ে চকৰিফেটি নামেৰে বুৰঞ্জী লিখিছিল য'ত কীৰ্তিচন্দ্ৰ নিম্ন বংশৰ আছিল সেই কথা উল্লেখ কৰা হৈছিল।
- তাৰ পিছত কীৰ্তিচন্দ্ৰ বৰবৰুৱাই সেই সময়ত থকা আৰু যিবোৰত কোনো আপত্তিজনক বিষয়বস্তু আছিল সেইবোৰ সকলো বুৰঞ্জী পৰীক্ষা কৰিবলৈ ৰজাৰ পৰা আৰোহণ লাভ কৰে।
- ইয়াৰ কিছু সময়ৰ পাছতেই কীৰ্তিচন্দ্ৰৰ বিৰুদ্ধে কেইবাটাও হত্যাকাণ্ডৰ ষড়যন্ত্ৰ ৰচনা কৰা হয় যদিও বিফল হয়।

টোকা

- ৰাজেশ্বৰ সিংহ আছিল এজন কঠোৰ হিন্দু। ৰাজপাটত বহাৰ কিছু সময়ৰ পাছতেই তেওঁ গুৱাহাটীলৈ দীঘলীয়া ভ্ৰমণ কৰি বিভিন্ন মন্দিৰত উপাসনা কৰে।
- তেওঁ কেইবাটাও মন্দিৰ আৰু দৌল স্থাপন কৰিছিল। তেওঁ বশিষ্ঠ আশ্ৰম, মণিকৰ্ণেশ্বৰ আৰু নবগ্ৰহ দেৱালয়ত দৌল স্থাপন কৰিছিল।
- নেঘেৰিটিঙতো তেওঁ নতুন দৌল স্থাপন কৰিছিল।

- কাৰেং ঘৰ আৰু তলাতল ঘৰ নিৰ্মাণ ৰাজেশ্বৰ সিংহৰ শ্ৰেষ্ঠ উল্লেখযোগ্য কাম আছিল

লক্ষ্মী সিংহৰ ৰাজত্ব আৰু মোৰামৰীয়া বিদ্ৰোহ REIGN OF LAKSHMI SINGHA AND THE MOAMORIYA REBELLION

- ৰাজেশ্বৰ সিংহৰ মৃত্যুৰ পিছত সিংহাসনৰ উত্তৰাধিকাৰী সন্দৰ্ভত সম্ভ্ৰান্ত লোকসকলৰ মাজত মতানৈক্যৰ সৃষ্টি হৈছিল।
- কীৰ্তিচন্দ্ৰৰ নেতৃত্বত এটা পক্ষ লক্ষ্মী সিংহৰ পক্ষত আৰু আনটো পক্ষ নামৰূপৰ ৰজা- ৰাজেশ্বৰ সিংহৰ জ্যেষ্ঠ পুত্ৰৰ পক্ষত আছিল।
- অৱশেষত ১৭৬৯ খ্ৰীষ্টাব্দত লক্ষ্মী সিংহই সিংহাসনত আৰোহণ কৰে আৰু তেওঁ চুন্যোফা নাম ধাৰণ কৰে।
- ৰজা হোৱাৰ সময়ত তেওঁৰ বয়স ইতিমধ্যে (৫৫ বছৰ) হৈছিল আৰু সেয়েহে তেওঁ ৰাজ্যৰ কাম কীৰ্তিচন্দ্ৰ বৰবৰুৱাৰ হাতত এৰি দিছিল।
- মোৰামৰীয়াৰ বিদ্ৰোহৰ ফলত লক্ষ্মী সিংহৰ ৰাজত্ব বিঘ্নিত হয়। সেই বিদ্ৰোহৰ উত্থানৰ বাবে কেইবাটাও কাৰণ বুলি ক'ব পাৰি।
- বি:দ্র: শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ(মহাপ্ৰিয়ান)ৰ মৃত্যুৰ পিছত শিষ্যসকলৰ মাজত মতানৈক্য আৰু কাজিয়াৰ বাবে বৈষ্ণৱ সত্ৰখন চাৰিটা সংহতিত বিভক্ত হৈছিল। সেয়া হৈছে:-

১/ কাল

২ ব্ৰহ্ম

৩/ পুৰুষ

৪/ নিকা

মোৰামোৰীয়া বিদ্ৰোহ (১৭৬৯-১৮০৫)

- মোৰামৰীয়াসকল আছিল মায়ামৰা সত্ৰৰ অনুগামী যি কাল সংহতিৰ অন্তৰ্গত আছিল।
- 'মায়ামৰা' শব্দৰ পৰাই মোৰামৰীয়া শব্দৰ উৎপত্তি হৈছে। 'মায়ামৰা' আছিল এখন বৈষ্ণৱ সত্ৰৰ নাম।
- যদিও ইয়াত বিভিন্ন জাতিৰ লোক অন্তৰ্ভুক্ত আছিল প্ৰাথমিক জনগোষ্ঠীটো আছিল মৰাণ (জনজাতি)।
- এই সত্ৰৰ ধৰ্মগুৰু (সত্ৰাধিকাৰ) শূদ্ৰ জাতিৰ আছিল। তেওঁক মহন্ত বুলি উল্লেখ কৰা হৈছিল। যিহেতু এই নিম্নবৰ্ণৰ লোকসকলে বিশেষ মৰ্যাদা আৰু পছন্দ পাইছিল গতিকে তেওঁলোকে নিজকে ক্ষমতাশালী অনুভৱ কৰিছিল আৰু ইয়াৰ ফলত গুৰুজনৰ অনুগামী আৰু ভক্তৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পাইছিল।
- এই ক্ৰমবৰ্ধমান ক্ষমতাই মহন্তসকলক আহোম ৰজাঘৰৰ সমান ক্ষমতালৈ লৈ গৈছিল আৰু এই সম মৰ্যাদা আৰু ক্ষমতাৰ অনুভূতিয়ে দুয়োৰে মাজত অপছন্দৰ সৃষ্টি কৰিছিল। এই ক্ষমতাৰ সংঘৰ্ষৰ আঁৰত বিভিন্ন ৰাজনৈতিক, ধৰ্মীয় বা সামাজিক অৰ্থনৈতিক কাৰণ আছিল।

- অৱশ্যে প্ৰতাপ সিংহৰ সময়ৰ পৰাই মোৱামৰীয়া আৰু আহোম ৰজাৰ মাজৰ সম্পৰ্ক অৱনমিত হ'বলৈ আৰম্ভ কৰিছিল।
- তাৰ পিছত চুৰমফা আৰু গদাধৰ সিংহই ক্ৰমে মোৱামৰীয়া মহন্ত নিত্যানন্দদেৱ আৰু বৈকুণ্ঠদেৱক মৃত্যুদণ্ড দি দিয়ে। বৰ ৰজা ফুলেশ্বৰীয়ে মোৱামৰীয়াসকলক শান্ত ৰীতি-নীতি পালন কৰি বলি দিয়া পশুৰ তেজেৰে কপালত লেপ দিবলৈ বাধ্য কৰাইছিল।
- কীৰ্তিচন্দ্ৰ বৰবৰুৱাই নাহৰ- বাৰ্ষিক হাতী প্ৰসাদ দিবলৈ অহা মৰাণৰ প্ৰধানজনক শাৰীৰিক শাস্তি প্ৰদান কৰিছিল। এই কথাত নাহৰে ক্ষুণ্ণ হৈ বৰবৰুৱাৰ প্ৰতিশোধ ল'বলৈ সমৰ্থন বিচাৰিছিল।
- কীৰ্তিচন্দ্ৰৰ সৈতে এদিন লক্ষ্মী সিংহাই যাত্ৰা কৰি আছিল আৰু মোৱামৰীয়া গোসাঁইক লগ পাইছিল। তেওঁ ৰজাৰ প্ৰতি সন্মান প্ৰদৰ্শন কৰিছিল যদিও কীৰ্তিচন্দ্ৰক কোনো সন্মান আগবঢ়োৱা নাছিল। গতিকে কীৰ্তিচন্দ্ৰই ক্ষুণ্ণ হৈ মোৱামৰীয়া গোসাঁইক গালি-গালাজ কৰিছিল।
- অলপ পিছতে মোৱামৰীয়াসকলে যুদ্ধ কৰাৰ সিদ্ধান্ত লয় আৰু তেওঁৰ পুত্ৰ বাগানক বিদ্ৰোহীসকলৰ নেতৃত্ব দিবলৈ নিযুক্তি দিয়ে।
- ১৭৬৯ খ্ৰীষ্টাব্দত এই বিদ্ৰোহ সংঘটিত হয়। প্ৰথম যুদ্ধত তেওঁলোক পৰাজিত হয় যদিও অলপ পিছতে ৰাঘব শইকীয়া নামৰ আন এজন মৰাণে বাহিনীটোৰ নেতৃত্ব দি আহোম সৈন্যক কেইবাখনো যুদ্ধত পৰাস্ত কৰে।
- তাৰ পিছত মোৱামৰীয়া বিদ্ৰোহীয়ে ৰাজধানী ৰংপুৰ দখল কৰে।
- লক্ষ্মী সিংহক বন্দী কৰি জয়সাগৰ দৌলত বন্দী কৰি ৰখা হয় আৰু কীৰ্তিচন্দ্ৰ বৰবৰুৱাক মৃত্যুদণ্ড দিয়া হয়।
- ৰাঘবে বৰবৰুৱা পদ গ্ৰহণ কৰে আৰু মৰাণ প্ৰধান নাহৰৰ পুত্ৰ ৰামকান্ত- সিংহাসনত নিৰ্বাচিত হয়।
- ১৭৬৯ খ্ৰীষ্টাব্দত ৰামকান্তৰ নামত মুদ্ৰা প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল।
- মোৱামৰীয়াসকলে আহোম চৰকাৰৰ সমগ্ৰ গাঁথনি আৰু কেইবাজনোৰ বাবে সংৰক্ষণ কৰি ৰাখিছিল।
- বছৰ বছৰ ধৰি চলি অহা শাসন ব্যৱস্থা কোনো বিৰোধিতাৰ সন্মুখীন হোৱা নাছিল।
- কিন্তু অলপ পিছতে ৰাণী কুৰাংগনায়নীৰ সৈতে আহোমৰ বিষয়াসকলে মোৱামৰীয়াক উৎখাত কৰাৰ পৰিকল্পনা কৰিলে।
- অৱশেষত ১৭৭০ খ্ৰীষ্টাব্দত বিহুৰ সুযোগ লৈ ৰাঘব বৰবৰুৱাক হত্যা কৰা হয়।
- ৰামকান্ত পলাই গ'ল যদিও আন বহু মোৱামৰীয়া বিষয়াক মৃত্যুদণ্ড দিয়া হয়।
- লক্ষ্মী সিংহক বন্দীত্বৰ পৰা মুকলি কৰি পুনৰ সিংহাসনত অধিষ্ঠিত কৰা হয়।
- ইয়াৰ পিছত মোৱামৰীয়াসকলৰ ওপৰত তীব্ৰ অত্যাচাৰ সংঘটিত হয়। লক্ষ্মী সিংহৰ নিৰ্দেশত বৃহৎ সংখ্যক মোৱামৰীয়াক বন্দী কৰি হত্যা কৰা হয়।
- ১৭৮০ খ্ৰীষ্টাব্দত লক্ষ্মী সিংহৰ ৬৮বছৰ বয়সত মৃত্যু হয়।

গৌৰীনাথ সিংহৰ ৰাজত্বকাল REIGN OF GAURINATH SINGHA

- লক্ষ্মী সিংহৰ পিছত ১৭৮০ খ্ৰীষ্টাব্দত তেওঁৰ পুত্ৰ গৌৰীনাথ সিংহ ৰাজপাটত বহে।
- গৌৰীনাথ সিংহৰ সময়ৰ পৰাই আহোম ৰাজ্যৰ অৱনতি হ'বলৈ ধৰিলে।
- ১৭৮২ চনত মোৱামোৰীয়া বিদ্ৰোহ পুনৰ উত্থান ঘটে আৰু শত্ৰুতা বৃদ্ধি পায়।

- তেওঁলোকে গড়গাওঁলৈ আগবাঢ়ি গ'ল যদিও বিদ্রোহীসকলৰ লগত কঠোৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয় আৰু বহুতকৈ মৃত্যুদণ্ড দিয়া হয়।
- ১৭৮২ খ্রীষ্টাব্দতেই পূৰ্ণানন্দ বুঢ়াগোহাঁই নিযুক্তি লাভ কৰে। তেওঁ আছিল এজন সাহসী দূৰদৰ্শী আৰু দক্ষ আহোম বিষয়া। তেওঁ গৌৰীনাথ সিংঘাক মোৰামৰীয়াৰ প্ৰতি উদাৰ নীতি গ্ৰহণ কৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিয়ে।
- ১৭৮৫ খ্রীষ্টাব্দত গৌৰীনাথ সিংহই মোৰামৰীয়াসকলক গুৰু থাকিবলৈ অনুমতি দিয়ে আৰু পীতাম্বৰদেৱক মোৰামৰীয়া মহন্ত হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হয়। অলপ সময় থমকি ৰোৱাৰ পিছত মোৰামৰীয়াসকল শান্ত হয়।
- এইবাৰ হৰিহৰ তাঁতিয়ে মোৰামৰীয়াসকলক নেতৃত্ব দি পৰাজিত আহোম সৈন্যক কেইবাটাও যুদ্ধত নামি ৰাজধানী ৰংপুৰ অভিমুখে আগবাঢ়িল।
- গৌৰীনাথ সিংহই মণিপুৰ, কছাৰী, জয়ন্তিয়া ৰাজ্যৰ আৰু ৰাণীৰ বেলতলা, লুকিৰ মুখীয়ালসকলৰ পৰা সহায় বিচাৰিছিল। সহায় অহাৰ আগতেই বিদ্রোহীয়ে ৰংপুৰ দখল কৰে। পৰিয়ালসহ গৌৰীনাথ সিংহই গুৱাহাটীলৈ পলায়ন কৰে।
- ৰংপুৰত মোৰামৰীয়াসকলে ভাৰত সিংহক ৰজা আৰু হাতীছুংগী মৰাণসকলে দিহিঙৰ পূব দিশৰ ভূখণ্ডৰ সৰ্বানন্দক ৰজা হিচাপে স্থাপন কৰে আৰু দুয়োজনে নিজৰ নামত মুদ্ৰা প্ৰস্তুত কৰে।
- তাৰ পিছত আহোম প্ৰশাসন ডিচোইলৈ স্থানান্তৰিত হয় আৰু তাৰ পৰাই পুৰানন্দ বুঢ়াগোহাঁইয়ে মোৰামৰীয়াৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ অব্যাহত ৰাখিলে।
- দৰঙৰ কৃষ্ণনাৰায়ণে বিদ্রোহ কৰি উত্তৰ গুৱাহাটী দখল কৰে।
- সেই সময়ত কেইবাজনো ক্ষুদ্ৰ প্ৰধানে স্বাধীনতা ঘোষণা কৰিছিল আৰু শেষত গৌৰীনাথ সিংহই ব্ৰিটিছৰ সহায় বিচাৰিছিল।
- গৌৰীনাথ সিংহৰ ৰাজত্বকাল আৰু বাৰ্মিজ আক্ৰমণ
- গৌৰীনাথ সিংহই ব্ৰিটিছ ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীক সৈন্য আৰু সামগ্ৰীৰ সহায়ৰ বাবে আবেদন জনায়।
- ৰৌশ নামৰ এজন নিমখ ব্যৱসায়ী আৰু কোচ বিহাৰৰ আয়ুক্ত-মি. ডগলাছৰ যোগেদি আবেদন জনায়।
- ইয়াৰ প্ৰতিক্ৰিয়া স্বৰূপে গৱৰ্ণৰ জেনেৰেল লৰ্ড কৰ্ণৱালিছে কেপ্তেইন থমাছ ৱেলছক চিপাহী লৈ পঠিয়াই দিয়ে আৰু ১৭৯২ চনৰ নৱেম্বৰ মাহত তেওঁ গোৱালপাৰাত উপস্থিত হয়।
- ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ নগৰবেৰাত গৌৰীনাথ সিংহ আৰু কেপ্তেইন ৱেলছৰ বৈঠক অনুষ্ঠিত হয়।

কেপ্তেইন থমাছ ৱেলছৰ অভিযান OPERATION OF THOMAS WELSH

- কেপ্তেইন ৱেলছে গুৱাহাটী আৰু উত্তৰ পাৰত বিদ্রোহী উপাদানক দমন কৰিছিল।
- তেওঁ দৰং ৰাজ কৃষ্ণনাৰায়ণকো শান্ত কৰি তেওঁক সহায় কৰা বহু বুৰ্কাণ্ডেজ (ভাড়াতীয়া উত্তৰ ভাৰতীয় সৈনিক)ক বহিষ্কাৰ কৰে।
- তাৰ পিছত কেপ্তেইন ৱেলছ যোৰহাটলৈ আগবাঢ়িল। তাৰ পিছত তেওঁ ৰংপুৰত মোৰামৰীয়াসকলক পৰাস্ত কৰি ১৭৯৪ খ্রীষ্টাব্দত ৰংপুৰত গৌৰীনাথ সিংহৰ কৰ্তৃত্ব পুনৰ ঘূৰাই আনে।
- এই সফলতাৰ কিছু সময়ৰ পিছতে কেপ্তেইন ৱেলছক গৱৰ্ণৰ জেনেৰেল ছাৰ জন শ্বোৰে পুনৰ আহ্বান কৰে আৰু তেওঁ অসম এৰি যায়। ৰাজ্যত থকাৰ সময়ছোৱাত কেপ্তেইন ৱেলছে ১৭৯৩

চনত এখন বাণিজ্যিক চুক্তি সম্পাদন কৰে যাৰ দ্বাৰা অসম আৰু বংগৰ মাজত বাণিজ্যিক "পাৰস্পৰিক ভিত্তিত" ৰখাৰ চেষ্টা কৰা হৈছিল।

- তেওঁ নিজৰ চৰকাৰৰ ওচৰত দাখিল কৰা কেপ্তেইন ৱেলছৰ প্ৰতিবেদনত কিছুমান গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা উল্লেখ কৰা হৈছে আহোমৰ প্ৰশাসন, বাণিজ্য আৰু বাণিজ্য, সামগ্ৰী আদি সম্পৰ্কীয় তথ্য।
- গৌৰীনাথ সিংহ আছিল অতি নিষ্ঠুৰ আৰু প্ৰতিশোধপৰায়ণ। কিন্তু তেওঁ শদিয়াৰ কেচাইখাটি মন্দিৰত নৰবলি বিলুপ্তিৰ দৰে কিছু ভাল কাম কৰিছিল।
- ১৭৯৪ খ্ৰীষ্টাব্দত তেওঁ আহোম ৰাজধানী স্থায়ীভাৱে দিচৌই(যোৰহাট)লৈ স্থানান্তৰিত কৰে।

কমলেশ্বৰ সিংহৰ ৰাজত্বকাল REIGN OF KAMLESWAR SINGHA

- ১৭৯৫ চনত গৌৰীনাথ সিংহৰ মৃত্যু হয় আৰু তেওঁৰ পিছত কমলেশ্বৰ সিংহ ৰাজপাটত বহে।
- তেওঁ প্ৰশাসন অতি দক্ষ বিষয়া-পূৰ্ণানন্দ বুঢ়া গোহাঁইৰ হাতত এৰি দিলে।
- তেওঁৰ ৰাজত্বকালত কামৰূপৰ কেইবাটাও ঠাইত স্থানীয় বিদ্রোহৰ সাক্ষী হৈছিল, শদিয়াত খামটি, পানী নৰা, মিৰি, ডাফলা সৈতে মোৱামাৰিয়া বিদ্রোহ সেই সকলোবোৰ সফলতাৰে দমন কৰা হৈছিল।
- কামৰূপত বিদ্রোহৰ নেতৃত্বত আছিল হৰদত্ত আৰু তেওঁৰ ভাতৃ বীৰদত্ত। একাংশ বৰকুণ্ডেজ জোৱানক সংগঠিত কৰিলে। স্থানীয় ৰাইজে তেওঁলোকক ডুমডুমিয়া বুলি কয় আৰু সেয়েহে এই বিদ্রোহক দোমদুনিয়া বা দন্দুৱা দ্ৰোহ নামেৰে জনা গৈছিল।
- অতি সোনকালেই দন্দুৱা দ্ৰোহক দমন কৰি কলিয়া ভোমোৰা বৰফুকনে হৰদত্ত আৰু বীৰদত্তক হত্যা কৰি কমলেশ্বৰ সিংহই তেওঁক প্ৰতাপ বল্লৰ উপাধি আগবঢ়ায়। কলিয়া ভোমোৰা বৰফুকনেও শিলঘাটৰ সমীপত ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ওপৰত এখন দলং নিৰ্মাণৰ সিদ্ধান্ত লয়। ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ওপৰত দ্বিতীয়খন দলং "কলিয়া ভোমোৰা সৈঁতু" (১৯৮৭) কলিয়াবৰ আৰু তেজপুৰ সংযোগী কলিয়া ভোমোৰাৰ নামেৰে নামাকৰণ কৰা হৈছে।
- ১৮০৫ চনত সৰ্বানন্দ সিংহৰ অধীনত মমৰীয়াসকলৰ নতুন উত্থান ঘটিছিল।
- মোৱামৰীয়াসকলেও দুবাৰকৈ বাৰ্মিজক সাহায্যৰ বাবে দেশলৈ আনিছিল যদিও পৰমানন্দই বাৰ্মিজসকলক উৎকোচ দি উভতাই পঠিয়াইছিল।
- অৱশেষত পূৰ্ণন্দ বুঢ়াগোহাঁইয়ে মোৱামৰীয়াসকলৰ সৈতে চুক্তিবদ্ধ হয় আৰু তেওঁলোকে ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু বুৰহিদিহিঙৰ বেৰেনত বসতি স্থাপন কৰে যিখন ৰাজ্য "মটক" ৰাজ্য হিচাপে পৰিচিত হয়। তেওঁলোকৰ মুখীয়ালজনক "বৰ সেনাপতি" উপাধি দিয়া হৈছিল।
- কমলেশ্বৰ সিংহই নতুন ৰাজধানী যোৰহাটক সংযোগ কৰিলে কেইবাটাও নতুন পথ নিৰ্মাণৰ কৰে- ন-আলি, ৰাজাবাহৰ আলী, মহাবন্ধা আলী, কামৰবন্ধা আলী আদি।
- কামাখ্যাত তামৰ- ঘৰো সাজিলে
- ১৮১০ খ্ৰীষ্টাব্দত কমলেশ্বৰ সিংহৰ মৃত্যু হয়।

চন্দ্ৰকান্ত সিংহৰ ৰাজত্বকাল REIGN OF CHANDRAKANTA SINGHA

- কমলেশ্বৰ সিংহৰ পিছত চন্দ্ৰ কান্ত সিংহৰ পদত অধিষ্ঠিত হয়।
- তেওঁ আহোম নাম চুদেনফা ধৰি লৈছিল। যিহেতু তেওঁ বয়সত অতি সৰু আছিল, আহোমৰ ৰাজ্যৰ নিয়ন্ত্ৰণ পূৰ্ণানন্দৰ হাতত থাকিল।
- চন্দ্ৰ কান্ত সিংহৰ ৰাজত্বকালত বাৰ্মিজৰ আগ্ৰাসন দেখা যায়।

- চন্দ্ৰ কান্ত সিংহই সত্ৰমৰ সৈতে এক বৃহৎ বন্ধুত্ব গঢ়ি তুলিছিল যি অতি সোনকালে লোভী আৰু অহংকাৰী হৈ বুঢ়াগোহাঁই হত্যাৰ ষড়যন্ত্ৰ ৰচনা কৰিছিল। তেওঁক বন্দী কৰি নামৰূপলৈ বহিষ্কাৰ কৰা হয়।
- ফলস্বৰূপে কলিয়া ভোমোৰাৰ মৃত্যুৰ সময়ত বদনচন্দ্ৰক বৰফুকন হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হয়। বদনচন্দ্ৰ বৰফুকনৰ নিযুক্তি আহোমৰ ৰাজ্য বাবে আছিল আটাইতকৈ বিপৰ্যয়জনক সিদ্ধান্ত। বদনচন্দ্ৰ বৰফুকন অতি দুৰ্নীতিগ্ৰস্ত আছিল আৰু পূৰ্ণানন্দ বুঢ়াগোহাঁই আৰু বদন চন্দ্ৰ বৰফুকনৰ মাজত অতি সোনকালেই সংঘৰ্ষৰ বিকাশ ঘটিছিল।
- অৱশেষত বুঢ়াগোহাঁইে বদন চন্দ্ৰক গ্ৰেপ্তাৰ কৰিবলৈ মানুহ পঠিয়াই দিলে কিন্তু তেওঁ পলাই কলিকতালৈ যায় আৰু ব্ৰিটিছৰ সহায় বিচাৰিছিল। কিন্তু ইংৰাজে হস্তক্ষেপ কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰিলে।
- তাৰ পিছত বদন চন্দ্ৰই বাৰ্মিজৰ ৰাজধানী অমৰাপুৰালৈ গৈ বুঢ়াগোহাঁইৰ বিৰুদ্ধে সহায়ৰ বাবে কাতৰ অনুৰোধ কৰে। বাৰ্মিজ ৰজা বদৌপায়ৰ চকু ইতিমধ্যে অসমৰ ওপৰত আছিল।

প্ৰথম বাৰ্মিজ আক্ৰমণ FIRST BURMESE INVASION

- বদৌপায়ই সুযোগ গ্ৰহণ কৰি ১৮১৭ খ্ৰীষ্টাব্দত বদন চন্দ্ৰৰ সৈতে প্ৰায় ১৬০০০ সৈন্যৰ বিশাল বাৰ্মিজ সৈন্যবাহিনী অসমলৈ প্ৰেৰণ কৰে। ই আছিল প্ৰথম বাৰ্মিজ আগ্ৰাসন অসমলৈ পূৰ্ণানন্দ সিংহই বাৰ্মিজক প্ৰতিহত কৰিবলৈ আহোম সেনা পঠিয়াইছিল। সেই সন্ধিক্ষণত দুৰ্ভাগ্যজনকভাৱে তেওঁৰ মৃত্যু হয়।
- পূৰ্ণানন্দৰ মৃত্যুত আহোম ৰাজ্যৰ বাবে এক ডাঙৰ আঘাত। তেওঁৰ পিছত তেওঁৰ পুত্ৰ ৰুচিনাথ বুঢ়াগোহাঁই ৰাজপাটত বহে।
- ঘিলাধাৰীঘাটৰ এই প্ৰথম যুদ্ধত আহোম সৈন্যক বাৰ্মিজয়ে পৰাস্ত কৰে। তাৰ পাছত বাৰ্মিজ সেনাই আগুৱাই গৈ যোৰহাট পালেহি।
- বাৰ্মিজ সেনাই তেওঁলোকৰ পথত পোৱা হাজাৰ হাজাৰ গাঁও জ্বলাই দিলে।
- বাৰ্মিজ সেনা যোৰহাটত উপস্থিত হয়।
- বদনচন্দ্ৰক পুনৰ বৰফুকন হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হয় আৰু তেওঁ সৰ্বশক্তিমান হৈ পৰে।
- চন্দ্ৰকান্ত সিংহক নামমাত্ৰ ৰজা হিচাপে ধৰি ৰখা হৈছিল আৰু বুঢ়াগোহাঁইৰ সকলো আত্মীয়-স্বজন আৰু অনুগামীক হত্যা কৰা হৈছিল।
- ১৮১৭ খ্ৰীষ্টাব্দৰ এপ্ৰিল মাহত বাৰ্মিজসকলে নিজৰ দেশলৈ উভতি আহি হেমো আইদেও নামৰ এগৰাকী আহোম ছোৱালী আৰু অতি বিপুল পৰিমাণৰ উপহাৰ লৈ যায়।

আহোম ৰাজ্যৰ পতন FALL OF AHOM KINGDOM

- ১৮১৭ খ্ৰীষ্টাব্দৰ এপ্ৰিল মাহত বাৰ্মিজ সৈন্য ঘূৰি আহিছিল আৰু তেওঁলোক যোৱাৰ কিছু সময়ৰ পিছতে বৰবৰুৱাই বদন বৰফুকনৰ লগত কাজিয়া কৰিছিল।
- বৰবৰুৱাৰ পক্ষ লয় ৰজাৰ মাতৃ নুমলী ৰাজমাও, নিৰ্ভয় নাৰায়ণ বৰগোহাঁই।
- অৱশেষত ১৮১৮ খ্ৰীষ্টাব্দত বদনচন্দ্ৰক হত্যা কৰা হয়।
- ৰুচিনাথ বুঢ়াগোহাঁইে ব্ৰজনাথ সিংহক আহোমৰ সিংহাসনত ৰখাৰ সিদ্ধান্ত লয়। কিন্তু তেওঁ অযোগ্য হোৱাৰ বাবে তেওঁৰ পুত্ৰ পুৰন্দৰ সিংহক সিংহাসনত নিৰ্বাচিত কৰা হয়।
- চন্দ্ৰকান্ত সিংহক বন্দী কৰি অংগচ্ছেদ কৰি সিংহাসনত বহাৰ বাবে অযোগ্য কৰি তোলা হয়।

দ্বিতীয় বাৰ্মিজ আক্ৰমণ ১৮১৯ SECOND BURMESE INVASION

- অলপ পিছতে বাৰ্মিজ ৰজাই বৰফুকনৰ হত্যাৰ কথা গম পালে, আৰু মিৰগীৰ অধীনত বিশাল বাহিনী পঠিওৱা হ'ল আৰু ১৮১৯ খ্ৰীষ্টাব্দৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহত তেওঁলোক অসমত উপস্থিত হ'ল।
- ই আছিল দ্বিতীয়টো বাৰ্মিজ আগ্ৰাসন অসমলৈ।
- নাজিৰাৰ সমীপত হোৱা যুদ্ধত প্ৰথম অৱস্থাত আহোম সেনাই বাৰ্মিজক সফলতাৰে প্ৰতিহত কৰিছিল। কিন্তু পিছলৈ আহোম সৈন্যক বাৰ্মিজে সফলতাৰে প্ৰতিহত কৰে। কিন্তু পিছত আহোম সৈন্য পিছুৱাই গৈ বাৰ্মিজ সৈন্য যোৰহাটলৈ আগবাঢ়িল।
- পুৰন্দৰ সিংহ আৰু ৰুচিনাথ গুৱাহাটীলৈ পলায়ন কৰে, পুৰন্দৰ সিংহই কলিকতাত উপস্থিত হৈ ব্ৰিটিছ ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীক সহায়ৰ বাবে আবেদন জনায় যদিও তেওঁলোকে হস্তক্ষেপ কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰে।
- চন্দ্ৰকান্ত সিংহক পুনৰবাৰ সিংহাসনত বাৰ্মিজ সকলে পুনৰ সিংহাসনত অধিষ্ঠিত কৰে। তেওঁ মাত্ৰ নামমাত্ৰ শাসক আছিল আৰু প্ৰকৃত কৰ্তৃত্ব বাৰ্মিজ সেনাপতিৰ ওপৰত আছিল।
- ১৮১৯ খ্ৰীষ্টাব্দত মিংগীমাহা তিলুৱাৰ অধীনত আহোম ৰাজ্যত কম সংখ্যক বাৰ্মিজ সেনাক ধৰি ৰাখি আৰু মিংগী উভতি আহে।
- বাৰ্মিজসকল যোৱাৰ পিছত চন্দ্ৰ কে সিংহই জয়পুৰত অধিক বাৰ্মিজ আক্ৰমণৰ বিৰুদ্ধে গড় গঢ়িবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। ইয়াৰ তত্ত্বাৱধান আছিল পটল বৰবৰুৱাই।
- ১৮২১ চনত বাৰ্মিজ ৰজা বাগীদেৱে চন্দ্ৰকান্ত সিংহলৈ অলংকাৰ আৰু সাজ-পোছাকৰ উপহাৰ লৈ বাৰ্মিজ বাহিনী পঠিয়াইছিল।

বাৰ্মিজৰ তৃতীয় আক্ৰমণ THIRD BURMESE INVASION

- বাৰ্মিজ বাহিনীয়ে অতি সোনকালেই জয়পুৰৰ ওচৰ পালেগৈ আৰু দুৰ্গৰ এনে প্ৰস্তুতি দেখি তেওঁলোকে পটল বৰুৱাক হত্যা কৰিলে।
- এই শত্ৰুতাপূৰ্ণ পদক্ষেপত চন্দ্ৰকান্তই ভয় খাই ১৮২১ খ্ৰীষ্টাব্দৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহত গুৱাহাটীলৈ পলায়ন কৰে। বাৰ্মিজসকলে তেওঁক উভতি আহিবলৈ পতিয়ন নিয়াবলৈ চেষ্টা কৰিছিল যদিও বিফল হৈছিল।
- ১৮২১ খ্ৰীষ্টাব্দত বাৰ্মিজসকলে যোগেশ্বৰ সিংহক নামমাত্ৰ ৰজা হিচাপে স্থান দিছিল আৰু প্ৰকৃত কৰ্তৃত্ব বাৰ্মিজ সেনাপতি মিংগীমাহা তিলুৱাৰ ওপৰত ন্যস্ত হৈছিল।
- চন্দ্ৰকান্ত সিংহই সীমান্ত পাৰ হৈ বংগত প্ৰৱেশ কৰে য'ত তেওঁ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ আৰু মানুহ সংগ্ৰহ কৰি বাৰ্মিজৰ সৈতে যুঁজিবলৈ লয়।

আহোম ৰাজ্যৰ পতন FALL OF AHOM KINGDOM

- ১৮২২ খ্ৰীষ্টাব্দত মিংগীমাহা বেণ্ডুলা অসমত উপস্থিত হয়, বৃহৎ শক্তিবৰ্ধক বাহিনী লৈ।

- ১৮২২ খ্রীষ্টাব্দৰ এপ্ৰিল মাহত চন্দ্ৰ কান্ত সিংহ আৰু বাৰ্মিজৰ মাজত মাহগড় যুদ্ধ হয় যদিও চন্দ্ৰকান্ত পৰাজিত হয়।
- ১৮২২ খ্রীষ্টাব্দৰ জুন মাহত চন্দ্ৰকান্তই হাদিৰাচকীৰ শেষ যুদ্ধত অংশগ্ৰহণ কৰে আৰু তাতো তেওঁ পৰাজিত হয়।
- চন্দ্ৰকান্তই সাহসেৰে যুঁজিছিল যদিও গোলা বৰুদৰ অভাৱত তেওঁ বেয়াকৈ পৰাজিত হৈছিল।
- হাদিৰাচকী যুদ্ধৰ পাছত আনুষ্ঠানিকভাৱে বাৰ্মিজসকলে আহোম ৰাজ্য দখল কৰে।

মানৰ দিন MANOR DIN

- বাৰ্মিজ শাসনৰ সময়
- ১৮২১-১৮২৪ চনৰ সময়ছোৱাক বাৰ্মিজ শাসনৰ সময় বুলি কোৱা হয়।
- এই সময়ছোৱাত বাৰ্মিজসকলে দেশখন ধ্বংস কৰি নিৰীহ লোকক লুণ্ঠন আৰু হত্যা কৰি অত্যাচাৰ চলাইছিল।
- মানুহক জীৱন্তে জ্বলাই দিয়া হৈছিল, শৰীৰৰ কিছু অংশ জীৱিত অৱস্থাত কাটি পেলোৱা হৈছিল।
- তেওঁলোকৰ আশংকা ইমানেই ভয়ংকৰ আছিল যে বৰ্ণনা কৰিব নোৱাৰি।
- ইয়াৰ উপৰিও চিংফৌসকলে বাৰ্মিজৰ লগত মিত্ৰতা কৰি অহৰহ অভিযান চলাই অসহায় অসমীয়া মানুহক দাস হিচাপে কঢ়িয়াই লৈ ফুৰিছিল।
- ইমান বছৰ বাৰ্মিজ গুচি যোৱাৰ পাছতো অসমৰ মানুহে মানৰ দিন বা মানৰ উপদ্ৰৱক ভয়ংকৰভাৱে মনত ৰাখিছে।

বাৰ্মিজ আৰু ব্ৰিটিছৰ মাজত সংঘৰ্ষ FRICTION BETWEEN BURMESE AND BRITISH

- বাৰ্মিজসকলে চন্দ্ৰকান্ত সিংহকে ধৰি শৰণাৰ্থী আৰু তেওঁলোকৰ সমৰ্থকসকলক আত্মসমৰ্পণৰ দাবী উত্থাপন কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে।
- সেই সময়ত ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীৰ চিটাগং ফ্ৰণ্টিয়াৰত বাৰ্মিজ সাম্ৰাজ্যৰ সৈতে সীমা সংঘাতেও গুৰুতৰ ৰূপ ল'লে।
- বংগ আছিল ব্ৰিটিছৰ মূল সম্পত্তি আৰু বংগত বাৰ্মিজৰ আক্ৰমণৰ আশা কৰা ব্ৰিটিছ গৱৰ্ণৰ জেনেৰেল লৰ্ড আমহেৰেষ্টে যুদ্ধ কৰাৰ সিদ্ধান্ত লয়।

- ১৮২৪ চনৰ ৫ মাৰ্চত গৱৰ্ণৰ জেনেৰেল লৰ্ড আমহেৰেষ্টে জেনেৰেল আৰ্চিবাল্ড কেম্পবেলৰ কমান্ডত বাৰ্মা (ম্যানমাৰ)ৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰে।

এংলো-বাৰ্মিজ যুদ্ধ **ANGLO-BURMESE WAR**

- ইংৰাজ সৈন্যই অসমৰ গোৱালপাৰা সীমান্তত প্ৰৱেশ কৰি নিম্ন অসমৰ সৰু সৰু বাৰ্মিজ গোটক পৰাস্ত কৰি উচ্চ অসমলৈ আগবাঢ়ি যায়।
- ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাত থকা ব্ৰিটিছ সেনাৰ নেতৃত্বত আছিল এজন অসামৰিক(গৱৰ্ণৰ জেনেৰেলৰ এজেণ্ট)
- ডেভিদ স্কট, কৰ্ণেল ৰিচাৰ্ডছ আৰু কেপ্তেইন নিউফুইল।
- প্ৰথমতে ব্ৰিটিছ সৈন্যই মোৰামুখ- বাৰ্মিজৰ মূল ঘাটি দখল কৰিছিল।
- ১৮২৫ চনৰ ২১ জানুৱাৰীত ব্ৰিটিছ সেনাই ৰংপুৰ দখল কৰি সামৰিক আইন ঘোষণা কৰে। ডেভিদ স্কটক দেৱানী বিষয়ৰ চিভিল অফিচাৰ ইনচাৰ্জ আৰু কৰ্ণেল ৰিচাৰ্ডছক সেনাৰ দায়িত্বত নিযুক্তি দিয়া হয়।
- বাৰ্মিজ আৰু তেওঁলোকৰ সহযোগী চিংফৌসকলক অসমৰ পৰা খেদি পঠিওৱা হ'ল।
- ১৮২৪ চনত কৰ্ণেল ইনছে গম্ভীৰ সিঙৰ সহায়ত মণিপুৰৰ পৰা বাৰ্মিজক খেদি পঠিয়াইছিল।
- ১৮২৫ চনৰ জুন মাহত কেপ্তেইন নিউফুইলে বাৰ্মিজ আৰু চিংফৌৰ মিত্ৰ দেশক পৰাস্ত কৰে। বাৰ্মিজসকলক বহিষ্কাৰ কৰা হ'ল আৰু চিংফৌসকলে আত্মসমৰ্পণ কৰে। সেই অভিযানত কেপ্তেইন নিউফুইলে প্ৰায় ৬০০০ অসমীয়া বন্দীক উদ্ধাৰ কৰিছিল।
- ইংৰাজ সেনাই বাৰ্মা আক্ৰমণ কৰে আৰু ইয়াংগন যুদ্ধ আৰু প্ৰম যুদ্ধত বাৰ্মিজ বেয়াকৈ পৰাস্ত হয়।
- উইলছনৰ বাৰ্মিজ যুদ্ধৰ আখ্যানত এংলো বাৰ্মিজ যুদ্ধৰ বিশদ বিৱৰণ দিয়া হৈছে।

ইয়াণ্ডাবু সন্ধি, ১৮২৬ চন **TREATY OF YANDABOO**

- অৱশেষত ১৮২৬ চনৰ ২৪ ফেব্ৰুৱাৰীত ইয়াণ্ডাবুত ব্ৰিটিছ আৰু বাৰ্মিজৰ মাজত শান্তি আৰু বন্ধুত্বৰ চুক্তি কৰা হয়।
- ইয়াণ্ডাবুৰ এই সন্ধিৰ দ্বাৰা বাৰ্মিজ ৰজাই অসম, মণিপুৰ আৰু আৰাকানৰ সকলো ধৰণৰ হস্তক্ষেপৰ পৰা সকলো দাবী ত্যাগ কৰাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দিছিল আৰু লগতে গম্ভীৰ সিংহক মণিপুৰৰ ৰজা হিচাপে স্বীকৃতি দিছিল।

- ইংৰাজে অসমক নিজৰ দখলত ৰাখিছিল। ইয়াক অসম প্ৰদেশ হিচাপে গঠন কৰা হয় আৰু ব্ৰিটিছ প্ৰশাসন প্ৰৱৰ্তন কৰা হয়।

মোৱামৰিয়া বিদ্ৰোহ (১৭৬৯-১৮০৫) THE MOAMORIYA REBELLION

- বিদ্ৰোহৰ কাৰণ
- ১/ আহোমৰ ধৰ্মীয় নীতিৰ পৰিৱৰ্তন
- বিভিন্ন সত্ৰলৈ অসমান ৰাজকীয় পৃষ্ঠপোষকতাত
- বৈষ্ণৱৰ ওপৰত অত্যাচাৰ আৰু আধিপত্যৰ নীতি আৰু আহোম ৰজা গদাধৰ সিংহৰ দ্বাৰা সত্ৰ প্ৰতিষ্ঠানৰ দমন। সমান্তৰাল ৰাজ্য হিচাপে গতি লাভ কৰা সত্ৰসমূহৰ শক্তি হ্ৰাস কৰাৰ বাবে তেওঁ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিছিল।
- ৰজা ৰুদ্ৰ সিংহই বিভাজন আৰু শাসনৰ নীতি ব্যৱহাৰ কৰিছিল। তেওঁ ব্ৰাহ্মণ্য সত্ৰসমূহক বিশেষ বিশেষ সুবিধা প্ৰদান কৰিছিল যাৰ দ্বাৰা তেওঁ তেওঁলোকৰ আৰু শূদ্ৰ সত্ৰসমূহৰ মাজত বিভাজনৰ সৃষ্টি কৰিছিল।
- ৰাণী ফুলেশ্বৰীয়ে শূদ্ৰ মহন্তসকলক আৰু তেওঁলোকৰ শিষ্যসকলক বলি দিয়া পশুৰ তেজ কপালত "তিলক" বুলি লেপি দিবলৈ বাধ্য কৰাই অপমান কৰিছিল।
- হিন্দু ব্ৰাহ্মণ্য আৰু মহাপুৰুষীয়া বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ মাজত পাৰ্থক্য আছিল আন এক প্ৰধান বিদ্ৰোহৰ কাৰণ।
- স্বৰ্গদেউ ৰুদ্ৰ সিংহই কৃষ্ণৰাম ভট্টাচাৰ্য নামৰ এজন শাক্ত ব্ৰাহ্মণ পণ্ডিতক বংগৰ পৰা আমন্ত্ৰণ জনাইছিল। ৰুদ্ৰসিংহৰ পিছত প্ৰায় সকলো ৰজা তেওঁৰ শিষ্য হৈছিল। কেতিয়াবা এই শাসকসকলে পক্ষপাতিত্বমূলকভাৱে কাম কৰি সামাজিক বিচ্ছিন্নতা বৃদ্ধি কৰিছিল।
- মোৱামৰিয়া বিদ্ৰোহ পাইক প্ৰথা বাবে দায়বদ্ধ।
- এটা গোটত পাইকৰ সংখ্যা হ্ৰাস: আগতে ৪ জন পাইকে এটা গোট গঠন কৰিছিল আৰু তেওঁলোকে ৩ মাহৰ বাবে ঘূৰণীয়াকৈ সেৱা আগবঢ়াইছিল। কিন্তু ৰাজেশ্বৰ সিংহৰ ৰাজত্বকালত প্ৰতিটো গোটত ৩টা পাইক থাকিব লাগিছিল যিয়ে ৩মাহৰ বাবে ৰাজ্যখনক ঘূৰণীয়াকৈ সেৱা আগবঢ়াব লাগিছিল।
- কঠোৰ পৰিশ্ৰমী সাধাৰণ মানুহক কৰা শোষণ, যি পৰিৱৰ্তনৰ বাবে সাজু নাছিল।
- পাইকসকলক চামুৱা আৰু কানৰি পাইকত বিভাজন

- যিহেতু আহোম ৰাজ্যৰ অৰ্থনীতি সম্পূৰ্ণৰূপে পাইকসকলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল আছিল, গতিকে আহোমসকলে তেওঁলোকৰ বিপদ বুজিব বুলি কৰা ধাৰণাটো মিছা আছিল।
- আৰ্থ-সামাজিক কাৰণ(অসন্তুলন)
- শোষণৰ দীঘলীয়া কাহিনীৰ অন্ত পেলাবলৈ মোৰামৰিয়া মহন্ত অষ্টভুজৰ পুত্ৰ 'গাগিনী'ৰ দৰে নেতাই ভৱিষ্যতৰ বিদ্রোহৰ দায়িত্ব ল'লে।

মোৰামৰীয়া বিদ্রোহৰ ঘটনা THE EVENTS OF MOAMORIYA REBELLION

- লক্ষ্যঃ আহোম শাসনৰ অন্ত পেলোৱা
- ১৭৬৯ চনৰ শেষৰ ফালে মোৰামৰীয়াসকলে ৭০০০ সৈনিক সংগ্ৰহ কৰি বিদ্রোহৰ বাবে আগবাঢ়ি যায়।
- প্ৰথম অৱস্থাত তেওঁলোকে আহোম ৰজাৰ কৰ্তৃত্বক অৱহেলা কৰি ৰজাৰ হৈ কাঠ সংগ্ৰহ কৰিবলৈ মৰাণ বসবাস অঞ্চলৰ অৰণ্যলৈ যোৱা এটা দলক আক্ৰমণ কৰে।
- ৰজাই লগে লগে তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে ২০০০ সৈনিকৰ বাহিনী পঠিয়াই ইয়াৰ প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰকাশ কৰে।
- এই সংঘৰ্ষত আহোম পৰাজিত হয়।
- তাৰ পাছত স্বৰ্গদেউ লক্ষ্মী সিংহাই ১৪০০০ সৈনিকৰ বিশাল সৈন্যবাহিনী বিদ্রোহ দমনৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰে।
- এই বাহিনীৰ অধিনায়ক আছিল হৰনাম ভিতৰুৱাল ফুকন।
- আহোম পুনৰ পৰাজিত হ'ল আৰু ফুকন বন্দী হ'ল। তাৰ পাছত মোৰামৰীয়াসকলে চৰাইদেউ পাহাৰৰ ফালে খোজ দি ৰাজধানীৰ দিশে আগবাঢ়িল। ৰজাক বন্দী কৰি জয়দৌল কাৰাগাৰত ভৰাই থৈছিল। কৃতিচন্দ্ৰকো কাৰাগাৰত ভৰাই থোৱা হ'ল।
- মোৰামৰীয়াসকলে আহোমৰ ৰাজধানী দখল কৰি নাইৰ খোৰাৰ পুত্ৰ ৰমাকান্ত বা ৰামানন্দক সিংহাসনত প্ৰতিষ্ঠা কৰে।
- ৰাঘৱ মৰাণ বৰবৰুৱা হৈ পৰিল।

বিদ্রোহৰ দ্বিতীয় পৰ্যায় THE SECOND PHASE OF REBELLION

- লক্ষ্মী সিংহক পুনৰ নিযুক্তি দিয়াৰ পিছত অমানৱীয় কাৰ্যকলাপো আৰম্ভ হৈছিল এক বৃহত হাৰত।
- দ্বিতীয় পৰ্যায়ত বুঢ়াগোহাঁই আছিল ঘনশ্যাম।
- ৰাজ্যত স্বাভাৱিকতা আনিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল যদিও সমগ্ৰ আহোম ৰাজ্যৰ প্ৰায় আধা জনবসতিহীন হৈ পৰিছিল।

বিদ্ৰোহৰ তৃতীয় পৰ্যায় THE THIRD PHASE OF REBELLION

- প্ৰতিশোধৰ হেঁপাহে মোৱামৰীয়াসকলক ডাফলা আৰু বাহাটীয়াৰ লগত হাত মিলাই আকৌ এবাৰ আহোমৰ বিৰুদ্ধে বিদ্ৰোহ আৰম্ভ কৰে।
- ফলস্বৰূপে ১৭৮৮ চনৰ ১৯ জানুৱাৰীত স্বৰ্গদেউ গৌৰীনাথ সিংহাই ৰাজধানী এৰি গুৱাহাটীলৈ যায়।
- মোৱামৰীয়াসকলে ৰাজধানী দখল কৰি মহন্তৰ এজন আত্মীয় ভাৰত সিংহক সিংহাসনত প্ৰতিষ্ঠা কৰে।
- ঘনশ্যাম বুঢ়াগোহাঁইৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁৰ পুত্ৰ লাৰী গোহাঁই বুঢ়াগোহাঁই হৈ পৰে। এই ব্যক্তিজন পূৰ্ণানন্দ বুঢ়াগোহাঁই নামেৰে বিখ্যাত।
- বিদ্ৰোহৰ ৩য় পৰ্যায়ৰ পিছত ইংৰাজসকল প্ৰৱেশ কৰিছিল যদিও তেওঁলোক উভতি আহিছিল।
- ১৭৯২ চনত আহোম স্বৰ্গদেউ গৌৰীনাথ সিংহৰ আমন্ত্ৰণত ইংৰাজসকল প্ৰথমে অসমলৈ আহিছিল।
- ১৭৯৩ চনৰ ৮ ফেব্ৰুৱাৰীত গৌৰীনাথ সিংহৰ আৰু কেপ্তেইন ৱেলছৰ মাজত বাণিজ্য চুক্তি সম্পাদিত হয় যাৰ মতে:
 - ১) ইংৰাজ প্ৰধান অঞ্চলৰ পৰা অসমলৈ আমদানি কৰা যিকোনো সামগ্ৰীৰ ওপৰত ১০% কৰ আৰোপ কৰা হৈছিল।
 - ২) অসমৰ পৰা ইংৰাজ প্ৰধান অঞ্চললৈ ৰপ্তানি কৰা যিকোনো সামগ্ৰীৰ ওপৰত ১০% কৰ আৰোপ কৰা হৈছিল।
 - ৩/ শস্য আৰু ধানৰ ওপৰত কোনো কৰ সংগ্ৰহ কৰিব নালাগিছিল।

- ৪) আমদানি আৰু বপ্তানি শুল্ক সংগ্ৰহৰ বাবে গুৱাহাটী আৰু কান্দাহাৰত দুটা শুল্ক কাৰ্যালয় স্থাপন কৰা হৈছিল।
- ৫) ইংৰাজ বা আহোম চৰকাৰৰ অনুমতি অবিহনে আন কোনো ইউৰোপীয় ব্যৱসায়ীয়ে অসমত ব্যৱসায় কৰিব নোৱাৰিব।
- ইংৰাজৰ সৈতে অসমীয়া সৈন্যই মোৱামৰীয়াসকলক ৰংপুৰৰ পৰা পলায়ন কৰিবলৈ বাধ্য কৰাইছিল। বৃহৎ সংখ্যক মোৱামৰীয়াক হত্যা কৰা হয়।
- ৰাজা ভাৰত সিংহ বেয়াকৈ আহত হোৱাত তেওঁ পলায়ন কৰে। ১৭৯৪ চনৰ ২১ মাৰ্চত গৌৰীনাথ সিংহই ৰাজধানীত প্ৰৱেশ কৰে।

বিদ্ৰোহৰ চতুৰ্থ পৰ্যায় THE FOURTH PHASE OF THE REBELLION

- লৰ্ড কৰ্ণৱালিছৰ পিছত ছাৰ জন শ্ব'ৰে নতুন গৱৰ্ণৰ জেনেৰেল হয় আৰু হস্তক্ষেপ নকৰাৰ নতুন নীতি গ্ৰহণ কৰে। সেয়ে তেওঁ অসমৰ পৰা কেপ্তেইন ৱেলছক পুনৰ মাতি পঠায়।
- তেওঁ ঘূৰি অহাৰ লগে লগে ৰাজ্যখনত পুনৰবাৰ ৰাজনৈতিক অস্থিৰতাই মূৰ তুলিলে।
- মোৱামৰীয়াই পুনৰ ৰংপুৰ দখল কৰিলে। গৌৰীনাথ সিংহৰো মৃত্যু হয় ১৭৯৫ চনত আৰু ৰাজ্যখন পুনৰ বিশৃংখল অৱস্থালৈ গুচি যায়।
- এই সময়ছোৱাত পূৰ্ণানন্দ বুঢ়াগোহাঁয়ে ৰাজ্যৰ কাম-কাজ চোৱাচিতা কৰিছিল আৰু সেয়েহে কদমদিঘলা গোহাঁই পুত্ৰ-কিনাৰামৰক গৌৰীনাথ সিংহৰ উত্তৰাধিকাৰী হিচাপে মনোনীত কৰিছিল।
- কিনাৰামে হিন্দু নাম কমলেশ্বৰ সিংহ আৰু আহোম নাম চুক্লেংফা লৈছিল।

টোকা:

- ভাৰত সিংহৰ মৃত্যুৰ পিছত মোৱামৰীয়াসকলে বেংমাৰা(বৰ্তমানৰ তিনিচুকীয়া)ত পুনৰ বিদ্ৰোহ কৰে।
- তেওঁলোকৰ নেতৃত্বত আছিল সৰ্বানন্দ সিংহ আৰু সহায় কৰিছিল চিংফৌসকলে।
- চিংফৌসকলৰ সহায়ত তেওঁলোকো বাৰ্মিজৰ সংস্পৰ্শলৈ আহিল।

- পূৰ্ণানন্দ বুঢ়াগোহাঁয়ে বৰ ভালকৈ বুজি পাইছিল যে বাৰ্মিজৰ সৈতে এই বন্ধুত্ব ৰাজ্যৰ বাবে বেয়া শংকা আৰু সেইবাবেই তেওঁ মোৱামৰীয়াসকলৰ সৈতে সমস্যা সমাধানৰ বাবে যৎপৰোনাস্তি চেষ্টা কৰিছিল।
- পূৰ্ণানন্দই উপলব্ধি কৰিলে যে মোৱামৰীয়াসকলৰ ভিতৰত মৰাণসকল সংখ্যাগৰিষ্ঠ আৰু শক্তিশালী।
- সেয়ে তেওঁ মোৱামৰীয়া নেতা সৰ্বানন্দৰ লগত সন্ধি সম্পাদন কৰে।
- বেংমৰাক কেন্দ্ৰ হিচাপে লৈ ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু দিহিঙৰ মাজৰ অঞ্চলটোৰ নাম মটক ৰাজ্য- আৰু এইটো সৰ্বানন্দক দিয়া হৈছিল।
- সৰ্বানন্দই আহোমসকলক শ্ৰদ্ধা জনাবলৈ একমত হয়।

কেপ্তেইন ৱেলছৰ অসমৰ বৰ্ণনা CAPTAIN WELSH DESCRIPTION OF ASSAM

তেওঁৰ বিৱৰণীত আহোম প্ৰশাসন, পাইক ব্যৱস্থা, আহোম ৰজা বাছনি প্ৰক্ৰিয়া আদি সম্পৰ্কে সবিশেষ তথ্য সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছিল।

কীৰ্তিচন্দ্ৰ বৰবৰুৱাৰ একনায়কত্ববাদ আৰু মহন্ত আৰু আহোম ৰজাঘৰৰ মাজত ক্ষমতা সংগ্ৰামৰ ওপৰতো আলোকপাত কৰে।

বাণিজ্য আৰু অৰ্থনীতিৰ সন্দৰ্ভত ৱেলছে উল্লেখ কৰে যে অসম আৰু বংগত লক্ষ্য পৰিসৰৰ বাণিজ্য হৈছিল, ৰাজহৰ পৰিমাণ আছিল বছৰি ৯০০০০০ টকা। কিন্তু মাত্ৰ ২৬০০০ টকা ৰাজকোষত উপনীত হ'ল।

নিমখৰ অভাৱ আছিল আৰু বহুত আমদানি কৰিবলগীয়া হৈছিল আৰু সেয়েহে ই আছিল ব্যয়বহুল সামগ্ৰী।

অসমৰ শদিয়া আৰু নগাপাহাৰত নিম্নমানৰ নিমখ পোৱা গৈছিল।

অসমত বাৰ্মিজ আক্ৰমণ BURMESE INVASION IN ASSAM

টোকা:

যিদৰে সৰ্বানন্দক পৰমানন্দ বুঢ়াগোহাঁইয়ে মটক ৰাজ্যৰ স্বতন্ত্ৰ ৰজা কৰিছিল। একেদৰে চিংফোসকলক কূটনৈতিকভাৱে চম্ভালিবলৈ বুঢ়াগোহাঁইসকলে চিংফৌৰ মুখ্য- বিচানোঙক ৰঙালী নামৰ এগৰাকী আহোম ছোৱালীক আন্তৰিক সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিবলৈ দিলে।

বিচানঙে অৱশ্যে সুসম্পৰ্ক বজাই ৰাখিবলৈ বাৰ্মিজ ৰজা বডাওপায়াক ৰঙালী উপহাৰ দিয়ে।

বিড়ম্বনাৰ কথাটো হ'ল ৰঙালীয়ে পিছত পূৰ্ণানন্দ বুঢ়াগোহাঁইৰ বিৰুদ্ধে বন্দচন্দ্ৰক সহায় কৰে।

প্ৰথম বাৰ্মিজ আক্ৰমণ, ১৮১৭ চন **FIRST BURMESE INVASION**

বদন চন্দ্ৰই বাৰ্মিজ সেনাৰ সহযোগত দমন গগৈ আৰু হাউ বৰাৰ নেতৃত্বত থকা আহোমসকলক আক্ৰমণ কৰে।

যি কি নহওক আহোমসকল পৰাজিত হ'ল আৰু এই খবৰটোৱে পূৰ্ণানন্দক ইমানেই দুখী কৰি তুলিলে যে তেওঁৰ মৃত্যু হ'ল।

তেওঁৰ পিছত তেওঁৰ পুত্ৰ ৰুচিনাথে ৰাজপাটত বহে।

প্ৰথম আহোম আৰু বাৰ্মিজৰ মাজত সংঘাত ঘিলাধাৰীঘাটত

২য় সংঘাত - দিহিঙৰ পূবে অৱস্থিত কাঠালবাৰী।

দ্বিতীয় সংঘাতত পৰাস্ত হোৱাৰ পিছত ৰুচিনাথে পলায়ন কৰে।

বাৰ্মিজ সকলে বদনক বৰফুকন ৰূপে স্থাপিত কৰিলে আৰু তেওঁ সৰ্বশক্তিমান হৈ পৰিল, চন্দ্ৰ কান্ত সিংহ মাত্ৰ নামমাত্ৰ ৰজা হৈ পৰিল।

বদনৰ লগতে দুজন লিখক অসমলৈ আহিছিল আৰু তেওঁলোকে বাৰ্মিজ সামৰিক বাহিনীৰ অসমত চলোৱা অভিযান ওপৰত এখন টোকা লিখিছিল সেইবোৰ হ'ল "বৈশালি হুকং" আৰু "বৈশালি মুং-দুন-ছুন-খাম"।

বাৰ্মিজ ১৮১৭ চনৰ প্ৰথম আক্ৰমণক প্ৰকৃত আক্ৰমণ বুলি ক'ব নোৱাৰি কাৰণ তেওঁলোকে কেৱল বদন চন্দ্ৰক সহায় কৰিবলৈ আহিছিল।

দ্বিতীয় বাৰ্মিজ আক্ৰমণ **SECOND BURMESE INVASION**

নুমলী ৰাজমাওৱে একাংশ বিষয়াৰ সৈতে বদন চন্দ্ৰ সৰ্বশক্তিমান হৈ পৰাত তেওঁৰ পৰা মুক্তিৰ ষড়যন্ত্ৰ ৰচনা কৰে। তেওঁলোকৰ চক্ৰান্ত অনুসৰি বান চন্দ্ৰক ১৮১৮ চনত ৰূপ সিং নামৰ এজন চুবেদাৰে হত্যা কৰে।

অলপ পিছতে বাৰ্মিজ ৰজাই বৰফুকনৰ হত্যাৰ কথা জানিব পাৰিলে, আনু মিৰগীৰ অধীনত বিশাল বাহিনী পঠিয়াই আৰু ১৮১৯ খ্রীষ্টাব্দৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহত তেওঁলোক অসমত উপস্থিত হয়।

ই আছিল দ্বিতীয়টো বাৰ্মিজ আগ্ৰাসন অসমলৈ।

নাজিৰাৰ সমীপত হোৱা যুদ্ধত প্ৰথম অৱস্থাত আহোম সেনাই বাৰ্মিজক সফলতাৰে প্ৰতিহত কৰিছিল। কিন্তু পিছলৈ আহোম সৈন্যক বাৰ্মিজে সফলতাৰে প্ৰতিহত কৰে। কিন্তু পিছত আহোম সৈন্য পিছুৱাই গৈ বাৰ্মিজ সৈন্য যোৰহাটলৈ আগবাঢ়িল।

পুৰন্দৰ সিংহ আৰু ৰচিনাথ গুৱাহাটীলৈ পলায়ন কৰে, পুৰন্দৰ সিংহই কলিকতাত উপস্থিত হৈ ব্ৰিটিছ ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীক সহায়ৰ বাবে আবেদন জনায় যদিও তেওঁলোকে হস্তক্ষেপ কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰে।

চন্দ্ৰ কান্ত সিংহক পুনৰবাৰ সিংহাসনত বাৰ্মিজ সকলে পুনৰ সিংহাসনত অধিষ্ঠিত কৰে। তেওঁ মাত্ৰ নামমাত্ৰ শাসক আছিল আৰু প্ৰকৃত কৰ্তৃত্ব বাৰ্মিজ সেনাপতিৰ ওপৰত আছিল।

১৮১৯ খ্রীষ্টাব্দত মিংগীমাহা তিলুৱাৰ অধীনত আহোম ৰাজ্যত কম সংখ্যক বাৰ্মিজ সেনাক ধৰি ৰাখি আলু মিংগ্ৰী উভতি আহে।

বাৰ্মিজসকল যোৱাৰ পিছত চন্দ্ৰকান্ত সিংহই জয়পুৰত অধিক বাৰ্মিজ আক্ৰমণৰ বিৰুদ্ধে গড় গঢ়িবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। ইয়াৰ তত্ত্বাৱধান আছিল পটল বৰবৰুৱাই।

তৃতীয় বাৰ্মিজ আক্ৰমণ THIRD BURMESE INVASION

১৮২১ চনত বাৰ্মিজ ৰজা বাগীদেৱে চন্দ্ৰকান্ত সিংহলৈ অলংকাৰ আৰু সাজ-পোছাকৰ উপহাৰ লৈ বাৰ্মিজ বাহিনী পঠিয়াইছিল।

অতি সোনকালেই বাৰ্মিজ বাহিনীয়ে জয়পুৰৰ ওচৰ পালেগৈ আৰু দুৰ্গৰ এনে প্ৰস্তুতি দেখি তেওঁলোকে পটল বৰুৱাক হত্যা কৰিলে।

এই শত্ৰুতাপূৰ্ণ পদক্ষেপত চন্দ্ৰকান্তই ভয় খাই ১৮২১ খ্রীষ্টাব্দৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহত গুৱাহাটীলৈ পলায়ন কৰে। বাৰ্মিজসকলে তেওঁক উভতি আহিবলৈ পতিয়ন নিয়াবলৈ চেষ্টা কৰিছিল যদিও বিফল হৈছিল।

১৮২১ খ্রীষ্টাব্দত বাৰ্মিজসকলে যোগেশ্বৰ সিংহক নামমাত্ৰ ৰজা হিচাপে স্থাপন কৰি প্ৰকৃত কৰ্তৃত্ব বাৰ্মিজ সেনাপতি মিংগীমাহা তিলুৱাৰ ওপৰত ন্যস্ত হয়।

চন্দ্ৰকানাত সিংহই সীমান্ত পাৰ হৈ বংগত প্ৰৱেশ কৰে আৰু তাতে তেওঁ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ আৰু মানুহ সংগ্ৰহ কৰি বাৰ্মিজৰ সৈতে যুঁজিবলৈ লয়।

আহোম ৰাজ্যৰ আৰু বাৰ্মিজ পতন **FALL OF AHOM KINGDOM AND THE BURMESE**

ইতিমধ্যে বাৰ্মিজে আৰাকান, মণিপুৰ আৰু কাছাৰত জয়লাভ কৰিছিল। অসমক নিজৰ নিয়ন্ত্ৰণলৈ আনি তেওঁলোক লগে লগে ইংৰাজৰ প্ৰতিদ্বন্দ্বী হৈ পৰিল।

অসম তথা চুবুৰীয়া ৰাজ্যসমূহত বাৰ্মিজৰ উপস্থিতিয়ে ইংৰাজ শক্তিৰ প্ৰতি ভাবুকি কঢ়িয়াই আনিছিল।

বাৰ্মিজৰ অগ্ৰগতি বন্ধ কৰাৰ বাবে তেওঁলোকৰ প্ৰচেষ্টাৰ ফলত ১৮২৪-১৮২৬ চনৰ প্ৰথম এংলো-বাৰ্মিজ যুদ্ধ হয়।

প্ৰথম এংলো-বাৰ্মিজ যুদ্ধ **THE FIRST ANGLO-BURMESE WAR**

- সাম্ৰাজ্যবাদী কাৰ্যকলাপৰ লগতে ব্ৰিটিছ ভূখণ্ডত সঘনাই চলোৱা অভিযানে ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীৰ সৈতে বাৰ্মিজ শত্ৰু কৰি তুলিছিল।
- বাৰ্মিজসকলেও ব্ৰিটিছ দখল কৰা ভূখণ্ড জয় কৰাৰ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিছিল।
- নোগোৱাৰ পৰা ১৮১৯ চনত জয়ী হোৱা মণিপুৰৰ মাজেৰে বাৰ্মিজসকলে কাছাৰত প্ৰৱেশ কৰে।
- ইফালে কাছাৰ ৰজা, মণিপুৰী ৰজাৰ আক্ৰমণ সহ্য কৰিব নোৱাৰি গোবিন্দ চন্দ্ৰই ইংৰাজৰ ওচৰত আশ্ৰয় লয়।
- ইংৰাজে বুজি পাইছিল যে যদি কাছাৰ বাৰ্মিজৰ অধীনলৈ আহে, তেন্তে ই ব্ৰিটিছৰ আধিপত্যৰ অধীনত কাছাৰ সীমান্তত অৱস্থিত শ্ৰীহত্ত(Sylhet)ৰ বাবে ভাবুকি কঢ়িয়াই আনিব পাৰে।
- সেয়েহে তেওঁলোকে বাৰ্মিজ আগ্ৰাসন ৰোধৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰে।
- ১৮২৪ খ্ৰীষ্টাব্দৰ ৫ মাৰ্চত ইংৰাজ গৱৰ্ণৰ জেনেৰেল লৰ্ড আমহাৰ্ষ্টে বাৰ্মিজ ৰজাৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰে।
- সম্পূৰ্ণ প্ৰস্তুতিৰে ব্ৰিটিছে ৩ পক্ষৰ পৰা আক্ৰমণ কৰিলে।

১) লৰ্ড মেকমৰালনৰ অধীনত গোৱালপাৰাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ওপৰেৰে এটা ব্ৰিটিছ বাহিনী আগবাঢ়িছিল।

২) ডেভিদ স্কটৰ অধীনত চট্টাগ্ৰাম আৰু শ্ৰীহত্ত সীমান্তৰ মাজেৰে আন এটা সৈন্য আগবাঢ়িল আৰাকানৰ মাজেৰে মণিপুৰ আৰু জয়ন্তীয়া ৰাজ্যৰ ফালে।

৩) ছাৰ আৰ্চিবাল্ড কেম্পবেলৰ অধীনত সৈন্যসকলে Irrawaddy নদীৰ মাজেৰে বেংগুনলৈ আগবাঢ়ি গৈছিল। ১৮২৪ খ্ৰীষ্টাব্দৰ ২৮ মাৰ্চত ইংৰাজ সৈন্যই সহজে গুৱাহাটী দখল কৰে।

- পিছলৈ যেতিয়া ইংৰাজ সেনাই বাৰ্মাৰ চহৰ ইয়াণ্ডাবু দখল কৰে তেতিয়া বাৰ্মাৰ ৰজাৰ হাতত শান্তি সন্ধিৰ বাহিৰে আন কোনো বিকল্প নাছিল।
- শান্তি চুক্তি: ইয়াণ্ডাবু সন্ধি, ২৪ ফেব্ৰুৱাৰী, ১৮২৬।
- ইয়াণ্ডাবু সন্ধিৰ ২ নং অনুচ্ছেদ অসমৰ সৈতে জড়িত আছিল। ইয়াৰ মতে আভা(বাৰ্মা)ৰ ৰজাই অসমৰ ওপৰত সকলো দাবী ত্যাগ কৰি ভৱিষ্যতে হস্তক্ষেপৰ পৰা বিৰত থাকিব।
- তেওঁলোকেও কাছাৰ আৰু জয়ন্তীয়াৰ দৰে আন ৰাজ্যত হস্তক্ষেপ নকৰে।
- বিঃদঃ বাৰ্মিজিও অসমক ইংৰাজৰ হাতত অৰ্পণ কৰা নাছিল, অসমৰ হৈ কোনোও ইয়াণ্ডাবু সন্ধিত স্বাক্ষৰ কৰা নাছিল। আচলতে অসমক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিবলৈ কোনো ঐক্যবদ্ধ বা উমৈহতীয়া ক্ষমতা নাছিল।
- ১৮২৬ চনৰ শেষৰ ফালে যোগীঘোপাত আহোম ৰজা যোগেশ্বৰ সিংহৰ মৃত্যু হয়।

ইয়াণ্ডাবু সন্ধি TREATY OF YANDABOO

- মূল বিধানসমূহ
- ১/ বাৰ্মিজ ৰজাই ৫০ লাখ টকাৰ ধন দিব লগা হৈছিল। ইংৰাজী কোম্পানীক যুদ্ধৰ ক্ষতিপূৰণ হিচাপে এক কোটি টকা।
- ২/ ইংৰাজে আৰাকান আৰু তানাছেৰিম দখল কৰিব।
- ৩) অসম, কাছাৰ আৰু জয়ন্তীয়া দেশত বাৰ্মিজ হস্তক্ষেপ কৰিব নোৱাৰিলেহেঁতেন।
- ৪) বাৰ্মিজসকলে গম্ভীৰ সিংহক মণিপুৰৰ ৰজা হিচাপে স্বীকৃতি দিছিল।
- ৫/ আভাত এজন ব্ৰিটিছ ৰেচিডেণ্ট থাকিব। ইংৰাজেও আভাৰ ৰজাক কলিকতাত এজন বিষয়া স্থাপন কৰিবলৈ অনুমতি দিছিল।
- ইংৰাজ বাহিনীয়ে ১৮২৪ চনত বাৰ্মিজক খেদি পঠিয়াবলৈ অসমত প্ৰৱেশ কৰে। ১৮২৬ চনত তেওঁলোকে বাৰ্মিজসকলক অসমৰ পৰা বহিষ্কাৰ কৰে।

ব্ৰিটিছ শাসন আৰু ইয়াৰ একত্ৰীকৰণ BRITISH RULE AND ITS CONSOLIDATION

- অসমত ইংৰাজৰ আগমন আছিল আহোমসকলক বাৰ্মিজৰ সৈতে যুঁজিবলৈ সহায়ৰ হাত জাৰি কৰাৰ ক্ষেত্ৰত। অৱশ্যে কোম্পানীয়ে হঠাতে অসমক নিজৰ অধীনলৈ আনে যিটো এংলো-বাৰ্মিজ যুদ্ধৰ আগৰ উদ্দেশ্য নাছিল।
- বাৰ্মিজে দাস হিচাপে লোৱা প্ৰায় ৩০,০০০ অসমীয়া মানুহক আনি ব্ৰিটিছেও ত্ৰাণকৰ্তা হিচাপে আবিৰ্ভাৱ হ'ল।
- ৰাজনৈতিক ভাৰসাম্যহীনতা, অত্যাচাৰ ইত্যাদি আটাইবোৰেই ইংৰাজক অসমৰ জনসাধাৰণে শাসক হিচাপে গ্ৰহণ কৰাৰ বাবে উপযুক্ত পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰিছিল।

ডেভিদ স্কটৰ শাসন GOVERNANCE OF DAVID SCOTT

- ১৮২৫ চনত যোগেশ্বৰ সিংহৰ মৃত্যুৰ পিছত ডেভিদ স্কটৰ তাৎক্ষণিক দায়িত্ব আছিল আহোম বংশৰ পৰা এজন প্ৰতিনিধিক সিংহাসন গ্ৰহণ কৰিবলৈ মনোনীত কৰা।
- ১৮২৪ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী পৰ্যন্ত ব্ৰিটিছ চৰকাৰৰ অসম সংলগ্ন কৰাৰ কোনো উদ্দেশ্য নাছিল।
- স্কটে কোম্পানীটোক ২টা পৰামৰ্শ আগবঢ়াইছিল:
 - ১/ ইংৰাজ আহোম প্ৰতিনিধিক উপ ৰজা হিচাপে পুনৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰি তেওঁক নিৰাপত্তা প্ৰদান কৰা আৰু এইদৰে ইংৰাজক আভ্যন্তৰীণ বিষয়ত হস্তক্ষেপ কৰাৰ যোগ্যতা প্ৰদান কৰা
 - ২) ব্ৰিটিছে নামনি অসমক বিশ্বনাথলৈকে নিজৰ নিয়ন্ত্ৰণত ৰাখিব আৰু মোৱামৰীয়া, খামতী আৰু চিংফৌৰ অধীনস্থ অঞ্চল বাদ দি উজনি অসমত আহোম প্ৰতিনিধিয়ে পুনৰ শাসন কৰিব।
- কিন্তু ব্ৰিটিছ চৰকাৰে ডেভিদ স্কটৰ পৰামৰ্শ নাকচ কৰিছিল।
- প্ৰশাসনিক সুবিধাৰ বাবে ইংৰাজে অসমক দুটা ভাগত বিভক্ত কৰিলে-
 - ১/ পশ্চিম বা নামনি অসম [ডেভিদ স্কটক নামনি অসমৰ জ্যেষ্ঠ আয়ুক্ত হিচাপে নিযুক্তি দিয়ে। মুখ্য কাৰ্যালয়- গুৱাহাটী]
 - ২.পূব বা উজনি অসম [উজনি অসমৰ কনিষ্ঠ আয়ুক্ত হিচাপে কৰ্ণেল ৰিচাৰ্ডছক নিযুক্তি। মুখ্য কাৰ্যালয়- ৰংপুৰ]

৩/ বিশ্বনাথক মধ্যবিন্দু হিচাপে চিহ্নিত কৰা হৈছিল

ডেভিদ স্কটৰ সংস্কাৰ REFORMS OF DAVID SCOTT

সামৰিক সংস্কাৰ MILITARY REFORMS

- ১৮২৬ চনত অসমৰ পৰা স্থায়ী ব্ৰিটিছ সৈন্য প্ৰত্যাহাৰৰ ফলত অসম লাইট ইনফেণ্ট্ৰি গঠন হয়।
- হিন্দুস্তানী গোৰ্খা, মণিপুৰী আৰু বংপুৰৰ স্থানীয় সৈন্যৰে গঠিত সেনাবাহিনীৰ এটা গোট গঠন কৰিছিল।
- এই সৈন্যসকল বিশ্বনাথ আৰু সদিয়াত নিয়োজিত আছিল।

ৰাজহ সংস্কাৰ REVENUE REFORMS

- ডেভিদ স্কটে আহোম ৰাজহ ব্যৱস্থাত কোনো ডাঙৰ পৰিৱৰ্তন কৰা নাছিল বৰঞ্চ তেওঁ কেৱল পূৰ্বৰ খেল ব্যৱস্থাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ব্যৱস্থাতো ডিজাইন কৰিছিল।
- অৱশ্যে তেওঁ ইয়াত সৰু সৰু পৰিৱৰ্তন কৰিলে-

১/ আগতে প্ৰতিজন পাইকে শ্ৰমৰ ৰূপত চাৰ্ভিচ দিবলগীয়া হৈছিল আৰু এতিয়া তেওঁলোকে শ্ৰমৰ পৰিৱৰ্তে বাৰ্ষিক কৰ হিচাপে ৩ টকাৰ ৰাশি দিব লগা হৈছিল।

২) এই ৰাজহ সংগ্ৰহৰ দায়িত্ব আছিল জনাৰ্ধন বৰবৰুৱা।

৩) নামনি অসমৰ ৰাজহ ব্যৱস্থা বংগৰ আৰ্হিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গঢ়ি তুলিছিল।

৪) বৰফুকনৰ সলনি শিৰাশ্বদাৰক নিযুক্তি দিছিল আৰু এই দায়িত্ব দূৰৱীয়া হালিৰাম ঢেকিয়াল ফুকনৰ পৰিয়ালৰ সদস্যই বহন কৰিছিল।

কৰ সংস্কাৰ TAX REFORMS

- ডেভিদ স্কটে প্ৰতিজন পাইকৰ ওপৰত ২ টকা (গাধন)কৰ আৰোপ কৰিছিল কাৰণ তেওঁলোকক তিনি পুৰা খেতিয়োগ্য মাটি (গামাটি) আবণ্টন দিয়া হৈছিল।

- ইয়াৰ বাহিৰেও প্ৰতিজন পুৰুষে ভোটগ্ৰহণ কৰ দিব লাগিছিল। এই কৰক কামৰূপ পল টেক্স বা পাইক টেক্স বা নাঙল টেক্স বুলি কোৱা হৈছিল; দৰঙত, ইয়াক মেছ-পট বুলি কোৱা হৈছিল, আৰু নগাঁওত ইয়াক কেপিটেচন টেক্স বুলি কোৱা হৈছিল।
- খাৰিকাটানা আৰু সৰুকাৰ আছিল কামৰূপ আৰু দৰঙত প্ৰৱৰ্তন কৰা দুটা বেলেগ বেলেগ কৰ
- বজাৰ স্থান(জুপুৰি) আৰু ঘাটৰ লগতে মুগা বোৱা, সোণ ধোৱা, মাছমৰীয়া, লোহাৰ মিস্ত্ৰীৰ ওপৰতো কৰ আৰোপ কৰা হৈছিল। আফিং খেতি কৰা মাটিত যথেষ্ট কৰ আৰোপ কৰা হৈছিল।

ন্যায়িক সংস্কাৰ JUDICIAL REFORMS

- ডেভিদ স্কটে এনে এক সৰল ন্যায়িক ব্যৱস্থা পছন্দ কৰিছিল যাৰ মতে লম্বোধৰ ফুকন (চন্দ্ৰকান্ত সিংহৰ আত্মীয়) আৰু জনাৰ্ধন বৰবৰুৱাক দেৱানী গোচৰ নিষ্পত্তি কৰা দায়িত্ব দিয়া হৈছিল।
- কনিষ্ঠ আয়ুক্তই অপৰাধমূলক গোচৰ চম্ভালিছিল।
- নামনি অসমত জ্যেষ্ঠ আয়ুক্তই মৃত্যুদণ্ডৰ বাহিৰে প্ৰতিটো গোচৰৰ ৰায় দিছিল।
- ন্যায়িক ব্যৱস্থা অধিক কাৰ্যক্ষম কৰি তুলিবলৈ ডেভিদ স্কটে নগাঁও, কলিয়াবৰ আৰু চাৰিদুৱাৰত পঞ্চায়ত গঠন কৰে।

ডেভিদ স্কটৰ পিছত AFTER DAVID SCOTT

- ১৮৩১ চনত ডেভিদ স্কটৰ মৃত্যু হয়।
- মৃত্যুৰ পিছত ক্ৰাক্ৰফ্টক অস্থায়ী পদত অসমত সেৱা আগবঢ়াবলৈ, গৱৰ্ণৰ জেনেৰেলৰ এজেন্ট হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হয়।
- ১৮৩২ চনৰ এপ্ৰিল মাহত এই পদত টি.চি. ৰবাৰ্টছনক নিযুক্তি দিয়া হয়। ১৮৩৪ চনলৈকে তেওঁ কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰিছিল।

টি.চি. ৰবাৰ্টছনৰ সংস্কাৰ REFORMS OF T.C. ROBERTSON

ৰাজহ সংস্কাৰ REVENUE REFORMS

- মাটিৰ গুণগত মান আৰু পৰিমাণৰ ভিত্তিত তেওঁ ভূমি ৰাজহ কৰ আৰোপ কৰিছিল।
- তেওঁ খেতিয়কসকলক মাটিৰ পট্টা প্ৰদান কৰিছিল।
- আন কৰসমূহৰ ভিতৰত ভূমি কৰ, ঘৰৰ ওপৰত কেপিটেশ্যন টেক্স ইত্যাদি।
- ৰিয়াটসকলক প্ৰদান কৰা কৰ ৰচিদ প্ৰদান কৰা হৈছিল আৰু এই ব্যৱস্থা তেওঁলোকৰ বাবে উপকাৰী আছিল।

প্ৰশাসনিক কৰ ADMINISTRATIVE TAX

- ৰবাৰ্টছনে অসমক পাঁচখন জিলাত ভাগ কৰি প্ৰতিখন জিলাক এজন বৃটিছ বিষয়াৰ অধীনত ৰখিছিল।
- ন্যায়িক বিষয়ত মুনিচিফ আদালত আৰু পঞ্চায়ত আদালত দুয়োখনেই উপস্থিত আছিল। টি.চি. ৰবাৰ্টছনৰ পিছত কেপ্তেইন জেনকিন্স অসমৰ আয়ুক্ত আৰু গৱৰ্ণৰ জেনেৰেলৰ এজেণ্ট হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰে। এই অভিযোগৰ পূৰ্বে তেওঁ ইতিমধ্যে ১৮৩১ চনত পেম্বাৰ্টনৰ সৈতে কাছাৰ, মণিপুৰ আৰু অসমৰ জৰীপ কৰিছিল।
- কেপ্তেইন জেনকিন্সেই অসমৰ মাটি চাহ খেতি, কুঁহিয়াৰ আৰু নীল খেতিৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে বুলি প্ৰস্তাৱ দিছিল। তেওঁৰ নাম চাহ, কয়লা আৰু তেল উদ্যোগৰ সৈতে জড়িত আছিল। এই অভিজ্ঞতাৰ বাবে কেপ্তেইন জেনকিন্সক প্ৰশাসক হিচাপে অসমলৈ পঠিওৱা হৈছিল।
- তেওঁৰ সময়তে ব্ৰহ্মপুত্ৰত প্ৰথম ভাপ জাহাজ যাত্ৰা কৰিছিল।
- তেওঁ পৰিবহণ আৰু পথ যোগাযোগৰ বাবে গুৰুত্ব দিছিল।
- তেওঁও গুৱাহাটী আৰু শিৱসাগৰত ইংৰাজী মাধ্যমৰ বিদ্যালয় স্থাপন কৰে
- কেপ্তেইন জেনকিন্সে অসমত বেংগলী আমোলা নিযুক্তিৰ বিৰোধিতা কৰিছিল আৰু তেওঁ অসমৰ স্থানীয় জনসাধাৰণৰ উন্নয়ন বিচাৰিছিল। তেওঁ "এছিয়াটিক ছ'চাইটি হেংগল" জাৰ্নেলত অসম সম্পৰ্কে এটা প্ৰবন্ধ লিখিছিল।

কেপ্তেইন জেনকিন্সৰ সংস্কাৰ REFORMS OF CAPTAIN JENKINS

- জেনকিন্সে ভূমি বসতি আৰু ৰাজহ সংগ্ৰহৰ সংস্কাৰ কৰি চৰকাৰৰ কোষাগাৰ শক্তিশালী কৰিছিল।
- জিলাসমূহক "টাংগানী" নামৰ কোনো এটা ৰাজহ এককত বিভক্ত কৰি ফুকন ৰাজখোৱা আৰু বৰুৱাৰ অধীনত ৰখা হৈছিল।
- তেওঁলোকক সহায় কৰিছিল হাজৰিকা, শইকীয়া আৰু বৰা সকলে। পিছলৈ টাংগানীৰ ঠাইত মৌজা গঠন কৰা হয় যিবোৰ 'মৌজাদাৰ' সকলে পৰিচালনা কৰে।
- তেওঁৰ সময়ত সাধাৰণ লোকসকলকো অভিজাত শ্ৰেণীৰ লগতে মৌজাদাৰ হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হৈছিল।
- ইয়াৰ ফলত সমাজত শ্ৰেণীগত পাৰ্থক্য হ্ৰাস পালেও ক'ৰবাত অভিজাত শ্ৰেণীৰ মাজত অসন্তুষ্টিৰ সৃষ্টি হ'ল।
- জেনকিন্সৰ সংস্কাৰে স্থানীয় অসমীয়া মানুহৰ পৰিৱৰ্তে ব্ৰিটিছ ব্যৱসায়ীৰ লগতে ব্ৰিটিছ চৰকাৰৰ অৱস্থা উন্নত কৰিলে যিটো ১৮৫৭ চনৰ বিদ্ৰোহৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত হৈছিল।
- কেপ্তেইন জেনকিন্সেও মাটিৰ কৰ বৃদ্ধি কৰিলে। চৰণীয়া পথাৰ, বন কাঠ, বাঁহ, চোম গছ আদিৰ ওপৰত কেইবাটাও কৰ আৰোপ কৰা হৈছিল। ১৮৫৮ চনত তেওঁ ডাকটিকট শুল্ক, ১৮৬০ চনত আয়কৰ, আমদানি শুল্ক, অনুজ্ঞাপত্ৰ কৰ আদি আৰোপ কৰিছিল।
- প্ৰগতিশীল মনোভাৱ দেখুৱাবলৈ অসমত ব্ৰিটিছ চৰকাৰে ১৮৪৩ খ্ৰীষ্টাব্দত বন্ধন শ্ৰমিকৰ ওপৰত দাস ব্যৱস্থা বিলুপ্ত কৰে। ইয়াৰ ফলত ইংৰাজসকলক পৰোক্ষভাৱে লাভান্বিত হৈছিল কাৰণ তেওঁলোকে চাহ বাগিচাত মুক্ত দাসজনক শ্ৰমিক হিচাপে নিয়োগ কৰিব পাৰিছিল।
- কৰ আদায় নিদিয়াৰ ভিত্তিত মটক, কছাৰী আদিৰ দৰে বহু ৰাজ্য সংযুক্ত হৈছিল।
- কৰ বৃদ্ধি, নতুন কৰ আৰোপ কৰি সকলো শ্ৰেণীৰ মানুহ ব্ৰিটিছৰ ওপৰত ক্ষুব্ধ হৈ পৰিল। কৰ পৰিশোধ কৰিব নোৱাৰা বেছিভাগেই নিজৰ মাটি বন্যাৰ্ত কৰি থৈ গ'ল।
- আটাইতকৈ বেছি ক্ষতিগ্ৰস্ত হৈছিল সাধাৰণ মানুহ আৰু কৃষক, জেনকিন্সে অসমত আফিংৰ খেতি নিষিদ্ধ কৰিছিল যদিও তেওঁলোকে আফিংৰ ৰপ্তানি আৰু উৎপাদন অব্যাহত ৰাখিছিল।

- আফিং খোৱা লোকসকলে আফিং অবিহনে জীয়াই থাকিব নোৱাৰিলে আৰু সেয়েহে চৰকাৰী দোকানৰ পৰা আফিং কিনিবলৈ বাধ্য হ'ল। তেওঁলোকেও চাহ বাগিচাত কাম কৰিবলৈ বাধ্য হৈছিল কাৰণ তেওঁলোকৰ আফিং খেতি নিষিদ্ধ হৈ আছিল।
- আফিংৰ নিচাই অসমীয়া মানুহক শাৰীৰিক আৰু মানসিক দুয়োটা দিশতে নষ্ট কৰি পেলালে, ধন ঋণৰ ব্যৱস্থা আৰম্ভ হ'ল। মহাজন নামেৰে এটা শ্ৰেণীৰ স্বার্থ শোষক আৰম্ভ হ'ল।

ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাৰ জিলাসমূহ DISTRICT IN BRAHMAPUTRA VALLEY

- ইংৰাজে অসম দখল কৰাৰ সময়লৈকে ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকা ৪ খন জিলাত বিভক্ত হৈছিল।

১/ গোৱালপাৰা

২/ কামৰূপ

৩/ দৰং(বিশ্বনাথকে ধৰি)

৪/ নগাঁও। [আগতে ইয়াক খগৰীজান বুলি কোৱা হৈছিল]।

- ৰবাৰ্টছন আৰু পুৰন্দৰ সিংহই এখন সন্ধি স্বাক্ষৰ কৰি ১৮৩২ খ্ৰীষ্টাব্দত পুৰন্দৰ সিংহক মটক(মটক) ৰাজ্য আৰু শদিয়া বাদ দি উজনি অসমৰ ৰজা হিচাপে পুনৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰা হয়, এই চৰ্তত যে তেওঁ বছৰি ৫০০০০০ টকা কৰ হিচাপে দিব।
- কৰ পৰিশোধ কৰিব নোৱাৰাৰ বাবে ইংৰাজে পোনপটীয়াকৈ ১৮৩৮ চনত নিজৰ ৰাজ্য নিজৰ অধীনলৈ আনে। তেওঁৰ ৰাজ্য দুখন জিলালৈ ৰূপান্তৰিত হয়:- লখিমপুৰ আৰু শিৱসাগৰ যাৰ মুখ্য কাৰ্যালয় ক্ৰমে লখিমপুৰ আৰু যোৰহাট।

ব্রিটিছ বিৰোধী বিদ্রোহ ANTI-BRITISH UPRISING (১৮২৮-১৮৩৯)

প্রথম ব্রিটিছ বিৰোধী বিদ্রোহ FIRST ANTI-BRITISH UPRISING

- যদিও অসমৰ ৰাইজে ব্রিটিছক ত্ৰাণকৰ্তা হিচাপে আদৰণি জনাইছিল কিন্তু তেওঁলোকৰ নীতিয়ে এনে পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰিছিল যাৰ ফলত ২ বছৰৰ ভিতৰত ৩টা ব্রিটিছ বিৰোধী বিদ্রোহ ঘটিছিল।

প্রথম ব্রিটিছ বিৰোধী বিদ্রোহ:

- অসমত ব্রিটিছ প্ৰশাসনৰ বিৰোধিতা কৰা প্ৰথমজন ব্যক্তি আছিল গোমধৰ কোঁৱৰ। তেওঁ আহোম ৰজাঘৰীয়া পৰিয়ালৰ আছিল আৰু ধনঞ্জয় আৰু তেওঁৰ পুত্ৰ হৰনাথ জেউৰাম দুলীয়া বৰুৱা ইত্যাদিয়ে সহায় কৰিছিল।
- ব্রিটিছে উজনি অসমৰ পৰা সামৰিক আইন প্ৰত্যাহাৰ কৰি সৈন্যক স্থানান্তৰিত কৰা হ'ল। এই সুবিধা লৈ গোমধৰে নিজকে স্বৰ্গদেউ বুলি ঘোষণা কৰিলে। অৱশ্যে ব্রিটিছ ইমান দুৰ্বল নাছিল আৰু সেয়েহে তেওঁলোকে সহজেই নিজৰ কৰ্তৃত্ব ঘূৰাই পাইছিল আৰু বিদ্রোহ দমন কৰিছিল।
- গোমধৰক ৭ বছৰৰ কাৰাদণ্ড আৰু ধনঞ্জয়ক মৃত্যুদণ্ডৰ শাস্তি প্ৰদান কৰা হয়। অৱশ্যে পিছৰজনে কাৰাগাৰৰ পৰা পলাই নাগালেণ্ডত আশ্ৰয় লয়।

দ্বিতীয় ব্রিটিছ বিৰোধী বিদ্রোহ SECOND ANTI-BRITISH UPRISING

- ১৮২৯ খ্ৰীষ্টাব্দত গদাধৰ সিংহৰ নেতৃত্বত দ্বিতীয়টো ব্রিটিছ বিৰোধী বিদ্রোহ সংঘটিত হয়।
- আভিজাত্যই গোমধৰ সিংহক আহোম ৰজা হিচাপে লোৱাৰ পদক্ষেপ লোৱাৰ লগে লগে তেওঁ বাৰ্মিজৰ লগতে অসম লঘু পদাতিক বাহিনীৰ পৰাও সহায় বিচাৰিছিল আৰু ইংৰাজক খেদি পঠিয়াবলৈ ৰেজিমেণ্টৰ সুবেদাৰ জালিম সিংৰো কাষ চাপিছিল। অৱশ্যে সুবেদাৰ জালিম সিঙে সহায় কৰাৰ পৰিৱৰ্তে গোমধৰ সিংহক গ্ৰেপ্তাৰ কৰিলে।

তৃতীয় ব্রিটিছ বিৰোধী বিদ্রোহ THIRD ANTI-BRITISH UPRISING

- এই বিদ্রোহ পুনৰ ধনঞ্জয়ৰ নেতৃত্বত সংঘটিত হয়।

- এইবাৰ তেওঁৰ সহযোগী আছিল তেওঁৰ পুত্ৰ হৰনাথ, জোঁৱাই জেউৰাম দুলীয়া বৰুৱা আৰু বদন বৰফুকনৰ পুত্ৰ (পিয়লি ফুকন), ৰূপচান্দ কোঁৱৰ, দেউৰাম দিহিঙীয়া বৰুৱা আৰু বৌম সিংফৌ।
- ধনজয়ে শদিয়া খোৱা গোহাঁইলৈ লিখা দুখন চিঠি খামতি গোহাঁইৰ ষড়যন্ত্ৰত ইংৰাজে আটক কৰে।
- ইয়াৰ মাজতে বিদ্রোহীয়ে ব্ৰিটিছ গেৰিছনত জুই লগাই দিয়ে। কিন্তু তেওঁলোকৰ আক্ৰমণ বিফল হৈ তেওঁলোকক বন্দী কৰা হ'ল।
- ধনজয় আৰু হৰকান্ত পলায়ন কৰে আৰু তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে উগ্ৰপন্থীৰ বিচাৰ সম্পন্ন হয়।
- বিচাৰত পিয়লী বৰফুকন, জেউৰাম দুলীয়া বৰুৱা, ৰূপচান্দ কোঁৱৰ, বৌম চিংফৌ আদিক মৃত্যুদণ্ড দিয়া হৈছিল।
- এই ৰায়দান ডেভিদ স্কটলৈ প্ৰেৰণ কৰিছিল নিউফিলে। চেৰাপুঞ্জীৰ আয়ুক্ত আদালতে পিয়লি ফুকন আৰু জেউৰাম দুলীয়া বৰুৱাক মৃত্যুদণ্ডৰ ৰায় দিয়ে মাত্ৰ আন কেইজনক চৈধ্য বছৰলৈ নিৰ্বাসিত কৰা হয়।
- ১৮৩০ চনৰ আগষ্টত শিৱসাগৰত পিয়লি ফুকন আৰু জেউৰাম দুলীয়া বৰুৱাক ফাঁচী দিয়া হয়।
- এনেদৰে দেখা যায় যে ইংৰাজে প্ৰথমে সমগ্ৰ অসমক নিজৰ নিয়ন্ত্ৰণলৈ অনা নাছিল। তেওঁলোকে নিম্ন অসমক তেওঁলোকৰ প্ৰত্যক্ষ শাসনৰ অধীনলৈ আনিছিল আৰু আন ঠাইবোৰ চুক্তিবদ্ধভাৱে তেওঁলোকৰ স্থানীয় মুখীয়ালসকলৰ হাতত ঘূৰাই দিয়া হৈছিল। তেওঁলোকে ব্ৰিটিছৰ আধিপত্য মানি চলিবলগীয়া হৈছিল।
- ইয়াৰ পিছত দেখা যায় যে মটক, চিংফৌ, খামতি, কাছাৰ, জয়ন্তীয়া, খাচী, গোভা ৰাজ্য, গাৰো পাহাৰ, নগা পাহাৰ, লুছাই পাহাৰ এটে বিভিন্ন ভিত্তিত সংলগ্ন কৰা হৈছিল। অৱশেষত পাহাৰ আৰু সমভূমি সকলো ব্ৰিটিছ শাসনত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হ'ল।

অসমত ব্ৰিটিছ বিৰোধী বিদ্রোহ আৰু কৃষক বিদ্রোহ ANTI-BRITISH UPRISINGS AND PEASANT REVOLTS IN ASSAM

- কৃষক আৰু জনসাধাৰণৰ দুখ আৰু অসুবিধা মচি পেলাবলৈ ইংৰাজে কোনো নীতি গ্ৰহণ কৰা নাছিল।
- ব্ৰিটিছ চৰকাৰৰ নতুন ভূমি ৰাজহ নীতি আৰু ধন অৰ্থনীতিয়ে অসমীয়া সাধাৰণ মানুহৰ মাজত গভীৰ ক্ষোভৰ সৃষ্টি কৰিছিল।
- সেই সময়ত অসমৰ গাঁওবোৰ স্বাৱলম্বী আছিল আৰু স্থানীয় উৎপাদিত সামগ্ৰী বিক্ৰী কৰি টকা উপাৰ্জনৰ পৰিসৰ প্ৰায়েই নাছিল।
- ভূমি ৰাজহই অসমীয়া মানুহৰ মেৰুদণ্ডত আঘাত কৰা সত্যটো আনন্দৰাম ঢেকিয়াল ফুকনেও ১৮৫৩ চনত মফট মিলছত কৰা আবেদনত লিখিছিল। তেওঁ আঙুলিয়াই দিছিল যে ইংৰাজে নিৰ্ধাৰণ কৰা ভূমি ৰাজহ কৃষকসকলৰ বাবে সামৰ্থ্যতকৈ বহু বেছি আছিল।
- ১৯ শতিকাৰ আৰম্ভণিতে ইংৰাজে উজনি অসমত চাহ বাগিচা স্থাপন কৰিছিল। চাহ বাগিচাসকলক উৎসাহিত কৰিবলৈ বাগিচাৰ অন্তৰ্গত মাটিৰ ভূমি ৰাজহ ৰেহাই দিয়া হৈছিল। ফলত এই ৰাজহৰ ক্ষতিৰ ক্ষতিপূৰণ দৰিদ্ৰ কৃষকৰ ওপৰত পৰিছিল।
- ব্ৰিটিছ প্ৰশাসনৰ বোজাও কুটিৰ উদ্যোগৰ অৱনতিৰ বাবে দায়ী আছিল। আহোম বংশৰ সময়ত পাট আৰু মুগা ৰেচমৰ ভাৰতীয় বজাৰত বিশেষ চাহিদা আছিল যদিও বিদেশী কাপোৰৰ সামগ্ৰী আমদানি কৰিবলৈ ব্ৰিটিছ প্ৰশাসনৰ পৃষ্ঠপোষকতাই এই উদ্যোগৰ সৈতে জড়িত লোকসকলৰ ওপৰত অতি নেতিবাচক প্ৰভাৱ পেলাইছিল।
- অভিজাত শ্ৰেণীৰ অৱস্থা সাধাৰণ মানুহৰ দৰেই আছিল কাৰণ তেওঁলোকে নিজকে ব্ৰিটিছ প্ৰশাসনৰ সমতাত ৰাখিব পৰা নাছিল। আধুনিক শিক্ষাৰ অভাৱৰ বাবে গৰিষ্ঠসংখ্যক লোক নতুন প্ৰশাসনৰ অংশ হ'ব পৰা নাছিল।
- ইংৰাজ শাসকসকলে অৱশ্যে প্ৰশাসনত কাম কৰিবলৈ বংগৰ পৰা শিক্ষিত বঙালী বাবুক আমদানি কৰিবলগীয়া হৈছিল।
- ১৮৪৩ চনত ইংৰাজে অসমত দাসত্ব বন্ধ কৰিছিল। কিন্তু ইয়াৰ দ্বাৰা সাধাৰণ জনতাৰ স্থিতি উন্নীত নহ'ল। এই গোটৰ মানুহক নতুনকৈ প্ৰতিষ্ঠা হোৱা চাহ বাগিচাবোৰত শ্ৰমিক হিচাপে নিয়োজিত কৰাটোৱেই আছিল ইয়াৰ প্ৰকৃত লক্ষ্য।
- পূৰ্বৰ দাসসকলৰ দৰে নিজৰ পথাৰ আৰু অন্যান্য কামত হাতৰ কাম কৰিবলৈ বাধ্য হোৱাত তেওঁলোকে অপমান অনুভৱ কৰিছিল।

- বিশিষ্ট বুৰঞ্জীবিদ এইচ কে বৰপূজাৰীৰ মতে উজনি অসমৰ কেইবাজনো ব্ৰাহ্মণ পুৰোহিতে ১৮৫৭ চনত ইংৰাজ শাসনৰ বিৰুদ্ধে বিদ্রোহত যোগদান কৰিছিল কাৰণ চৰকাৰে ইমান দিনে তেওঁলোকে দখল কৰি থকা লখেৰাজ আৰু কৰবিহীন মাটিৰ অতিৰিক্তখিনি কাঢ়ি লৈ গৈছিল।
- ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহ আৰু অসমত ইয়াৰ প্ৰভাৱ
- সম্ৰাট বাহাদুৰ শ্বাহ জফৰ দ্বিতীয়, কানপুৰৰ নানা চাহেব, মাৰাঠা নেতা তন্তিয়া টোপে, ব্যান্সিৰ ৰাণী লক্ষ্মী বাই আদিয়ে এই বিদ্রোহৰ নেতৃত্ব দিছিল। বিপ্লৱীসকলে দ্বিতীয়বাৰ বাহাদুৰ শ্বাহ জাফৰক মোগল সম্ৰাট হিচাপে স্থাপন কৰি ভাৰতত ব্ৰিটিছ শাসন চিৰদিনৰ বাবে শেষ কৰিব বিচাৰিছিল।
- ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহে অসমৰ অভিজাত শ্ৰেণীটোক ব্ৰিটিছ শাসনৰ যুগ পেলাই আহোম ৰাজতন্ত্ৰ পুনৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ এক সোণালী সুযোগ প্ৰদান কৰিছিল।
- উত্তৰ ভাৰতত যেতিয়া বিদ্রোহ আৰম্ভ হৈছিল তেতিয়া অসমত দুটাকৈ ব্ৰিটিছ সেনা ৰেজিমেন্ট পজিষ্ট হৈছিল- ডিব্ৰুগড়ত প্ৰথম অসম লাইট ইনফেণ্ট্ৰি আৰু গুৱাহাটীত দ্বিতীয় অসম লাইট ইনফেণ্ট্ৰি।
- ১৮৫৭ চনত ভাৰতৰ কোনো কোনো ঠাইত বিদ্রোহ আৰম্ভ হোৱাৰ পাছতো সৈনিকৰ দলটোৰ সৈতে দুয়োটা বেটেলিয়ন ইংৰাজৰ প্ৰতি অতি আনুগত্যশীল আছিল যিসকল বাহিৰৰ মানুহ আছিল। প্ৰাৰম্ভিক সময়ত পৰিস্থিতি যথেষ্ট স্বাভাৱিক আছিল যদিও শেহতীয়াকৈ ইয়াৰ পৰিৱৰ্তন ঘটিছিল।
- সুবিধা লৈ মণিৰাম দেৱানে কন্দৰ্পেশ্বৰ সিংহক আহোমৰ সিংহাসনত প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ বিদ্রোহৰ পৰিকল্পনা কৰিছিল।
- মণিৰাম বৰভাণ্ডাৰ বৰুৱা জনপ্ৰিয়ভাৱে মণিৰাম দেৱান নামেৰে পৰিচিত মণিৰাম বৰভাণ্ডাৰ বৰুৱা কলিকতাত আছিল যেতিয়া ভাৰতীয় সৈন্যই মীৰুটত বিদ্রোহ ঘোষণা কৰিছিল।
- উজনি অসমৰ এটা অংশ আহোম ৰজাৰ শাসনৰ অধীনলৈ ৰাখিবলৈ অনুৰোধ কৰি ব্ৰিটিছ চৰকাৰৰ ওচৰত আবেদন দাখিল কৰিবলৈ তেওঁ তালৈ গৈছিল।
- কলিকতাত মণিৰাম দেৱানে বঙালী মুখতিয়াৰ মধু মল্লিকক লগ পায় আৰু দুয়ো মিলি ইংৰাজক অসমৰ পৰা খেদি পঠিয়াবলৈ ষড়যন্ত্ৰ ৰচনা কৰে।

- তেওঁলোকে সিদ্ধান্ত ল'লে যে আহোম ৰাজকুমাৰ কন্দৰ্পেশ্বৰ সিংহই অসমত থকা জোৱানসকলক বিদ্রোহত নেতৃত্ব দিব আৰু মণিৰাম দেৱানে কলিকতাৰ পৰা অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ আৰু গোলাবাৰুদ আনি তেওঁলোকক সহায় কৰিব।
- কিন্তু এই ষড়যন্ত্ৰ বিফল হয় কাৰণ প্ৰধান সহকাৰী কেপ্তেইন হলৰয়েডে মণিৰাম দেৱানে লিখা বহু চিঠি আটক কৰে য'ত ব্ৰিটিছৰ বিৰুদ্ধে ষড়যন্ত্ৰ সম্পৰ্কে তেওঁলোকৰ পৰিকল্পনাৰ বিষয়ে স্পষ্টকৈ উল্লেখ কৰা হৈছিল।
- ৰাজকুমাৰ কন্দৰ্পেশ্বৰ সিংহক (নাৰালক)ক জেল আৰু বিশেষ আদালতৰ মতে মণিৰাম দেৱান আৰু পিয়লি বৰুৱাক ফাঁচীৰ শাস্তি প্ৰদান কৰা হয়।
- ১৮৫৮ চনৰ ২৬ ফেব্ৰুৱাৰীত দুয়োকে ফাঁচী দিয়া হয়।

কৃষক বিদ্রোহ PEASANT REVOLT

- ১৮৫৭ চনৰ বিদ্রোহে ব্ৰিটিছ কোষাগাৰক কৰণ অৱস্থাত পেলাইছিল আৰু তেওঁলোকৰ লোকচানৰ ক্ষতিপূৰণ দিবলৈ তেওঁলোকে কৰ বৃদ্ধি কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল।
- দুৰ্ভিক্ষ বা আন কোনো প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ নিৰ্বিশেষে ব্ৰিটিছে কৰ প্ৰায় ১০০% লৈ বৃদ্ধি কৰিলে আৰু সাধাৰণ মানুহ (কৃষক) আটাইতকৈ বেছি ক্ষতিগ্ৰস্ত হয়।
- এই সকলোবোৰৰ ফলত ১৯ শতিকাৰ মাজভাগৰ পৰা অসমত ধাৰাবাহিক বিদ্রোহৰ সৃষ্টি হয়।

ৰাইজ মেল RAIJ MEL

- ১৯ শতিকাত অসমত কৃষক বিদ্রোহৰ নেতৃত্বত আছিল জনসভা (ৰাইজ মেল)।
- অসমৰ সামাজিক-ৰাজনৈতিক ইতিহাসত তেওঁলোকৰ গুৰুত্ব অপৰিসীম যদিও তেওঁলোক ৰাজনৈতিক সংগঠন নাছিল।
- তেওঁলোকে "ৰাইজেই ৰজা গ্যাতিয়েই গংগা" প্ৰবাদটোক প্ৰকৃত অৰ্থত উজ্জ্বল কৰি তুলিছিল।

ফুলগুৰি ধাৱা PHULAGURI DHAWA(১৮৬১)

- ইংৰাজৰ অৰ্থনৈতিক শোষণ নীতিৰ বিৰুদ্ধে শোষিত কৃষকসকলে অসমৰ প্ৰথম কৃষক বিদ্রোহ।
- ফুলগুৰি নগাঁৱৰ সমীপত অৱস্থিত তিৱা সম্প্ৰদায়ৰ লোকে বসবাস কৰা এখন গাঁও যাৰ মূল বৃত্তি আছিল পপি খেতি।
- ব্ৰিটিছ চৰকাৰে আফিং খেতি নিষিদ্ধ কৰিছিল যদিও তেওঁলোকে নিজেই পপিৰ গুটিৰ পৰা উলিওৱা আফিং বিক্ৰী কৰিছিল।
- ইয়াৰ ফলত সমাজখন উত্তেজিত হৈ পৰিল। তদুপৰি ইংৰাজেও তামুল-পানৰ ওপৰত কৰ আৰোপ কৰিব বুলি খবৰ আহিছিল।
- ১৮৬১ চনৰ ছেপ্টেম্বৰ মাহত কৃষকসকলে ৰাইজ মেলৰ আয়োজন কৰে, য'ত উপ আয়ুক্ত (হাৰ্বাৰ্ট স্কোন্স)ৰ ওচৰত নিষেধাজ্ঞা আঁতৰোৱাৰ লগতে তামুল-পানৰ ওপৰত কৰ আৰোপ নকৰাৰ বাবে আবেদন দাখিল কৰাৰ সিদ্ধান্ত লোৱা হয়।
- উপায়ুক্তই কোনো গুৰুত্ব নিদিলে আৰু ইয়াৰ ফলত প্ৰতিবাদৰ সৃষ্টি হয় আৰু সেই অনুসৰি একেৰাহে ৫ দিন (১৫ অক্টোবৰৰ পৰা) জনসাধাৰণে ৰাইজ মেল অনুষ্ঠিত কৰে।
- সভাত বাঁহৰ লাঠিৰে সজ্জিত কৃষকৰ সংখ্যা ১০০০ৰ পৰা ৪০০০লৈ বৃদ্ধি পালে।
- এই সকলোবোৰ স্বীকাৰ কৰক, উপ আয়ুক্তই তেওঁৰ সহকাৰী লেফটেনেণ্ট চিংগাৰ'ক সভাত অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ পঠিয়াই দিলে।
- জনসাধাৰণে চিংগাৰক তেওঁলোকৰ দাবী বুজাই দিলে যদিও প্ৰথমজনে নিজৰ জোৱানক কৃষকৰ পৰা বাঁহৰ লাঠি কাঢ়ি নিবলৈ নিৰ্দেশ দিলে।
- অৱশ্যে তেওঁৰ সৈন্যসকলে তেনে কৰিব নোৱাৰিলে আৰু এজন কৃষকে চিংগাৰৰ মূৰত আঘাত কৰিলে আৰু কৃষকসকলেও যোগদান কৰি শেষত লেফটেনেণ্ট চিংগাৰক হত্যা কৰে।
- খিতাতে মৃত্যু হোৱা চিংগাৰৰ মৃতদেহ কলং নদীত পেলাই দিয়া হয়।
- এই ঘটনা অসমৰ ইতিহাসত ফুলগুৰি ধাৱা বুলি লিপিবদ্ধ কৰা হৈছে।

- ইয়াৰ পিছত বহু কৃষক বন্দী হৈছিল আৰু হত্যাৰ অভিযোগত বহুতকৈ মৃত্যুদণ্ড দিয়া হৈছিল। লখন ডেকা, ছংবৰ লালুং আৰু বংবৰ ডেকাক মৃত্যুদণ্ডৰ শাস্তি প্ৰদান কৰা হয়।
- আন আন অভিযুক্তক আন্দামান আৰু নিকোবৰ দ্বীপপুঞ্জ (কালাপানী)লৈ প্ৰেৰণ কৰা হয়।

বিদ্ৰোহৰ গুৰুত্ব IMPORTANCE OF THE REVOLT

১) গণ বিদ্ৰোহ- কৃষকসকলে প্ৰতিটো শ্ৰেণীৰ পৰা (অভিজাত, মধ্যবিত্ত, কাইবাৰী সম্প্ৰদায়, অভিজাত শ্ৰেণী ইত্যাদি) সমৰ্থন লাভ কৰিছিল।

২/ চৰকাৰে তামুল-পানৰ ওপৰত কৰ আৰোপ কৰা নাছিল।

৩/ পিছৰ পৰিঘটনা ইয়াৰ পৰা অনুপ্ৰাণিত হৈছিল।

৪/ সাধাৰণ মানুহৰ ব্ৰিটিছ সাম্ৰাজ্যৰ কবলৰ পৰা নিজকে মুক্ত কৰাৰ প্ৰয়াস।

৫/ ইয়াক অসহযোগ আন্দোলনৰ আৰম্ভণি হিচাপেও চাব পাৰি যিটো পিছলৈ মহাত্মা গান্ধীয়ে স্বাধীনতা সংগ্ৰামৰ সময়ত কাৰ্যকৰী কৰিছিল।

বি:দ্র: ফুলগুৰি ধাৰাৰ পিছতো ব্ৰিটিছ চৰকাৰে কৃষকৰ দুখ-কষ্ট মচি পেলোৱাৰ কোনো ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা নাছিল। আচলতে ১৮৯২ চনত অসমৰ মুখ্য আয়ুক্ত ছাৰ উইলিয়াম ৱাৰ্ডে কৰ ৭০-৮০% লৈ বৃদ্ধি কৰিছিল। ইয়াৰ ফলত অসম বিদ্ৰোহ নামেৰে পৰিচিত ধাৰাবাহিক বিদ্ৰোহ সূচনা হৈছিল।

ৰঙিয়াৰ কৃষক বিদ্ৰোহ PEASANT REVOLT OF RANGIA

- বিদ্ৰোহৰ কাৰণঃ ভূমি ৰাজহ ১০০% বৃদ্ধি
- ১৮৯৩ চনৰ ২৪ ডিচেম্বৰত ৰঙিয়াৰ ৰাইজে ৰঙিয়াৰ বজাৰ লুটপাত কৰাৰ পৰা আৰম্ভ হৈছিল। তদুপৰি ১৮৯৪ চনৰ ১০" জানুৱাৰীত মানুহে এক বিক্ষোভ প্ৰদৰ্শন কৰে য'ত তেওঁলোকে বৃদ্ধি পোৱা ৰাজহ নিদিয়াৰ শ্লোগান উত্থাপন কৰে।
- কামৰূপৰ উপ আয়ুক্ত মেককেব, কোনো মেল ৰখাৰ ওপৰত নিষেধাজ্ঞা আৰোপ কৰে। বিদ্ৰোহৰ সকলো গুৰুত্বপূৰ্ণ নেতাক অতি সোনকালেই আৰক্ষীয়ে গ্ৰেপ্তাৰ কৰে আৰু বিদ্ৰোহে প্ৰান্ত হেৰুৱাই পেলায়।

লাচিমা বিদ্রোহ LACHIMA REVOLT

- ১৮৯৪ চনৰ ২১ জানুৱাৰীত এই কাণ্ড সংঘটিত হৈছিল ৰঙিয়াৰ দৰে একে কাৰণতে।
- পাৰ্থক্য মাথোঁ আছিল যে লাচিমাৰ বিদ্রোহীসকলে হিংসাৰ আশ্ৰয় লৈছিল।

পথৰুঘাটৰ কৃষক বিদ্রোহ PEASANT REVOLT OF PATHARUGHAT (১৮৯৪)

- পাথৰুঘাট দৰং জিলাৰ মঙলদৈ চক্ৰ য'ত ৰাজহ সংগ্ৰহ বৃদ্ধিৰ বাবে কৃষকসকলে বিদ্রোহৰ সূচনা কৰে।
- কৃষকসকলে ৰাইজ মেলৰ আয়োজন কৰিছিল, পথৰুঘাটত ২৬-২৮ জানুৱাৰীত তিনিদিনীয়াকৈ বিশাল জনসভাৰ পৰিকল্পনা কৰিছিল।
- এই খবৰটো তেতিয়াৰ উপ আয়ুক্ত জে.ডি.এণ্ডাৰছনক জনোৱা হৈছিল যিয়ে আৰক্ষী আৰু সামৰিক কৰ্মী আৰু আৰক্ষী অধীক্ষক জে.আৰ.বেৰিংটনৰে গঠিত এজন দলৰ সৈতে ২৭ জানুৱাৰীত পথৰুঘাটত উপস্থিত হয়।
- কৃষকৰ সম্পত্তি জব্দ কৰা হৈছিল আৰু যেতিয়া বিষয়াসকলে ঘোষণা কৰিছিল যে কোনো কাৰণতে কৰ হ্ৰাস কৰা নহ'ব, তেতিয়া কৃষকসকলে ইয়াৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদ সাব্যস্ত কৰে।
- বেৰিংটনৰ নিৰ্দেশত আৰক্ষীয়ে তাত উপস্থিত থকা সমাৱেশবোৰৰ ওপৰত গুলীচালনা কৰে। কৃষকসকলে তেওঁলোকৰ লগত থকা লাঠিৰে প্ৰতিশোধ ল'বলৈ চেষ্টা কৰিলেও হঠাতে হোৱা গুলীচালনাৰ বাবে ইংৰাজক খেৰ মাৰিব নোৱাৰিলে। সেই ভাগ্যৰ দিনটোত শ শ লোক আহত হৈছিল আৰু ইয়াৰে প্ৰায় ১৪০ জন লোক থিতাতে নিহত হৈছিল।
- এই কাৰণেই পথৰুঘাটৰ বিদ্রোহক অসমৰ জালিয়ানৱালা বাঘ বুলি জনপ্ৰিয়।

জাতিগত বিদ্রোহ ETHNIC (TRIBAL) REVOLT

- ঔপনিৱেশিক শাসনৰ বিৰুদ্ধে পাহাৰত সমান্তৰাল বিদ্রোহ চলি আছিল।

জয়ন্তীয়া বিদ্রোহ JAINTAI REVOLT

- ব্ৰিটিছ চৰকাৰে হাউচ টেক্স আৰু ডাকটিকট শুল্ক আৰোপ কৰাৰ সময়ত এই লোকসকলে বিদ্ৰোহৰ সূত্ৰপাত ঘটায়।
- এই লোকসকলে অনুভৱ কৰিছিল যে তেওঁলোকে ব্ৰিটিছৰ হাতত স্বাধীনতা হেৰুৱাই পেলাইছে যেতিয়া তেওঁলোকৰ ওপৰত পিছলৈ হাউছ টেক্স আৰু ডাকটিকট শুল্ক আৰোপ কৰিছিল।
- গতিকে তেওঁলোকে ১৮৬০-১৮৬৩ চনলৈকে চলি থকা বিদ্ৰোহৰ জৰিয়তে মাত মাতিলে।

উ তিৰোত সিং U TIROT SINGH

- উ তিৰোত সিঙৰ নেতৃত্বত খাচী জনগোষ্ঠীয়ে ব্ৰিটিছৰ বিৰুদ্ধে বিদ্ৰোহ কৰিছিল।
- কাৰণঃ ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু সুৰমাৰ উপত্যকা দুটাক সংযোগ কৰি খাচী পাহাৰৰ ওপৰেৰে এটা পথ নিৰ্মাণ।
- খাচীসকলে এই ধাৰণা পালে যে পথটো সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পিছত ইংৰাজে তেওঁলোকৰ পৰা কৰ আদায় কৰিব।
- সেয়ে তিৰোত সিঙৰ নেতৃত্বত তাত পোষ্ট কৰা ব্ৰিটিছ বিষয়াসকলক আক্ৰমণ কৰি হত্যা কৰিছিল। খাচী আৰু ইংৰাজৰ মাজৰ সংঘাত প্ৰায় ৪ বছৰ ধৰি চলি থাকিল আৰু ১৮৩৪ খ্ৰীষ্টাব্দত তিৰোত সিংহৰ আত্মসমৰ্পণৰ লগে লগে ইয়াৰ অন্ত পৰে।

নগা, গাৰো আৰু লুছাইৰ বিদ্ৰোহ THE REVOLT OF NAGAS, GARO AND LUSHAIS

- এই লোকসকলেও ব্ৰিটিছৰ প্ৰতি অসন্তুষ্ট হৈছিল কোনো কৰ আৰোপ কৰাৰ বাবে নহয় বৰঞ্চ বহুদিনৰ পৰা তেওঁলোকে লাভ কৰা কিছুমান অধিকাৰ হ্ৰাস কৰাৰ বাবে।
- তেওঁলোক আছিল স্বাধীনতাপ্ৰেমী মানুহ
- যিয়ে কোনোবা বাহিৰৰ মানুহৰ আধিপত্য সহ্য কৰিব নোৱাৰিলে।
- অৱশ্যে ব্ৰিটিছে সেই ভূখণ্ডসমূহক নিজৰ প্ৰদেশত দখল কৰি ব্ৰিটিছ শাসনৰ অধীনলৈ আনে।

অসমীয়া জাতীয়তাবাদৰ জাগৰণ **GROWTH OF ASSAMESE NATIONALISM**

- ব্ৰিটিছ শাসনৰ বিৰুদ্ধে মতানৈক্যৰ কণ্ঠই সেই সময়ৰ কেইবাজনো বিশিষ্ট ব্যক্তিৰ লেখাত প্ৰকাশ পাইছিল যিয়ে অঞ্চলটোৰ জাতীয়তাবাদৰ অনুভূতি জগাই তুলিছিল। সাধাৰণ মানুহৰ সমস্যা আৰু আকাংক্ষাক উজ্জ্বল কৰি তুলিবলৈ কেইবাটাও সামাজিক-সাংস্কৃতিক সংগঠন গঠন কৰা হৈছিল।

১/অসমীয়া ভাষা উন্নতি সভা **ASOMIYA BHASA UNNATI SABHA**

- ১৯ শতিকাৰ মাজভাগলৈ অসমত নতুনকৈ উত্থাপিত শিক্ষিত মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ বৃদ্ধিৰ সাক্ষী হৈছিল।
- তেওঁলোকে অসমীয়া ভাষাৰ বিষয়ে ৰাইজক সজাগ কৰাৰ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰে।
- জনসাধাৰণক সংগঠিত কৰাৰ স্বার্থত জ্ঞান প্ৰদ্যানী সভা নামৰ এটা সংগঠনৰ ১৮৫৭ চনত আনন্দৰাম ঢেকিয়াল ফুকন আৰু গুনাভিৰাম বৰুৱাৰ উদ্যোগত গঠিত হয়।
- ব্ৰিটিছ চৰকাৰে বিভাজন আৰু শাসনৰ উদ্দেশ্যেৰে অসমৰ বিদ্যালয়, কাৰ্যালয় আৰু আদালতত ১৮৩৬ খ্ৰীষ্টাব্দত অসমীয়া ভাষাৰ সলনি বাংলা ভাষাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰে।
- অসমীয়া ভাষাৰ ইতিমধ্যে স্বতন্ত্ৰ পৰিচয় আছিল; সেয়েহে অসমৰ জনসাধাৰণৰ বাবে এই পদক্ষেপ একেবাৰেই গ্ৰহণযোগ্য নাছিল।
- এই বিষয়ত অসমীয়া জনসাধাৰণে প্ৰতিবাদ কৰে, ১৮৭৩ চনত অসমীয়া ভাষা পুনৰ-প্ৰৱৰ্তন কৰা হয়।
- অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ উন্নতিৰ বাবে বলিষ্ঠ পদক্ষেপ লোৱা হয়।

২) অসমীয়া সাহিত্য সমাজ **ASSAMESE LITERATURE SOCIETY (১৮৭২)**

- ১৮৮৫ চনলৈকে সক্ৰিয়
- নেতৃত্বঃ দেৱীচৰণ বৰুৱা আৰু গংগা গোবিন্দ ফুকন

৩. অসমীয়া ভাষা উন্নতি সাধিনী সভা ASOMIYA BHASA UNNATI SADHINI SABHA (১৮৮৮)

- নেতৃত্ব: হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী, লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা, কনকলাল বৰুৱা, ৰমাকান্ত বৰকাকতি আৰু চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালা।
- প্ৰথম পদক্ষেপ লোৱা: এখন শুদ্ধ আৰু গুণগত ব্যাকৰণমূলক কিতাপ লিখা।
- হেমচন্দ্ৰ বৰুৱাৰ "হেমকোষ" প্ৰকাশৰ কাম হাতত লৈছিল চৰকাৰে।
- ABUSS এ 'জোনাকী' এখন আলোচনী প্ৰকাশ কৰিছিল যিয়ে অসমীয়া সাহিত্যৰ এক নতুন যুগৰ সূচনা কৰিছিল।

৪. অসম ছাত্ৰ সন্মিলন ASSAM CHATRA SANMILAN

- অসমৰ প্ৰথম ছাত্ৰ সংগঠন
- লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ সভাপতিত্বত ১৯১৬ চনৰ ২৫ ডিচেম্বৰত গুৱাহাটীত অনুষ্ঠিত প্ৰথম অধিবেশন। তেওঁলোকৰ মুখপত্ৰ আছিল মিলন।

৫/ যোৰহাট সৰ্বজনিক সভা JORHAT SARBAJANIK SABHA

- ১৮৮৪ চনত যোৰহাটত জগন্নাথ বৰুৱাই প্ৰতিষ্ঠা কৰে।
- লক্ষ্য: জনসাধাৰণৰ ইচ্ছা আৰু আকাংক্ষা ব্ৰিটিছ চৰকাৰৰ ওচৰত পঠিওৱা আৰু প্ৰতিনিধিত্ব কৰা।
- এই সভাই ১৯০৫ চনত বংগ বিভাজনৰ তীব্ৰ বিৰোধিতা কৰিছিল।
- জগন্নাথ বৰুৱাৰ মৃত্যুৰ পিছত ই দুৰ্বল হৈ পৰে আৰু ১৯২১ চনলৈকে জীয়াই থাকে

৬) আহোম সভা/আহোম সন্থা AHOM SABHA/ AHOM ASSOCIATION

- ১৮৯৩ চনত পদ্মনাথ গোহাঁই বৰুৱাৰ দ্বাৰা গঠিত
- ১৮৯৩ খ্ৰীষ্টাব্দত শিৱসাগৰত প্ৰথম অধিবেশন অনুষ্ঠিত হয়।

- AIM: আছিল ব্ৰিটিছ প্ৰশাসনত আহোমসকলৰ বাবে বিশেষাধিকাৰ দাবী কৰা আৰু তেওঁলোকৰ পৰম্পৰাগত ধৰ্ম, ভাষা আৰু সামাজিক ৰীতি-নীতি পুনৰুজ্জীৱিত কৰা, যাৰ ফলত আহোমৰ সাংস্কৃতিক পৰিচয় পুনৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰা।
- ১৯১০ চনত এই সভাখনৰ নাম আহোম সন্থা কৰি ৰাজনৈতিক সংগঠনলৈ পৰিণত হয়।

৭) আছাম এচ'ছিয়েছন ASSAM ASSOCIATION

- ১৯০৩ চনত মাণিক চন্দ্ৰ বৰুৱাৰ দ্বাৰা গঠিত।
- ১৯০৫ চনত ডিব্ৰুগড়ত প্ৰথম অধিবেশন অনুষ্ঠিত হয়। এই অধিবেশনত ৰাজা প্ৰভাত চন্দ্ৰ বৰুৱাক পূৰ্বে সভাপতি, জগন্নাথ বৰুৱাক উপ-সভাপতি আৰু মাণিক চন্দ্ৰ বৰুৱাক সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰা হয়।
- এই সংঘই ১৯০৫ চনত পূব বংগ আৰু অসম নামেৰে অসমক একক প্ৰদেশত অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ বিৰোধিতা কৰিছিল।
- ১৯০৭ চনত ই পূৰ্ববংগৰ পৰা অসমক পৃথক কৰিবলৈ ভাৰতৰ ৰাজ্যিক সচিবক এখন স্মাৰক পত্ৰ দাখিল কৰে।
- সংগঠনটোৱে কৰ্মবীৰ নবীন চন্দ্ৰ বৰদলৈ আৰু প্ৰসন্ন কুমাৰ বৰুৱাক লগুনলৈ প্ৰেৰণ কৰি আৰু লগতে ১৯১৭ চনত কলিকতালৈ ৭ জনীয়া এটা দল পঠিয়াই অসমত ১৯১৯ চনৰ মণ্টেগ-চেলমছফৰ্ড সংস্কাৰ প্ৰৱৰ্তনৰ দাবী জনায়।
- এই সংঘই অসহযোগ আন্দোলনত সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰিছিল। অৱশেষত ১৯২১ চনত আছাম এচ'ছিয়েছন APCC ৰ লগত একত্ৰিত হয়।

৫) অসম প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ কমিটি(APCC)

- প্ৰথম সভাপতিঃ চোবিলাল উপাধ্যায় (সভাৰ সভাপতি)
- পিছৰ সভাপতিসকলৰ: কুলাধৰ চলিহা, তৰুণ ৰাম ফুকন
- সদস্য: গোপীনাথ বৰদলৈ, বিমলা প্ৰসাদ চলিহা, চন্দ্ৰনাথ শৰ্মাহ ইত্যাদি।
- এই সমিতিৰ উদ্যোগতে মহাত্মা গান্ধীক ১৯২১ চনত অসমলৈ আমন্ত্ৰণ জনোৱা হয়।

- ভ্ৰমণৰ উদ্দেশ্য: জনসাধাৰণৰ মাজত অসহযোগ আন্দোলনৰ বাৰ্তা প্ৰচাৰ কৰা আৰু স্বদেশীৰ নীতি-নিয়ম কাৰ্যকৰী কৰা।
- ১৯২৬ চনত গুৱাহাটীৰ পাণ্ডুত ৪১তম সৰ্বভাৰতীয় কংগ্ৰেছ কমিটিৰ অধিৱেশনৰ আয়োজন কৰে শ্ৰীনিবাস আয়েংগাৰৰ সভাপতিত্বত।
- এ পি চি চিৰ প্ৰথম আনুষ্ঠানিকভাৱে নিৰ্বাচিত সভাপতি আছিল বিষ্ণুৰাম মেধি যি ১৯৩০ চনত ৯ বছৰৰ বাবে নিৰ্বাচিত হৈছিল।

৯) অসম সাহিত্য সভা ASSAM SAHITYA SABHA

- অসমৰ অসমীয়া সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰত এক অনালাভজনক সংস্থা হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল।
- ১৯১৭ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহত অসমৰ প্ৰথমখন সন্মিলন অনুষ্ঠিত হৈছিল। অসমীয়া সাহিত্যৰ বিখ্যাত প্ৰতিনিধি পদ্মনাথ গোহাঁই বৰুৱা সেই সন্মিলনৰ প্ৰথম সভাপতি আছিল।
- উদ্দেশ্য: অসমৰ সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিক প্ৰসাৰিত কৰা।

স্বদেশী আন্দোলন আৰু অসম SWADESHI MOVEMENT AND ASSAM

বংগ বিভাজন PARTITION OF BENGAL (১৯০৫)

- এখন নতুন প্ৰদেশ ঘোষণা কৰা হ'ল, য'ত পূব বংগ আৰু অসমকো সামৰি লোৱা হ'ল।
- সেই সময়ত ঢাকাত লেফটেনেণ্ট গৱৰ্ণৰ জে.বি.ফুলাৰক অসমৰ মুখ্য আয়ুক্ত হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হৈছিল।
- পূব বংগ আৰু সুৰমা উপত্যকাৰ চাহ ৰোপণকাৰী আৰু মুছলমানৰ এটা অংশৰ বাহিৰেও অসমে বংগ বিভাজনৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদ সাব্যস্ত কৰে।
- অসম আৰু পূব বংগৰে গঠিত নৱগঠিত প্ৰদেশখনক প্ৰথমে "পূব বংগ" বুলি নামকৰণ কৰা হৈছিল আৰু "অসম" নামটো বাদ দিয়া হৈছিল।
- অসমৰ ইউৰোপীয় চাহ ৰোপণ সংস্থাই ইয়াৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদ কৰি যুক্তি আগবঢ়ায় যিহেতু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বজাৰত "অসম" নামটো চাহৰ সৈতে জড়িত।
- পিছলৈ ইংৰাজে গুৰুত্ব বুজি পাইছিল আৰু সেয়েহে ইয়াক পূব বংগ আৰু অসমলৈ সলনি কৰিছিল।

স্বদেশী আৰু বৰ্জন SWADESHI AND BOYCOTT

- আন্দোলনৰ নেতৃত্বত অসমৰ নেতাসকল আছিল পদ্মনাথ গোহাঁই বৰুৱা, অম্বিকাগিৰি ৰায় চৌধুৰী, ত্ৰিগুণ বৰুৱা, ৰকিম বৰা এটে।
- আসোম কেছাৰী অম্বিকাগিৰি ৰায়চৌধুৰী আৰু গোবিন্দ লাহিৰীয়ে -গুৱাহাটীৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত বিপ্লৱী সংগঠন গঠন কৰিছিল।
- থলুৱা সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰাৰ লগতে বিদেশী সামগ্ৰী বৰ্জন কৰিবলৈ আহ্বান জনায়।
- অম্বিকাগিৰি ৰায়চৌধুৰীয়ে এখন বৈপ্লৱিক নাটক 'বন্দিনী ভাৰত' ৰচনা কৰিছিল। কলিকতাৰ বিপ্লৱী কৰ্মী খুদিৰাম বসু, বৰিন্দ্ৰ ঘোষ, উল্লাস্কৰ দত্ত আদিৰ সৈতে তেওঁ সেৱা সংঘৰ এটা বিপ্লৱী সংগঠন প্ৰতিষ্ঠা কৰে।

চৰকাৰৰ সঁহাৰি RESPONSE FROM GOVERNMENT

নম্ৰ ব্যৱস্থা LENIENT MEASURES

- কলিকতাৰ বিশ্ববিদ্যালয় প্ৰৱেশ পৰীক্ষাৰ পাঠ্যক্ৰমত অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ প্ৰৱৰ্তন।
- কটন কলেজৰ সকলো বিভাগতে স্নাতক ডিগ্ৰী প্ৰদান কৰা।
- ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাত মৌজাদাৰী ব্যৱস্থাৰ পুনৰ প্ৰৱৰ্তন।
- ২০ পইণ্টৰ মাটিৰ বসতি প্ৰৱৰ্তন।
- এই সকলোবোৰ অসমৰ বাবে স্বদেশী আন্দোলনৰ পৰোক্ষ লাভ।

দমনমূলক ব্যৱস্থা REPRESSIVE MEASURES

- কাৰ্লাইল আৰু ৰিজলি চাৰ্কুলাৰ জাৰি কৰিছিল য'ত শিক্ষানুষ্ঠানসমূহৰ পৰিচালনাক নিৰ্দেশ দিয়া হৈছিল যে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে চৰকাৰৰ বিৰুদ্ধে কোনো ধৰণৰ প্ৰতিবাদত অংশগ্ৰহণ নকৰে।
- সভা আৰু শোভাযাত্ৰা নিষিদ্ধ কৰি ৰাজনৈতিক নেতাক জেলত ভৰোৱা হৈছিল।
- প্ৰেছক তীব্ৰ হেঁচা দিয়া হৈছিল।
- বহু আন্দোলনকাৰীক জেলত ভৰোৱা হৈছিল বা আনকি বিতাড়িত কৰা হৈছিল।
- এই সকলোবোৰ ব্যৱস্থাই যুৱক-যুৱতীসকলক বংগত বিপ্লৱী কাম-কাজ হাতত ল'বলৈ উচিতনি দিছিল আৰু ইয়াৰ সমান্তৰালভাৱে অসমতো বৃহৎ সংখ্যক গোপন সমিতি গঠন হৈছিল।
- তৰুণ সংঘ, সুহৰিদ সমিতি অৰুণাচল আশ্ৰম সুৰমা উপত্যকাত অতি সক্ৰিয় আছিল। সেৱা সংঘ (অম্বিকাগিৰি ৰায়চৌধুৰীয়ে প্ৰতিষ্ঠা কৰা) অনুশীলন সমিতিৰ ধাৰাত বিপ্লৱী সংগঠনলৈ গঢ় লৈ উঠিছিল।

অসহযোগ আন্দোলন আৰু অসম (NCM)

- এনচিএমৰ আহ্বান জনোৱাৰ সময়ত গংগা গোবিন্দ বৰুৱা, তাৰা প্ৰসাদ চলিহা, ঘনশ্যাম বৰুৱা আৰু চন্দ্ৰধৰ বৰুৱাৰ নেতৃত্বত এটা শাখাই সকলোৱে ভাবিছিল যে অসম সন্থাই স্থানীয় সমস্যাৰ সৈতে যুঁজিবলৈ হ'লে নিজৰ ব্ৰিটিছৰ লগত সুকীয়া পৰিচয় বজাই ৰাখিব লাগিব
- পিছলৈ ১৯২০ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহত তেজপুৰত অনুষ্ঠিত হোৱা অসম সন্থাৰ বাৰ্ষিক সন্মিলনত অসম সন্থাই INC সৈতে অসহযোগ আন্দোলনত অংশগ্ৰহণ কৰাৰ সিদ্ধান্ত লয় আৰু অৱশেষত ১৯২১ চনত অসম সন্থাই APCC ৰ লগত একত্ৰিত হয়।

আন্দোলনৰ প্ৰভাৱ IMPACT OF THE MOVEMENT

- চন্দ্ৰধৰ শৰ্মা, হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা, ওমেণ্ড কুমাৰ দাস, মহিবুদ্দিন আহমেদে যুৱক-যুৱতীসকলক সংগঠিত কৰি চৰকাৰী শিক্ষানুষ্ঠানসমূহ সফলতাৰে বৰ্জন কৰি তাৰ ঠাইত গুৱাহাটী, নলবাৰী, তেজপুৰ, শিৱসাগৰ, নগাঁও আদিত জাতীয় বিদ্যালয় স্থাপন কৰে।
- নবীন চন্দ্ৰ বৰদলৈ, কুলাধৰ চলিহা, তৰুণ ৰাম ফুকনে আদালতৰ প্ৰথা বৰ্জন কৰি সক্ৰিয় ৰাজনীতিত অংশগ্ৰহণ কৰে।
- NCMৰ দ্বাৰা নিমখৰ ব্যৱসায়ত বিৰূপ প্ৰভাৱ পৰিছিল।
- গান্ধীজীয়ে কংগ্ৰেছ কৰ্মীক নিবেদন জনোৱাৰ পিছত আফিঙৰ ব্যৱহাৰ হ্ৰাস পায়। ইয়াৰ ফলত ব্ৰিটিছৰ আফিং ব্যৱসায়ত প্ৰভাৱ পৰিছিল।

অসমীয়া মহিলাৰ ভূমিকা ROLE OF ASSAMESE WOMEN

- বিদ্যুৎ প্ৰভা দেৱী, গিৰিজা দেৱী, নলিনী বালা দেৱী, পুষ্পলতা দাস, গুণেশ্বৰী নাথ আৰু চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়াৰ দৰে মহিলাৰ সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ।
- অসহযোগ, স্বদেশী আৰু গঠনমূলক কামৰ বাৰ্তা প্ৰচাৰৰ বাবে গ্ৰামাঞ্চল আৰু চহৰ অঞ্চলত বৃহৎ সভাৰ আয়োজন কৰে।
- গান্ধীজীৰ আহ্বানত লালমাটি চাহ বাগিচাৰ মুংগ্ৰী মেম বা মালাতীয়ে সুৰা ত্যাগ কৰে আৰু তেওঁ অসমৰ NCM ৰ প্ৰথম স্বহীদ। সুৰাৰ দোকানত পিকেট চলোৱাৰ সময়ত সংঘটিত হোৱা সংঘৰ্ষত তেওঁৰ মৃত্যু হয়।

- গোবেদোৰী(কামৰূপ জিলা)ত ৩টা সন্তানৰ মাতৃ ভানুমতী তালুকদাৰে ঘৰ এৰি কংগ্ৰেছত যোগদান কৰে।
- জনপ্ৰিয়ভাৱে তেওঁক VOLUNTARINY BAAI বুলি জনা যায়। গান্ধীজীয়ে ভানুমতী তালুকদাৰক অসমৰ সৰোজিনী উপাধি দিছিল।

অসমৰ স্বৰাজীসকল **SWARAJIST OF ASSAM**

- অসমত ক্ৰমে তৰুণ ৰাম ফুকন আৰু ৰোহিনী কুমাৰ চৌধুৰীক সভাপতি আৰু সম্পাদক আৰু গোপীনাথ বৰদলৈক সহকাৰী সম্পাদক হিচাপে লৈ স্বৰাজ পাৰ্টি গঠন কৰা হয়।

গঠনমূলক কাম **CONSTRUCTIVE WORK**

- স্বৰাজিতসকলে পৰিষদত সংগ্ৰাম অব্যাহত ৰখাৰ বিপৰীতে কংগ্ৰেছ কৰ্মীসকলে আগবাঢ়ি গ'ল
- খাদী, ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষা, সাম্প্ৰদায়িক সমন্বয়, বিদেশী কাপোৰ বৰ্জন আৰু মদ আৰু আফিং বিৰোধী প্ৰচাৰৰ প্ৰসাৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি গ্ৰাম্য পুনৰ্গঠনৰ ওপৰত তেওঁলোকৰ তৃণমূল পৰ্যায়ৰ কাম কৰে।
- অম্বিকাগিৰি ৰায়চৌধুৰীয়ে সংৰক্ষণী সভা প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল যাৰ জৰিয়তে কংগ্ৰেছৰ পৰিকাঠামোৰ ভিতৰত অসমীয়া ৰাইজৰ দাবীৰ বাবে কণ্ঠস্বৰ উত্থাপন হৈছিল।
- তেওঁৰ ৰচনাসমূহে পদ্মনাথ গোহাঁই বৰুৱা আৰু নীলমনি ফুকনক আকৰ্ষণ কৰিছিল যিসকলেও এই গঠনমূলক কামবোৰত অংশগ্ৰহণ কৰিছিল।
- পাণ্ডুত অনুষ্ঠিত ৪১ কংগ্ৰেছ অধিৱেশনত গান্ধীজীয়েও অংশগ্ৰহণ কৰে। [সকলো প্ৰতিনিধিৰ ঠাইৰ বাবে পেণ্ডেলটো বাঁহ আৰু বোকাৰে নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল আৰু খাদীৰে সজোৱা হৈছিল।

চাইমন কমিচন আৰু অসম **SIMON COMMISSION AND ASSAM**

- অসমত, ১৯২৭ চনৰ নৱেম্বৰ মাহত চিলেটত অনুষ্ঠিত হোৱা এখন ৰাজহুৱা সভাত ৰাজহুৱা ক্ষোভৰ প্ৰথম প্ৰকাশ পাইছিল। যোৰহাটৰ এখন বৈঠকে চাইমন

আয়োগক নিন্দা কৰাৰ পিছত ভাৰতীয়ৰে গঠিত সমান্তৰাল আয়োগ নিযুক্তিৰ পৰামৰ্শ দিছিল।

- এই বিষয়ত মুছলমানসকলৰ মাজত বিভাজন হৈছিল আৰু সেই অনুসৰি দুটা ফৈদ আছিল। প্ৰথমটো ফৈদ অঞ্জনুমান-ই-ইছলমিয়াই আয়োগক আদৰ্শণি জনোৱাৰ সিদ্ধান্ত লয়, আনহাতে আব্দুল মতিন চৌধুৰীৰ নেতৃত্বত জিন্মা সমৰ্থক ফৈদে বৰ্জন সফল কৰিবলৈ হিন্দু আৰু মুছলমান উভয়কে আহ্বান জনায়।
- যিদিনা চাইমন কমিচন ভাৰতত উপস্থিত হয়, ৩ ফেব্ৰুৱাৰী, ১৯২৮ তাৰিখে অসমৰ বহু চহৰত হৰতাল পালন কৰা হয়।
- ১৯২৯ চনৰ জানুৱাৰী মাহত আয়োগে অসম ভ্ৰমণৰ সিদ্ধান্ত লয় আৰু ভ্ৰমণৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাই থকাৰ সময়তে চৰকাৰে আয়োগৰ সৈতে সহযোগিতা কৰাৰ উদ্দেশ্যে অসম বিধান পৰিষদৰ সাতজনীয়া এখন সমিতি গঠন কৰে। এই প্ৰস্তাৱ তীব্ৰ প্ৰতিবাদৰ সন্মুখীন হ'ল।
- অসম ছাত্ৰ সন্মিলন যি ১৯২৮ চনলৈকে আছিল, ১৯২৮ চনত প্ৰথমবাৰৰ বাবে এটা অৰাজনৈতিক সংগঠনে ৰাজনৈতিক সংকল্প লৈছিল।

